

Kirsimarja Raitasalo
Petri Huhtanen
Mari Miekkala

Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2015

ESPAD-tutkimusten tulokset

RAPORTTI

RAPORTTI 19/2015

Kirsimarja Raitasalo, Petri Huhtanen, Mari Miekkala

**Nuorten päihteiden käyttö
Suomessa 1995–2015
ESPAD-tutkimusten tulokset**

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

© Kirjoittajat ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Kannen kuva: Mari Miekkala

ISBN 978-952-302-571-4 (painettu)
ISBN 978-952-302-572-1 (verkkojulkaisu)
ISSN 1798-0070 (painettu)
ISSN 1798-0089 (verkkojulkaisu)
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-572-1>

Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere, 2016

Tiivistelmä

Kirsimarja Raitasalo, Petri Huhtanen ja Mari Miekkala. Nuorten päihteiden käyttö 1995–2015. ESPAD-tutkimusten tulokset. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 19/2015. 118 sivua. Helsinki 2015. ISBN 978-952-302-571-4 (painettu); ISBN 978-952-302-572-1 (verkkojulkaisu)

Eurooppalainen koululaistutkimus nuorten päihteiden käytöstä (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, ESPAD) on tehty vuodesta 1995 alkaen neljän vuoden välein 23–36 Euroopan maassa. Vuonna 2015 tutkimukseen osallistui 36 maata. Tähän raporttiin on koottu Suomea koskevia tuloksia kaikilta tutkimusvuosilta.

Raportissa tarkastellaan tupakan, alkoholin, huumeiden ja muiden päihteiden käytön trendejä, päihteiden käytön aloitusikää, sekakäyttöä sekä uusien päihteiden, kuten sähkötupakan ja muuntohuumeiden käytön yleisyyttä. Raportissa tarkastellaan myös rahapelaamisen yleisyyttä.

Tutkimuksen kohderyhmä on tutkimusvuonna 16 vuotta täyttävät nuoret, eli Suomessa peruskoulun yhdeksäsluokkalaiset. Aineisto on kerätty ositettua ryväsoitannoa käyttäen anonyyminä luokkakyselyinä. Aineiston koko on vaihdellut runsaan 2 000 ja 5 000 oppilaan välillä eri vuosina.

Nuorten tupakkakokeilut ovat vähentyneet 2000-luvulla. Vuosien 2011 ja 2015 välillä laskeva trendi on ollut erityisen voimakas. Kehitys on ollut samankaltaista myös päivittäin tupakoivien kohdalla. Vuonna 2015 yhdeksäsluokkalaisista pojista 12 % ja tytöistä 10 % tupakoi päivittäin, kun edellisellä mittauskerralla vastaavat luvut olivat 20 % ja 18 %. Poikien nuuskakokeilut ovat edelleen lisääntyneet, tytöillä ne taas ovat hieman vähentyneet. Tämän tutkimuksen kohteena ollut ikäluokka on aloittanut tupakka- ja nuuskakokeilut aiempia ikäluokkia myöhemmin. Sähkösavukkeen ja vesipiipun eli shishan käyttöä kysyttiin ensimmäisen kerran vuonna 2015. Noin puolet pojista ja kolmannes tytöistä oli joskus elämässään kokeillut sähkösavuketta. Sähkösavukkeen päivittäinen käyttö oli kuitenkin vähäistä. Noin viidennes nuorista oli joskus kokeillut vesipiippua. Tämän tutkimuksen perusteella ei kuitenkaan tiedetä, mitä nuoret näillä välineillä ovat polttaneet.

Raittiiden osuus on lisääntynyt vuodesta 1995, jolloin kymmenesosa ikäluokasta oli raittiita, vuonna 2015 vastaava osuus oli 26 %. Nuorten humalajuominen oli 1990-luvun loppupuolella yleistä Suomessa, mutta on selkeästi vähentynyt vuosituhannen vaihteen jälkeen. Noin 23 % nuorista oli juonut vähintään kuusi annosta kerralla vähintään kerran viimeisen 30 päivän aikana, kun vuonna 1995 vastaava osuus oli 51 %. Vuonna 2015 yhdeksäsluokkalaisista 37 % oli ollut selkeästi humalassa joskus elämänsä aikana. Humalajuomisen aloitusikä on myös viime vuosina siirtynyt aiempaa myöhäisemmäksi.

Aikuisväestön kannabiksen käyttö yleistyi Suomessa 1990-luvulla. Vuosituhannen vaihteen jälkeen käyttö väheni, mutta sen jälkeen käyttö on lisääntynyt nuorten aikuisten keskuudessa. Sen sijaan 15–16-vuotiaiden kannabiskokeilut ja käyttö eivät ole lisääntyneet, käyttö on jopa hieman vähentynyt edellisestä mittauskerrasta. Vuonna 2015 pojista 10 % ja tytöistä 7 % oli joskus elinaikanaan kokeillut kannabista. Muiden laittomien huumeiden käyttö on 15–16-vuotiailla harvinaista. Vuonna 2015 sekä pojista että tytöistä 3 % ilmoitti kokeilleensa jotain muuta huumetta kuin kannabista.

Rauhoittavien tai unilääkkeiden käytössä ilman lääkärin määräystä ei ole juuri tapahtunut muutoksia edellisestä mittauskerrasta poikien eikä tyttöjen keskuudessa. Tytöillä käyttö oli poikia yleisempää: vuonna 2015 pojista 4 % ja tytöistä 8 % oli joskus käyttänyt näitä lääkkeitä. Alkoholia ja pillereitä yhdessä käyttäneiden osuus on tasaisesti vähentynyt murto-osaan vuodesta 1995. Vuonna 2015 pojista 3 % ja tytöistä 7 % oli elinaikanaan käyttänyt alkoholia ja pillereitä yhdessä. Liimojen, liuottimien ja muiden haisteltavien aineiden kokeilun kasvava trendi näyttää pojilla taittuneen jo vuonna 2011, ja tyttöjenkin kohdalla trendi näyttää nyt kääntyneen laskuun. Vuonna 2015 pojista 7 % ja tytöistä 8 % oli elinaikanaan kokeillut näitä aineita.

Vähintään viikoittain rahapeliautomaateilla pelaavien poikien osuus on pudonnut lähes puolesta vuonna 2011 alle kymmenekseen vuonna 2015. Vastaavasti nuorten, jotka eivät lainkaan ole pelanneet rahapeliautomaateilla, osuus on lisääntynyt voimakkaasti.

Koko tutkimusjakson ajan nuoret ovat suhtautuneet säännölliseen alkoholin käyttöön vapaamielisemmin kuin tupakointiin. Asenteet ovat kuitenkin kiristyneet jokaviikkoista humalajuomista kohtaan erityisesti kahden viimeisimmän mittauskerran välillä. Vuonna 2015 pojista 49 % ja tytöistä 61 % piti säännölliseen

humalajuomiseen liittyviä riskejä suurina. Samaan aikaan nuorten asenteet kannabiskokeiluja kohtaan ovat lieventyneet koko tutkimusjakson ajan. Edelleen vuonna 2015 asenteet ovat lieventyneet edellisestä mittauskerrasta. Vaikka nuorten alkoholinkäyttö on vähentynyt eivätkä huumeekokeilut ole vuoden 1999 jälkeen yleistyneet, lieventyneet asenteet saattavat ennakoita myöhempää käyttöä. Prevention kannalta on tärkeää, että huomiota kiinnitetään päihteiden käytön riskeihin liittyvän tiedon välittämiseen.

Avainsanat: nuoret, päihteet, alkoholi, humala, tupakka, huumeet, kannabis, rahapelit, aloitusikä

Sammandrag

Kirsimarja Raitasalo, Petri Huhtanen och Mari Miekkala. Nuorten päihteiden käyttö 1995–2015. ESPAD-tutkimusten tulokset [Publikations namn på svenska]. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 19/2015. 118 sidor. Helsingfors, Finland 2015. ISBN 978-952-302-571-4 (tryckt); ISBN 978-952-302-572-1 (nätpublikation)

Den europeiska undersökningen om skolungdomars bruk av alkohol och andra droger (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, ESPAD) har sedan 1995 utförts med fyra års mellanrum i 23–36 europeiska länder. År 2015 utfördes undersökningen i 36 länder. Finland har varit med alla gånger undersökningen har utförts, dvs. 1995, 1999, 2003, 2007, 2011 och 2015. I denna rapport har man sammanställt resultaten för Finlands del från samtliga undersökningsår.

I rapporten granskas trender inom bruk av tobak, alkohol, narkotika och andra droger, vid vilken ålder man börjat använda olika droger, blandmissbruk, samt bruk av nya rusmedel som e-cigarettor och designer droger. Också utbredningen av spelandet på spelautomater granskas.

Målgruppen är ungdomar som fyller 16 år under undersökningsåret. I Finland går denna åldersgrupp på grundskolans nionde klass. Vid insamlingen av materialet använde man sig av klusterurval och klasserna svarade anonymt på enkäten. Materialets storlek har varierat mellan drygt 2000 och 5000 elever under de olika åren.

Tobaksrökningen bland 15–16 åringa har minskat under 2000-talet, och den fallande trenden har varit särskilt stark mellan 2011 och 2015. Trenden har varit likadan bland dem som röker dagligen. År 2015 rökte 12 % av pojkarna och 10 % av flickorna dagligen medan de motsvarande siffrorna var 20 % och 18 % år 2011. Snusandet har fortfarande ökat bland pojkar men minskat bland flickor. Åldersklassen som deltog i undersökningen år 2015 har dock börjat röka och använda snus senare än föregående åldersklasser. År 2015 frågade man för första gången också om bruket av e-cigarettor och vattenpipa (shisha). Hälften av pojkarna och en tredjedel av flickorna anmälde att de hade använt e-cigarettor någon gång i sitt liv. Dagligt bruk av e-cigarettor var dock ovanligt. En femtedel av de unga hade använt vattenpipa. Denna studie berättar dock ingenting om vad de unga rökt med dessa redskap.

De nyktras andel har ökat sedan år 1999, då en tiondedel av åldersklassen lät bli att dricka. År 2015 var motsvarande andel så stor som 26 %. Under den senare delen av 1990-talet var berusningsdrickandet bland de unga mycket allmänt i Finland, men under 2000-talet har också det minskat betydligt. År 2015 hade 37 % av de unga i åldern 15–16 år varit berusade någon gång under sitt liv, och cirka 7 % av ungdomarna drack sig berusade varje vecka. Ungdomarnas debutålder för att dricka sig berusade har stigit under de senaste åren.

Bruket av cannabis blev vanligare bland vuxna i Finland under 1990-talet. Vid millennieskiftet minskade bruket, men under de senaste åren har det igen skett en ökning bland unga vuxna. Däremot har inga särskilda förändringar skett bland 15–16 åringar. År 2015 hade 10 % av pojkarna och 7 % av flickorna prövat på cannabis. Bruket av övriga illegala droger är ovanligt bland 15–16 åringarna. År 2015 uppgav 3 % av ungdomarna att de prövat på någon annan drog än cannabis.

Bruket av lugnande preparat eller sömnmedel utan läkarordination har minskat något bland både flickor och pojkar sedan den senaste undersökningen. År 2015 hade 4 % av pojkarna och 8 % av flickorna använt denna typ av mediciner. Andelen som använt alkohol och läkemedel tillsammans har minskat till en bråkdel jämfört med år 1995. År 2015 hade 3 % av pojkarna och 7 % av flickorna kombinerat alkohol och läkemedel någon gång i sitt liv.

Den växande trenden med att bruka lim, lösningsmedel och dylikt ser ut att ha avmattats bland pojkarna redan år 2011, och också bland flickorna mellan 2011 och 2015. År 2015 hade 7 % av pojkarna och 8 % av flickorna prövat på dessa ämnen någon gång under sin livstid.

Andelen pojkar som spelar på penningautomater minst en gång i veckan har sjunkit från nästan hälften år 2011 till en tiondedel år 2015. På motsvarande sätt har andelen ungdomar som inte alls spelat på penningautomater ökat dramatiskt.

Ungdomarna har under hela studieperioden förhållit sig liberalare till regelbundet alkoholbruk än till rökning. Speciellt 2011 och 2015 har emellertid attityderna mot att berusa sig varje vecka hårdnat. År 2015 ansåg 49 % av pojkarna och 61 % av flickorna att regelbundet berusningsdrickande är förknippat med stora risker. Ungdomarnas attityder mot experimenterande med cannabis har däremot mildrats sedan mitten av 1990-talet. Trots att ungdomarnas alkoholbruk minskat och experimenten med narkotika inte ökat sedan 1999, kan de allt mer liberala attityderna leda till bruk i ett senare skede. Med tanke på det förebyggande arbetet är det viktigt att förmedla kunskap om riskerna med att använda alkohol och droger.

Nyckelord: ungdomar, droger, alkohol, berusning, tobak, cannabis, spel om pengar, debutålder

Abstract

Kirsimarja Raitasalo, Petri Huhtanen and Mari Miekka. Nuorten päihteiden käyttö 1995–2015. ESPAD-tutkimusten tulokset [Alcohol and Drug Use among Adolescents in Finland 1995–2015. ESPAD survey results]. National Institute for Health and Welfare (THL Report 19/2015. 118 pages. Helsinki, Finland 2015.

ISBN 978-952-302-571-4 (printed); ISBN 978-952-302-572-1 (online publication)

The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) has been conducted every four years since 1995 in 23–36 countries and most recently in 36 countries in Europe. Results from each year of the survey are compiled in this national report for Finland.

The report monitors trends in the use of tobacco, alcohol, drugs and other substances; the age of onset of substance use; ways of acquiring alcohol; the perceived risks of various substances; as well as the prevalence of substance use and changes in it. As new phenomena, the use of e-cigarettes, and designer drugs is looked at. Also the prevalence and trends of gambling are included.

The target group is young people who will be 16 years old during the calendar year of the survey. In Finland, this age group attends the ninth grade of comprehensive school. The data have been collected using stratified cluster sampling and questionnaires completed anonymously in school classes. In Finland the number of participants per year has varied between a little more than 2000 up to 5000 students.

Youth smoking has decreased during the 21st century, and between 2011 and 2015 the decreasing trend has been especially steep. In 2015 the prevalence of daily smoking was 12% among boys and 10% among girls, while the corresponding figures were 20% and 18% in 2011. The use of moist snuff has increased sharply among boys but somewhat decreased among girls: 24% of boys and 5% of girls had used it during the past 30 days. The age of onset of smoking and use of moist snuff among the cohort studied in 2015 is, however, higher than among earlier cohorts. Use of e-cigarette and water pipe (shisha) was included in the survey for the first time in 2015. About half of the boys and a third of the girls had smoked e-cigarettes sometimes in their life. Daily use of e-cigarettes was rare. About one fifth of the 15–16 years olds had sometimes tried water pipe. However, there is no information on what the youth have smoked using these instruments.

The amount of abstainers among adolescents has increased from one tenth in 1999 to as much as 26% in 2015. Heavy episodic drinking among adolescents was highly prevalent in Finland in the late 1990s, but like alcohol use in general, it has significantly decreased during the 2000s. 37% of adolescents aged 15–16 had been drunk at least once in their lifetime and about 7% reported getting drunk approximately every week. The age of onset of drinking to intoxication has risen during recent years.

The use of cannabis increased among adults in Finland during the 1990s. After the turn of the century the use decreased but has in recent years increased again among young adults. In contrast, there has been no remarkable change in cannabis use among 15–16-year-olds. In 2015, 10% of boys and 7% of girls had used cannabis in their lifetime. The use of other illegal drugs is rare among 15–16 years old. In 2015, 3% of adolescents reported having tried some other drug than cannabis.

The use of tranquillizers or sedatives without prescription, being more prevalent among girls, has somewhat decreased among both boys and girls since the recent point of measurement. In 2015, 4% of boys and 8% of girls had used these drugs in their lifetime. The proportion of adolescents who had used alcohol together with pills has decreased from 1995 to a fraction. In 2015, 3% of boys and 7% of girls had used alcohol together with pills during their lifetime. The increasing trend of using inhalants among boys turned downward already in 2011, and also among girls the trend seems now to be decreasing. In 2015, 7% of boys and 8% of girls reported having tried these substances during their lifetime.

The proportion of boys who play slot machines at least weekly has dropped from 45% in 2011 to 9% in 2015. In the same way, the proportion of those who have never played slot machines has dramatically increased.

During the whole study period, the youth have had more liberal attitudes toward regular use of alcohol than toward smoking. The attitudes have, however, become stricter toward weekly drinking to intoxication, especially between the two most recent points of measurement. In 2015, 49% of boys and 61% of girls

perceived the risks related to regular drinking to intoxication as high. At the same time, the attitudes toward experimenting with cannabis have become more liberal since mid-1990s. Furthermore, the liberalization of attitudes has continued between the two recent points of measurement. Even though alcohol use among adolescents has dropped and experimenting with drugs has not risen after 1999, the increasing liberalization of attitudes can predict use in the future. From the point of view of prevention, it is important to pay attention to information on the risks of substance use.

Keywords: adolescents, substance use, alcohol, intoxication, tobacco, drugs, cannabis, gambling, age of onset

Sisällys

Tiivistelmä.....	3
Sammandrag.....	5
Abstract.....	7
1 Johdanto.....	11
2 Tutkimusasetelma ja tutkimuksen toteutus.....	12
2.1 Kohdejoukko ja otanta.....	12
2.2 Aineiston keruu.....	13
2.3 Opettajien arviot aineistonkeruun onnistumisesta.....	14
3 Aineistot ja menetelmät.....	15
3.1 Aineistojen perustiedot.....	15
3.2 Aineistojen luotettavuus ja laatu.....	15
3.3 Menetelmät.....	16
4 Päihteiden käytön trendit.....	17
4.1 Tupakointi ja tupakankaltaisten tuotteiden käyttö (taulukot 4a–g).....	17
4.2 Alkoholin käyttö ja juomistiheys (taulukot 5a–e).....	17
4.3 Juomalajit (taulukot 6a–f).....	18
4.4 Viimeisimmällä käyttökerralla juodut alkoholimäärät (taulukot 7a–c).....	19
4.5 Humalajuominen (taulukot 8a–g).....	20
4.6 Lääkkeiden käyttö (taulukot 9a–d).....	22
4.7 Liimojen, liuottimien ja muiden haisteltavien aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa (taulukot 10a–c).....	22
4.8 Kannabiksen käyttö (taulukot 11a–d).....	23
4.9 Muiden huumeiden käyttö (taulukot 12a–e).....	24
4.10 Rahapelaaminen (taulukot 13a–b).....	24
5 Päihteiden käytön aloitusikä.....	26
5.1 Tupakoinnin aloitusikä (taulukot 14a–b).....	26
5.2 Alkoholin käytön aloitusikä (taulukot 15a–f).....	26
5.3 Muiden päihteiden käytön aloitusikä (taulukot 16a–f).....	27
6 Päihteiden saatavuus, hankinta ja nauttimispaikka.....	28
6.1 Eri päihteiden saatavuus oman arvion mukaan (taulukko 17).....	28
6.2 Huumeiden tarjonta (taulukot 18a–c).....	28
6.3 Alkoholin hankintatapa viimeisimmällä käyttökerralla (taulukko 19).....	28
6.4 Alkoholin nauttimispaikka viimeisimmällä käyttökerralla (taulukko 20).....	29
7 Arviot päihteiden käyttöön liittyvistä riskeistä.....	30
7.1 Arviot tupakointiin liittyvistä riskeistä (taulukot 21a–b).....	30
7.2 Arviot alkoholin käyttöön liittyvistä riskeistä (taulukot 22a–c).....	30
7.3 Arviot huumeiden käyttöön liittyvistä riskeistä (taulukot 23a–g).....	31
8 Yhteenveto ja pohdinta.....	33
Lähteet.....	36
Taulukkuuettelo.....	38
Taulukot.....	42
LIITE 1 ESPAD 2015 -tutkimuksen ositteet.....	95
LIITE 2 Luokkalomake	
LIITE 3 Kansainvälinen koululaiskysely 2015	

1 Johdanto

Eurooppalainen koululaistutkimus alkoholin ja muiden päihteiden käytöstä (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, ESPAD) seuraa muutoksia samanikäisten eurooppalaisten koululaisten alkoholin, tupakan ja huumeiden käytössä. Tutkimuksen tietojen perusteella voidaan verrata koululaisten päihteiden käytön yleisyyttä eri maissa. Muiden maiden nuorten parissa havaitut trendit voivat auttaa ennakoimaan kehitystä Suomessa ja näkemään, mitkä ovat ylikansallisia ja mitkä ehkä vain Suomelle ominaisia kehityskulkuja.

Muun muassa Euroopan huumeiseurantakeskus (EMCDDA) käyttää tuloksia hyväkseen raportoidessaan vuosittain huumeiden käytöstä Euroopassa. ESPAD-aineistoa käytetään hyväksi myös arvioitaessa Suomessa tehtyjen alkoholipoliittisten ratkaisujen, kuten alkoholin veronalennusten ja jakelujärjestelmän muutosten vaikutuksia. Tämän vuoksi ei tutkita ainoastaan nuorten päihteiden käyttöä, vaan myös sitä, miten he ovat saaneet päihteet käyttöönsä.

Ensimmäinen ESPAD-aineisto kerättiin vuonna 1995 yhteensä 23 maassa, vuonna 1999 mukana oli 30 maata. Vuosina 2003 ja 2007 aineisto kerättiin 35 ja vuonna 2011 36 Euroopan maassa. Uusin aineisto kerättiin vuonna 2015 ja siihen osallistui 36 maata. Tutkimuksen kohderyhmänä on tutkimusvuonna 16 vuotta täyttävät nuoret, jotka ovat siis tutkimushetkellä 15–16-vuotiaita.

ESPAD-tutkimuksen keskeinen sisältö on nuorten päihteiden käyttö, käyttötavat ja päihdeasenteet. Suomessa tehdään myös muita tutkimuksia, joissa kartoitetaan nuorten tupakan, alkoholin ja huumeiden käyttöä. Nuorten terveystapatutkimuksessa on seurattu 12-, 14-, 16- ja 18-vuotiaiden tupakan ja alkoholin käyttöä vuodesta 1977 lähtien kahden vuoden välein (Kinnunen ym. 2015). Myös Kouluterveyskyselyssä on päihteiden käyttöä koskevia kysymyksiä. Kyselyyn vastaavat peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaat sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat (vuodesta 2008 lähtien myös ammatitioppilaitosten 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijat). Vuoteen 2011 asti kysely tehtiin parillisina vuosina puoleksa ja parittomina vuosina toisessa puoleksa Suomen kunnista. Vuodesta 2013 alkaen kysely tehdään samaan aikaan koko maassa joka toinen vuosi (Kouluterveyskysely 2015). Lisäksi WHO:n nuorten terveystietäytymistä koskevassa tutkimuksessa (Health Behaviour in School-Aged Children, HBSC), joka toteutetaan myös Suomessa, on tietoja 11-, 13- ja 15-vuotiaiden tupakan ja alkoholin käytöstä vuodesta 1985 lähtien neljän vuoden välein. Vuodesta 2002 lähtien tietoja on kerätty myös huumeista (Currie ym. 2012).

Yllä mainitut tutkimukset ovat terveystietoisia ja niissä päihteiden käyttöä kartoitetaan suppeasti. Kansainvälisissä vertailuissa voidaan käyttää vain eri maissa yhdenmukaisin menetelmin tehtyjä tutkimuksia. Tutkimukset eivät voi korvata toisiaan, mutta eri tutkimuksista saadut samansuuntaiset tulokset voivat vahvistaa tulosten luotettavuutta.

Suomen ESPAD-tuloksista on aiemmin julkaistu taulukkoraportteja yhden, kahden tai useamman peräkkäisen tutkimusvuoden tuloksista kerrallaan (Ahlström ym. 1997, 2001a, 2004; Metso ym. 2009; Raitasalo ym. 2012). Lisäksi on julkaistu joukko artikkeleja (esim. Ahlström ym. 2001b, 2003, 2008; Karvonen 2010), myös vuoden 2011 tuloksista (Raitasalo ym. 2012; Hakkarainen ym. 2015b). Kansainväliset ESPAD-tulokset on raportoitu erillisissä raporteissa (Hibell ym. 1997, 2000, 2004, 2009, 2012).

Tässä raportissa tarkastellaan suomalaisten nuorten päihteiden käyttöön liittyviä trendejä vuodesta 1995 vuoteen 2015. Alkoholin, tupakan, huumeiden, lääkkeiden ja liuottimien käytön, sekä rahapeliautomaateilla pelaamisen trendien lisäksi tarkastellaan eri päihteiden käytön aloitusiän, alkoholin hankintatapojen ja päihteiden käyttöön liittyvien arvioitujen riskien muutoksia. Vuonna 2015 kysyttiin ensimmäisen kerran myös alkoholin ja huumeiden sekäkäytöstä, muuntohuumeiden sekä sähkötupakan ja vesipiipun käytöstä. Myös näiden käyttöön liittyviä tuloksia käsitellään tässä raportissa.

2 Tutkimusasetelma ja tutkimuksen toteutus

2.1 Kohdejoukko ja otanta

Vuonna 2015 tutkimuksen perusjoukko koostui vuonna 1999 syntyneistä suomen- ja ruotsinkielisten koulujen oppilaista. Vastaavasti vuonna 2011 tutkimuksen kohteena olivat vuonna 1995 syntyneet, vuoden 2007 tutkimuksessa vuonna 1991 syntyneet, vuoden 2003 tutkimuksessa vuonna 1987 syntyneet, vuoden 1999 tutkimuksessa vuonna 1983 syntyneet ja vuoden 1995 tutkimuksessa vuonna 1979 syntyneet. Kyseinen ikäluokka on pääosin peruskoulun yhdeksännellä luokalla, siksi kyselyt tehtiin vain yhdeksäsluokkalaisten keskuudessa. Vuonna 2015 kerätyssä aineistossa noin kuusi prosenttia oppilaista ei kuulunut tavoiteltuun ikäluokkaan eli he ovat joko luokalle jääneitä tai tavallista myöhemmin tai aikaisemmin koulunsa aloittaneita. Voimme siis arvioida, että tämän verran ikäluokasta jää tavoittamatta, koska he eivät ole yhdeksännellä luokalla. Ne oppilaat, jotka eivät kuuluneet tavoiteltuun ikäluokkaan, poistettiin jälkikäteen varsinaisesta ESPAD-aineistosta. Otannan ulkopuolelle on jätetty esimerkiksi vamman vuoksi erityisopetuksessa olevat, erityisluokilla opiskelevat ja Ahvenanmaalla asuvat muulloin paitsi vuonna 1995.

Otantamenetelmä on kaikkina vuosina ollut ositettu kaksivaiheinen ryväotanta. Ositteet on muodostettu EU:n aluejaon (NUTS2) mukaan vuosina 1999, 2003, 2007, 2011 ja 2015. Vuonna 1995 ositus perustui ennen 1.9.1997 voimassa olleeseen läänijakoon ja koulun opetuskieleen (suomi/ruotsi). NUTS2-aluejako puolestaan on muuttunut kaksi kertaa sinä aikana, kun se on ollut käytössä ESPAD-tutkimusten otantojen osituksessa. Ensimmäistä aluejakoa käytettiin vuosien 1999 ja 2003 otannoissa, toista aluejakoa vuosina 2007 ja 2011 ja uusin aluejako oli käytössä vuoden 2015 aineistokeruussa.

Ensimmäisessä käytetyssä NUTS2-aluejaossa Ahvenanmaa poisluettuna alueita oli viisi ja kahdessa myöhemmässä alueita oli neljä. Nämä alueet jaettiin edelleen kaupunkimaisiin ja maaseutumaisiin alueisiin. Lisäksi pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) erotettiin omaksi ositteekseen vuoden 2011 otantaan saakka. Vuoden 2015 aluejakoon siirryttäessä entinen Etelä-Suomi jaettiin kahteen osaan siten, että muodostui uusi metropolialue Helsinki-Uusimaa. Muu Etelä-Suomi muodosti oman alueensa. Lisäksi entiset Pohjois-Suomi ja Itä-Suomi yhdistyivät yhdeksi alueeksi, jonka nimeksi tuli Pohjois- ja Itä-Suomi.

Vuonna 1995 ruotsinkieliset koulut ja vuosina 1995 ja 1999 pääkaupunkiseudun koulut olivat yliedustettuna otoksessa. Yliedustus on korjattu analyseissä käyttämällä ositekohtaisia painoja. Vuoden 2007 tutkimuksen taulukkoraporttiin on koottu aiempien vuosien ositetiedot (Metso ym. 2009). Vuoden 2011 tutkimuksen ositetiedot löytyvät kyseisen vuoden taulukkoraportista (Raitasalo ym. 2012). Tarkemmat tiedot vuoden 2015 ositteista on esitetty tämän raportin liitteessä 1.

Kouluotokset on eri tutkimusvuosina poiminut Jyväskylän yliopistossa koulututkimusten otantoihin erikoistunut tilastotieteilijä. Rekisterin tieto päivitetään viiveellä, joten otanta on jouduttu tekemään käyttäen tieto- ja oppilaista yksi tai kaksi vuotta ennen peruskoulun yhdeksättä kouluvuotta. Vuonna 2015 otannassa käytetyn koulurekisterin tiedot poimittiin vuoden 2013 syksyllä kerätystä oppilaitosrekisteristä käyttäen perusjoukkoa kuvaavana lukuna tuolloin kahdeksannen vuosiluokan oppilaita, jotka siis olivat yhdeksännellä vuosiluokalla keväällä 2015.

Otokseen tulevat koulut poimittiin otantojen ensimmäisessä vaiheessa kustakin ositteesta (systemaattisella) PPS (probability-proportional-to-size) -satunnaisotannalla. Mukaan tulevien koulujen määrä oli verrannollinen kunkin ositteen yhdeksäsluokkalaisten oppilaiden määrään ja kunkin koulun todennäköisyys tulla valituksi otokseen oli niin ikään verrannollinen koulun yhdeksäsluokkalaisten oppilaiden määrään.

Otokseen valituille kouluille on eri tutkimusvuosina valittu myös suunnilleen samankokoinen varakoulu samankaltaiselta alueelta siltä varalta, että jokin koulu kieltäytyy osallistumasta tutkimukseen. Vuoden 2015 aineistonkeruussa ensimmäinen varakoulu oli seuraava koulu tiedostossa, jossa koulut oli lajiteltu ositteen ja koulun koon mukaan. Toinen varakoulu oli edellinen koulu luettelossa, jos sellainen oli olemassa. Siinä tapauksessa, että 'seuraava' tai 'edellinen' koulu oli jo poimittu alkuperäiseen otokseen, siitä ei tullut varakoulua. Näin ollen kaikki koulut eivät saaneet korvaavaa koulua. Lisäksi osa varakouluista oli samalla sekä jonkin varsinaisen otoksen koulun ensimmäinen varakoulu että jonkin toisen varsinaisen otoksen koulun toinen varakoulu.

Otannon toisessa vaiheessa valittiin kustakin koulusta yksi luokka. Aineistonkeruussa käytettiin vuoteen 2007 asti arvioita keskimääräisestä luokkakoosta ja yksinkertaista satunnaisotantaa. Luokkakoon oletettiin olevan 20 oppilasta vuonna 2007, 21 oppilasta vuonna 2003, 18 oppilasta vuonna 1999 ja 24 oppilasta vuonna 1995. Jos koulussa oli keskimääräistä suurempia luokkia, niin valituksi saattoi tulla rinnakkaisluokka, jota koulussa ei oikeasti ollutkaan. Näissä tapauksissa otokseen valittiin 'viimeinen' rinnakkaisluokista. Esimerkiksi jos koulussa oli luokat A–C, mutta otantaohjelma ehdotti luokkaa D, niin sen sijasta valittiin C-luokka.

Vuosina 2011 ja 2015 koulujen yhteyshenkilöiltä kerättiin koulun 9. luokkien ja niillä opiskelevien oppilaiden lukumääriä koskevat tiedot. Luokat, joiden oppilaat eivät puhu suomea tai ruotsia, jätettiin pois, kuten myös erityisluokat. Joustavaan opetussuunnitelmaan kuuluvat luokat olivat mukana. Näiden tietojen perusteella valittiin joka koulusta satunnaisesti yksi luokka, jonka valinnan todennäköisyyteen vaikutti luokan oppilasmäärä.

Valittujen luokkien kaikki paikalla olevat oppilaat vastasivat kyselyyn yhden oppitunnin aikana. Kyseisen tunnin aikana poissaolleet, kyselyyn vastaamasta kieltäytyneet sekä ne, joiden vanhemmat olivat kieltäneet vastaamisen, muodostavat aineiston oppilastason kadon. Taulukossa 1 on esitetty perustiedot eri vuosien otoksista.

Koululaiskyselyissä vastausprosentit ovat usein varsin korkeita. Tämä pätee myös ESPAD-tutkimukseen, jossa 8–11 prosenttia osallistuvien luokkien oppilaista ei ole eri tutkimusvuosina osallistunut tutkimukseen. Poikien osuus aineistossa on jäänyt 2000-luvulla jonkin verran alle 50 prosentin, mikä ei näytä selittyvän tyttöjen ja poikien vastausprosenttien erolla. Tilanteeseen on useita mahdollisia selityksiä. Tehostettua tai erityistä tukea saaneiden oppilaiden määrä on ollut 2000-luvulla suurempi kuin 1990-luvulla ja enemmistö heistä on ollut poikia (Suomen virallinen tilasto, 2014). Pilaillen vastanneissa on enemmän poikia kuin tyttöjä ja heidät on pyritty poistamaan lopullisesta aineistosta. Vuosina 2007, 2011 ja 2015 kansainvälisten sääntöjen mukaan lopullisesta aineistosta poistettiin kaikki, jotka eivät olleet ilmoittaneet syntymäaikaansa. Myös heidän joukossaan on ollut enemmän poikia kuin tyttöjä.

Aineiston luotettavuuteen vaikuttaa oppilaiden vastausprosentin ohella kieltäytyneiden koulujen lukumäärä. Suomessa se on pysynyt kohtuullisen pienenä. Koulun korvaaminen varakoululla ei ole aivan satunnaisotannon periaatteiden mukaista. Toisaalta, jos kieltäytyneitä kouluja ei korvattaisi, kato olisi huomattavasti suurempaa ja edustavuuden vaarantuminen todennäköisempää. Ei ole erityistä syytä olettaa, että kieltäytyneissä kouluissa esiintyisi enemmän tai vähemmän päihteiden käyttöä kuin muissa tutkimukseen osallistuvissa kouluissa. Tässä tapauksessa korvaavien koulujen käytöllä ei liene vaikutusta tuloksiin. Toisaalta varakoulujen korvaamisen jälkeen jäävän koulutason kadon korjaaminen ositteiden mukaisilla jälkiositus-painoilla ei käytännössä vaikuttanut tuloksiin. Näiden painojen käyttö olisi muuttanut keskeisimpiä prevalensseja joitakin prosentin kymmenesosia, joten niitä ei ole raportissa käytetty.

2.2 Aineiston keruu

ESPAD-aineistonkeruu on suositeltu tehtäväksi kunakin tutkimusvuonna keväisin mielellään yhden viikon aikana. Suomessa aineistonkeruu on ajoitettu maaliskuun loppupuolelle hiihtolomien ja pääsiäisen väliin.

Vuosina 2015, 2011, 2003 ja 1995 aineisto kerättiin pääsääntöisesti viikolla 13 ja vuosina 2007 ja 1999 viikolla 12. Jos jollekin koululle ei sopinut kyseinen viikko, aineisto voitiin kerätä edellisellä tai seuraavalla viikolla.

Vuonna 2015 ensimmäinen yhteydenottokirje rehtoreille lähetettiin tammikuussa. Kirjeessä tiedusteltiin halukkuutta osallistua tutkimukseen sekä yhteyshenkilön nimeä (tiedonkeruusta vastaava opettaja). Yhteyshenkilöiltä pyydettiin tiedot koulujen opetusryhmistä, joilla on yhdeksännen vuosiluokan oppilaita. Näiden tietojen perusteella valittiin satunnaisesti tutkimukseen osallistuvat luokat. Vuonna 2015 koulujen kieltäytyminen tutkimuksesta oli suunnilleen samalla tasolla kuin edellisellä kerralla vuonna 2011. Alkuperäisen otoksen 275 koulusta 38 kieltäytyi. Näiden koulujen mahdollisiin varakouluihin otettiin yhteyttä. Varakouluilla pystyttiin korvaamaan 21 kieltäytyneistä kouluista eli lopullisessa aineistossa oli 258 koulua. Mikäli kunnasta vähintään kaksi koulua osallistui tutkimukseen, haettiin tutkimuslupa koulujen lisäksi kunnalta.

Vuoden 2015 aineistonkeruun yhteydessä oppilaiden vanhemmilta kysyttiin lupa lasten tutkimukseen osallistumiseen. Koulujen yhteyshenkilöt tiedottivat oppilaiden vanhemmille tutkimuksesta. Kouluissa käytettiin passiivista suostumusta eli jos vanhemmat eivät erikseen kieltäneet osallistumista, oppilas osallistui kyselyyn. 20 oppilasta ei osallistunut tutkimukseen, koska vanhemmat kielsivät. Lisäksi 20 oppilasta kieltäytyi omasta tahdostaan osallistumasta tutkimukseen.

Aineistonkeruumateriaali lähetettiin yhteyshenkilöinä toimineille opettajille maaliskuun alussa 2015. Kyseiset opettajat järjestivät tiedonkeruun koetilannetta muistuttavalla tunnilla ja jokainen oppilas sulki itse lomakkeensa kirjekuoreen, johon ei merkitty mitään tunnistetietoja. Opettajat täyttivät luokkaraportin (liite 2), jossa kysyttiin muun muassa poissaolleiden lukumäärää, ja lähettivät koko luokan aineiston tutkijoille postitse.

Vuodesta 2007 alkaen eri maiden aineistojen tarkistus on tehty keskitetysti kansainvälisessä datapankissa. Tätä ennen aineistojen tarkistukset tehtiin kansallisesti jokaisessa osallistujamaassa erikseen. Erilaisesta tarkistuskäytännöstä johtuvat mahdolliset erot tuloksissa ovat todennäköisesti niin pieniä, että ne mahtuvat virhemarginaalin sisään.

Vuoden 2015 suomenkielinen kyselylomake on liitteenä (liite 3). Aiempien vuosien suomenkieliset lomakkeet löytyvät aiemmin julkaistuista taulukkoraporteista (Ahlström ym. 1997, 2001a, 2004; Metso ym. 2009; Raitasalo ym. 2012). Kunakin vuonna lomake on käännetty myös ruotsiksi ja niitä on käytetty ruotsinkielisissä kouluissa.

2.3 Opettajien arviot aineistonkeruun onnistumisesta.

Kunakin vuonna aineistonkeruuta valvova opettaja on täyttänyt niin kutsutun luokkalomakkeen (liite 2). Siinä tiedustellaan oppilaiden lukumäärää ja poissaolleiden lukumäärää. Tämän perusteella pystytään laskemaan vastausprosentti. Vuosina 1999, 2003, 2007, 2011 ja 2015 luokkalomakkeella on kysytty myös valvovan opettajan huomioita oppilaiden työskentelystä lomakkeen täytön aikana. Opettajien arvioiden mukaan oppilaat ovat valtaosaltaan keskittyneet kyselyyn vastaamiseen, vastanneet siihen tosissaan ja pitäneet vastaamista melko helppona tai helppona (taulukot 2a–c). Lomakkeiden keskimääräinen täyttöaika oli noin puoli tuntia vuosina 1999, 2003 ja 2007. Vuosina 2011 ja 2015 hitaimmat vastaajat vastasivat keskimäärin noin 40 minuutissa (taulukko 2d).

3 Aineistot ja menetelmät

3.1 Aineistojen perustiedot

Aineistojen koko on kasvanut ensimmäisistä tiedonkeruista (taulukot 1a–b). Alkuperäinen kansainvälinen suositus oli noin 2000 oppilasta. Tässä ei kuitenkaan ollut huomioitu ryväsotantamenetelmää eli sitä, miten koululuokka vaikuttaa tuloksiin. Koska saman luokan oppilaat ovat samankaltaisempia päihteiden käytön suhteen kuin samanikäiset oppilaat yleensä, hajonta jää koululaiskyselyissä pienemmäksi kuin yksinkertaisesta satunnaisotantaa käytettäessä. Jotta ryväsotannan tapauksessa päästäisiin yhtä tarkkoihin tuloksiin kuin yksinkertaisessa satunnaisotannassa, otoksen kokoa täytyy kasvattaa. Vuoden 1999 tulosten perusteella arvioitiin, että ryvästyksen takia otosta piti kasvattaa noin 1,5-kertaiseksi. Vuonna 2007 otoksen kokoa kasvatettiin lisäksi split-half-testin takia, joka tehtiin kahden erilaisen humalakysymyksen ja kahden alkoholin kulutusmittarin vertailemiseksi. Kyselylomakkeita oli kahdenlaisia, A ja B lomakkeita, jotka poikkesivat toisistaan vain kahden kysymyksen osalta. Vuoden 2011 otos oli hieman pienempi kuin 2007, koska tarvetta split-half-testille ei ollut. Vuoden 2015 aineistonkeruuseen otosta kasvatettiin jonkin verran vuodesta 2011. Tällä haluttiin varautua siihen, että jo vuonna 2011 koulut yhä yleisemmin kieltäytyivät osallistumasta tutkimukseen.

3.2 Aineistojen luotettavuus ja laatu

Aineiston luotettavuutta on tarkasteltu muun muassa vertaamalla eri aineiden käytön esiintyvyyttä kahden eri kysymyksen pohjalta. Toinen kysymys koskee käyttökertojen lukumäärää elinaikana ja toinen ikää, jolloin ensi kerran on käyttänyt kyseistä päihdettä. Tulokset on esitetty taulukossa 3a.

Jonkin verran ristiriitaisuuksia on havaittavissa humalakysymyksissä. Vuodesta 2007 alkaen elinaikana humalaan asti juominen on määritelty sellaiseksi, jonka jälkeen vastaaja on esimerkiksi horjunut kävellessään, puhunut sammaltaen, oksentanut tai ei ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä. Ensimmäistä humalaa koskevassa kysymyksessä kuitenkin kysytään edelleen pelkästä 'humalasta', ja sen tarkempi määrittely on jäänyt vastaajan oman tulkinnan varaan. Tämä todennäköisesti selittää osaltaan ristiriitaisien vastausten määrää humalakysymyksen kohdalla.

Liimojen, liuottimien ja muiden haisteltavien aineiden kohdalla on jonkin verran epä johdonmukaisuuksia. Ehkä oppilaat eivät tiedä, mitä näillä aineilla tarkoitetaan. Kaiken kaikkiaan ristiriitaisesti vastanneiden osuudet ovat pieniä.

Yhtenä aineistojen laadun kuvaajana on käytetty myös vastaamatta jätettyjen kysymysten osuutta (taulukko 3b). Se on pysytellyt kaikkina vuosina varsin pienenä (1–2 prosenttia kaikista vastauksista). Kysymysten lukumäärä on ollut suurimmillaan vuosina 2003, 2011 ja 2015, mutta se ei ole näkynyt tässä mittarissa muita kyselyvuosia suurempina osuuksina.

Huume kysymyksiin saatujen vastausten luotettavuutta on mitattu myös kysymällä, olisiko vastaaja myöntänyt kannabiksen käytön tässä kyselyssä (taulukko 3c). Niiden osuus, jotka eivät varmasti myöntäisi huumeiden käyttöä, on pysynyt pienenä. On kuitenkin merkkejä, että jonkinlainen epäluottamus tutkimusta kohtaan on yleistynyt erityisesti tyttöjen keskuudessa. Tutkimusajanjaksolla vuodesta 1995 vuoteen 2015 niiden osuus, jotka ovat vastanneet jo ilmoittaneensa tai olisivat ilman muuta ilmoittaneet kannabiksen käyttönsä, on pienentynyt pojilla viisi ja tytöillä 11 prosenttiyksikköä. Kannabiksen käytön yleisyys tämän kysymyksen mukaan arvioituna on kuitenkin ollut koko ajan hyvin lähellä varsinaisen käyttökysymyksen perusteella laskettua kannabiksen käyttäjien osuutta.

3.3 Menetelmät

Tässä raportissa esitetään pääasiassa prosenttitaulukoita, jotka kuvaavat nuorten päihteiden käyttöön liittyviä trendejä vuodesta 1995 vuoteen 2015. Prosentteja laskettaessa kuhunkin taulukkoon liittyvät puuttuvat tiedot on poistettu. Tulosten tarkkuutta on tarkasteltu laskemalla tärkeimmille indikaattoreille 95 prosentin luottamusvälit aiemmille vuosille (ei esitetä tässä raportissa). Ne vaihtelivat tyypillisesti 1–2 prosenttiyksikköä ilmoitetun prosenttiosuuden molemmin puolin. Vuonna 2007, jolloin otos oli suurin, tarkkuus oli parempi. Vuonna 1995 otos oli pienin ja silloin luottamusväli joissakin tapauksissa on suurempi kuin kaksi prosenttiyksikköä molempiin suuntiin. Mitä pienempiä osaryhmiä tarkastellaan, sitä suurempia luottamusvälit ovat, eli osaryhmissä tulokset ovat epätarkempia kuin koko aineistossa.

Alkuperäisten kysymysten pohjalta on laskettu joukko muunnettuja muuttujia, joista suurin osa liittyy alkoholin kulutuksen mittaamiseen.

Viimeisimmällä alkoholin käyttökerralla juotujen alkoholijuomien sisältämän alkoholin määrä on muunnettu juomalajikohtaisten kysymysten 13a–13e (liite 3) perusteella 100-prosenttista alkoholia vastaavaksi määräksi senttilitroina. Tällöin oluen, siiderin ja long drink -juomien väkevyydeksi on oletettu 4,5 prosenttia, viinien 12 prosenttia ja väkevien juomien 38 prosenttia alkoholia. Viimeisimmällä kerralla juotuja lajeja koskeva erillinen suodatinkysymys (13) lisättiin lomakkeelle vuonna 2007, koska epäiltiin, että jotkut oppilaat olivat raportoineet kysymyksissä 13a–13e myös muulloin kuin viimeisimmällä kerralla juotuja määriä. Kuten aiempinakin vuosina, 100-prosenttisen alkoholin määrä laskettiin sekä käyttäen suodatinkysymystä että ilman ja se muutettiin vielä annoksiksi jakamalla 1,5:llä. Suomessa vakioannos (33 senttilitran pullo tai tölkki olutta, siideriä tai long drink -juomia, 12 senttilitraa viiniä tai 4 senttilitraa väkeviä) sisältää noin 1,5 senttilitraa 100-prosenttista alkoholia.

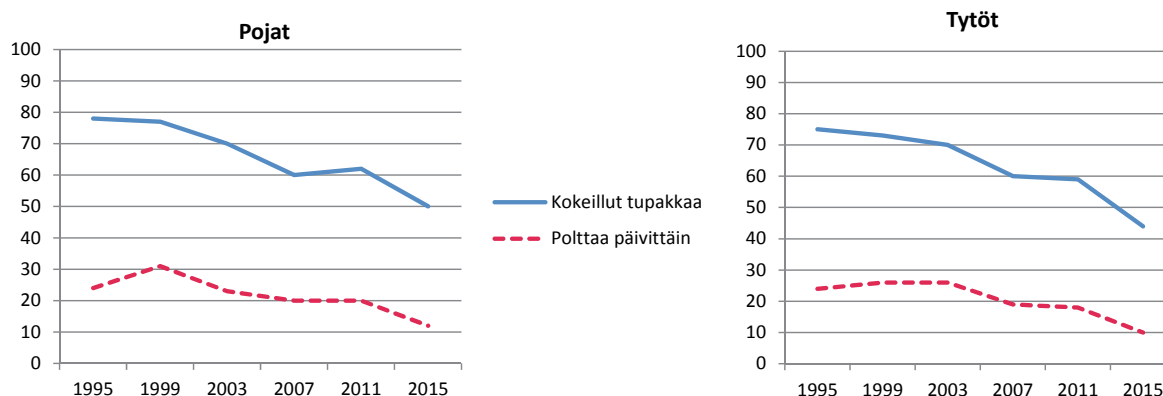
Eri laittomia huumeita koskevista kysymyksistä (22a, 26a, 27a, 28a, 29a, 31b, 31d, 31e, 31f, 31h, 31k ja 33) muodostettiin kaksi yhdistettyä huumemuuttujaa, jotka ilmaisevat, onko vastaaja käyttänyt jotain huumetta ja onko vastaaja käyttänyt jotain muuta huumetta kuin marihuanaa tai hasista. Vuonna 2015 kysyttiin ensimmäisen kerran erikseen myös muuntohuumeiden käytöstä, mikä on sisällytetty näihin muuttujiin.

Vuosien 1995 ja 1999 aineistojen käsittelyssä käytetään ositekohtaisia painoja tiettyjen ryhmien yliedustuksen takia. Vuosina 2003, 2007, 2011 ja 2015 tällaisia painoja ei tarvita. Vuonna 2007 poikien osuus oli jonkin verran pienempi kuin tyttöjen, minkä takia harkittiin sukupuolikohtaisten painojen käyttöä. Päihteiden käytössä poikien ja tyttöjen väliset erot ovat kuitenkin niin pieniä, että tällaisten painojen käyttöä ei pidetty tarpeellisena.

4 Päihteiden käytön trendit

4.1 Tupakointi ja tupakankaltaisten tuotteiden käyttö (taulukot 4a–g)

Nuorten tupakointi on vähentynyt 2000-luvulla. Kahden viimeisimmän mittauskerran välillä savukkeita kokeilleiden, kuten myös päivittäin tupakoivien 15–16-vuotiaiden osuudet pienentyivät selvästi. Vuonna 2015 yhdeksäsluokkalaisista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia oli tupakoinut päivittäin viimeisten 30 päivän aikana, kun vielä vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 20 ja 18 prosenttia (kuvio 1, taulukko 4b). Vuonna 1995 lähes 80 prosenttia tämänikäisistä nuorista oli joskus elämänsä aikana tupakoinut ainakin yhden kerran, mutta vuonna 2015 vastaava osuus oli 47 prosenttia (kuvio 1, taulukko 4a).

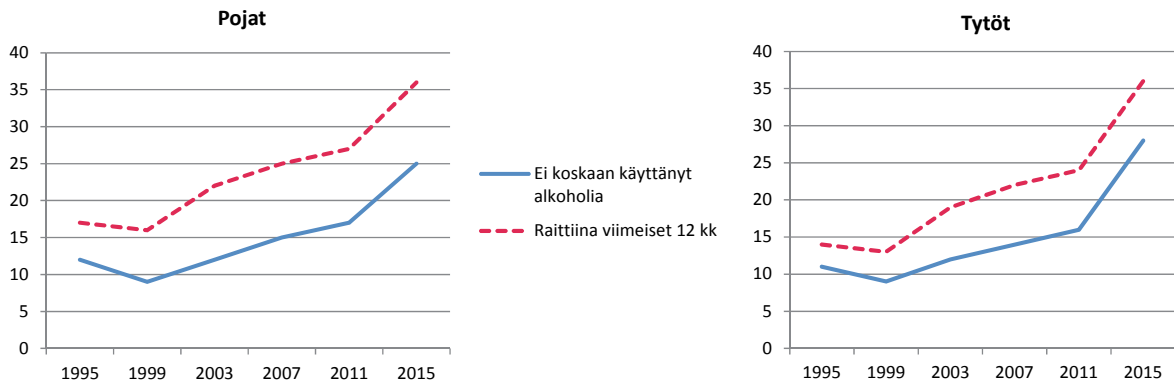
Kuvio 1. Tupakkaa kokeilleiden ja päivittäin polttavien nuorten osuudet 1995–2015, %

Nuuskan elinaikaista käyttöä on kysytty vuodesta 1999 lähtien ja viimeisten 12 kuukauden ja viimeisten 30 päivän käyttöä vuodesta 2003 alkaen (taulukot 4c–e). Poikien nuuskakokeilujen laskeva trendi kääntyi jyrkkään nousuun vuoden 2007 jälkeen. Vuonna 2015 sitä oli elinaikanaan kokeillut 42 prosenttia pojista. Tytöillä vastaava osuus oli 13 prosenttia eli käyttö on hieman vähentynyt vuodesta 2011. Lähes neljännes 15–16-vuotiaista pojista ja viisi prosenttia tytöistä on käyttänyt nuuskaa vähintään kerran viimeisten 30 päivän aikana.

Uusina kysymyksinä kysyttiin sähkösavukkeeseen (ns. sähkötupakka) sekä vesipiipun (shisha) käyttöä, jotka ovat joidenkin tutkimusten mukaan lisänneet suosiotaan nuorten keskuudessa viime vuosina (Kinnunen ym. 2015). Joskus elinaikanaan sähkötupakkaa oli kokeillut tytöistä 32 ja pojista 50 prosenttia. Vesipiipun osalta vastaavat luvut olivat 20 ja 22 prosenttia. Niin sähkötupakan kuin vesipiipunkin päivittäisten käyttäjien osuus oli kuitenkin pieni (sähkötupakka 3 %, vesipiippu 0 %).

4.2 Alkoholin käyttö ja juomistiheys (taulukot 5a–e)

Raittiiden osuus on lisääntynyt voimakkaasti vuodesta 1999, jolloin kymmenesosa ikäluokasta ei ollut koskaan juonut mitään alkoholijuomaa. Vuonna 2015 vastaava osuus oli 26 prosenttia (kuvio 2; taulukko 5a). Aikuisten raittiutta mitataan usein viimeisten 12 kuukauden raittiudella. 15–16-vuotiaista pojista ja tytöistä 36 prosenttia oli tämän mittarin mukaan raittiita vuonna 2015.

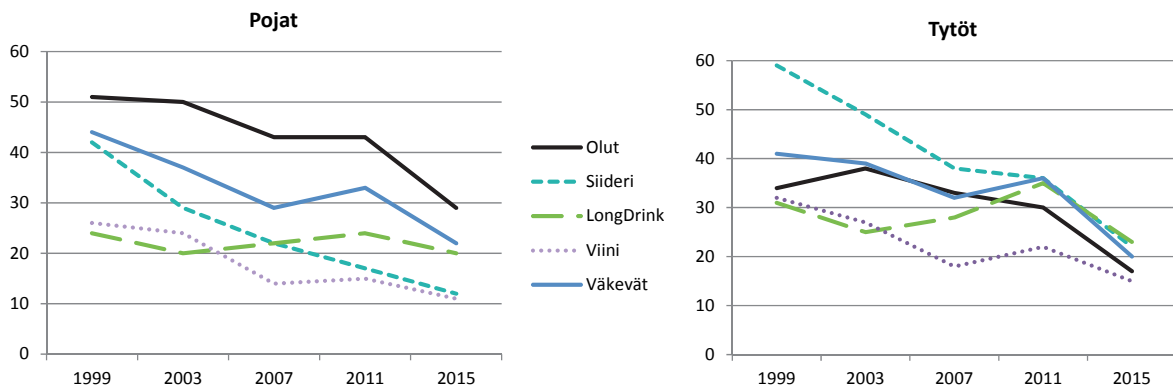

Kuvio 2. Raittiiden osuudet 1995–2015, %

Vuonna 2015 nuoret joivat myös harvemmin kuin vastaavan ikäiset nuoret aikaisemmillä mittauskerroilla (taulukot 5b–d). Noin kolmannes nuorista oli juonut alkoholia kyselyä edeltävien 30 päivän aikana vuonna 2015, kun vastaava osuus ennen vuosituhaten vaihdetta oli noin 60 prosenttia. Suunnilleen viikoittain (3+ kertaa viime 30 päivän aikana) juovien nuorten osuus oli myös laskenut vähän yli viidenneksestä alle kymmeneen prosenttiin. Vain pieni osa nuorista (2 %) oli juonut useita kertoja viikossa viimeisten 30 päivän aikana vuonna 2015, korkeimmillaan osuus oli vuonna 2003 (7 %).

4.3 Juomalajit (taulukot 6a–f)

Oppilailta on kysytty eri alkoholijuomalajien käyttöä viimeisten 30 päivän aikana vuodesta 1995 lähtien. Tuolloin kysyttiin vain oluen, viinin ja väkevien käyttöä. Siideri ja long drink -juomat liitettiin mukaan vuonna 1999. Taulukoissa 6a–f on esitetty tulokset kaikilta vuosilta, mutta vuoden 1995 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska tuolloin siideriä tai long drink -juomia on saatettu raportoida oluena tai viininä tai jättää kokonaan raportoimatta. Kuviossa 3 on kuvattu trendit vuodesta 1999 lähtien.

Kuvio 3. Eri alkoholijuomalajeja viimeisten 30 päivän aikana käyttäneiden osuudet 1999–2015, %

Koska nuorten alkoholin käyttö ylipäänsä on vähentynyt, väheneminen näkyy myös tarkasteltaessa eri juomalajeja. Kaikkien juomalajien käyttö on vähentynyt. Olut on säilyttänyt suosikkijuoman asemansa koko tarkastelujakson ajan poikien keskuudessa, 29 prosenttia pojista sanoi juoneensa olutta viimeisten 30 päivän aikana. Tyttöillä long drink -juomat ja väkevät juomat ovat siiderin rinnalla suosituimpia juomia. Niitä oli viimeisten 30 päivän aikana juonut 20–23 prosenttia tytöistä. Viiniä oli juonut noin 11 prosenttia pojista ja 15 prosenttia tytöistä.

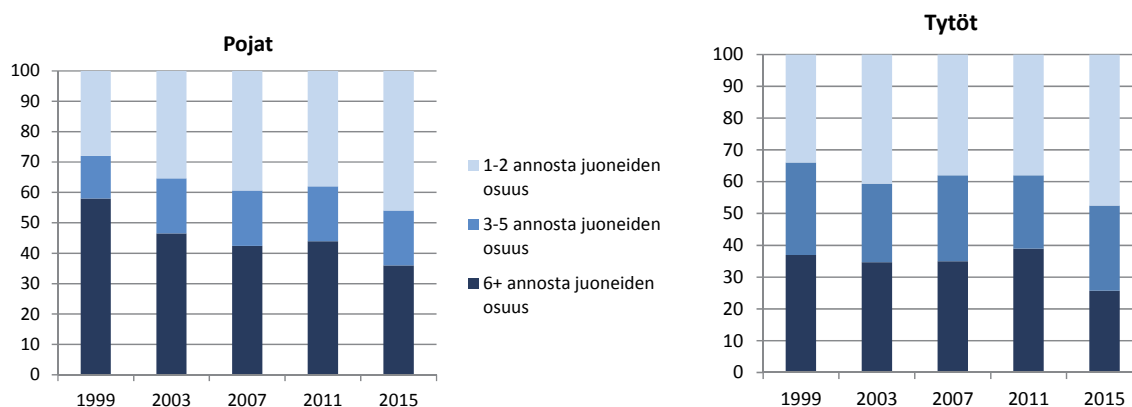
Suomessa ja joissakin muissa maissa on kysytty myös kotitekoisten ja salakuljetettujen juomien käyttöä viimeisten 30 päivän aikana. Kotiviinin ja -oluen valmistus lisääntyi Suomessa 1990-luvun alkupuolella laman aikana ja oli yleisimmillään vuosina 1993–1995 (Österberg 2000). Tämä saattoi näkyä nuorten juomavalinnoissa vuonna 1995 (taulukko 6f). Tuolloin myös jotkut nuoret valmistivat itse kiljua. 1990-luvun puolivälin jälkeen kotitekoisia juomia juoneiden nuorten osuus on tasaisesti vähentynyt. Vuonna 2015 vain noin kolme prosenttia nuorista oli juonut kotitekoisia alkoholijuomia.

Salakuljetetun alkoholin käyttö oli suurimmillaan 1990-luvun loppupuolella (Österberg 2000). Tyttöjen käyttämän salakuljetetun väkevän alkoholin osuus lisääntyi tasaisesti vuodesta 1999 (2 %) vuoteen 2011 (5 %), mutta on nyt kääntynyt laskuun (3 %). Taulukon 6f lukuja tulkitessa kannattaa muistaa, että joillakin nuorilla voi olla houkutus ilmoittautua jonkin 'kovan' aineen käyttäjäksi, vaikka oikeasti näin ei olisi tapahtunut. Taulukon 6f luvuista ei ole poistettu mahdollisia 'väärä' positiivisia tapauksia.

4.4 Viimeisimmällä käyttökerralla juodut alkoholimäärät (taulukot 7a–c)

Nuorilta on myös tiedusteltu, kuinka paljon he joivat eri juomalajeja viimeisimmällä alkoholin käyttökerralla. Vuoden 1995 luvut eivät ole muiden vuosien lukujen kanssa vertailukelpoisia siiderin ja long drink -juomien puuttumisen ja erilaisen luokituksen vuoksi. Myöhemminkin luokituksia on hieman muutettu, minkä takia vertailukelpoisia tuloksia vuosilta 1999–2015 voidaan esittää vain jakamalla juodut määrät kahteen luokkaan. Taulukossa 7a ylin luokka (olut, siideri ja long drink -juomat yli 200 cl, viini 75 cl tai enemmän, väkevät yli 24 cl) merkitsee yli kuuden annoksen juomista kerralla. Pojista 12 prosenttia oli vuonna 2015 juonut yli kaksi litraa olutta (6 annosta) viimeisimmällä alkoholinkäyttökerrallaan eli oli käytännössä humaltunut oluesta. Tytöistä vain 1–2 prosenttia oli juonut tällaisia suuria kerta-annoksia kutakin juomalajia. Aiemman tutkimuksen perusteella nuorten juomiselle on kuitenkin tyypillistä, että samalla juomakerralla juodaan useita lajeja (Ahlström ym. 2008).

Taulukossa 7b on esitetty viimeisimmällä alkoholin käyttökerralla juodun alkoholin määrä annoksina. Määrät on laskettu juomalajikohtaisten tietojen pohjalta, joten tässäkin vuoden 1995 luvut eivät ole muiden tutkimusvuosien kanssa vertailukelpoisia. Pojat ovat aiemmin juoneet selvästi suurempia määriä kerralla kuin tytöt. Sekä pojilla (15 %) että tytöillä (9 %) suurten kerta-annosten (10+ annosta) juomisen nouseva trendi oli vuonna 2015 kääntynyt laskuun. Pienten kerta-annosten (1–2 annosta) osuus on vastaavasti lisääntynyt sekä pojilla (46 %) että tytöillä (48 %).

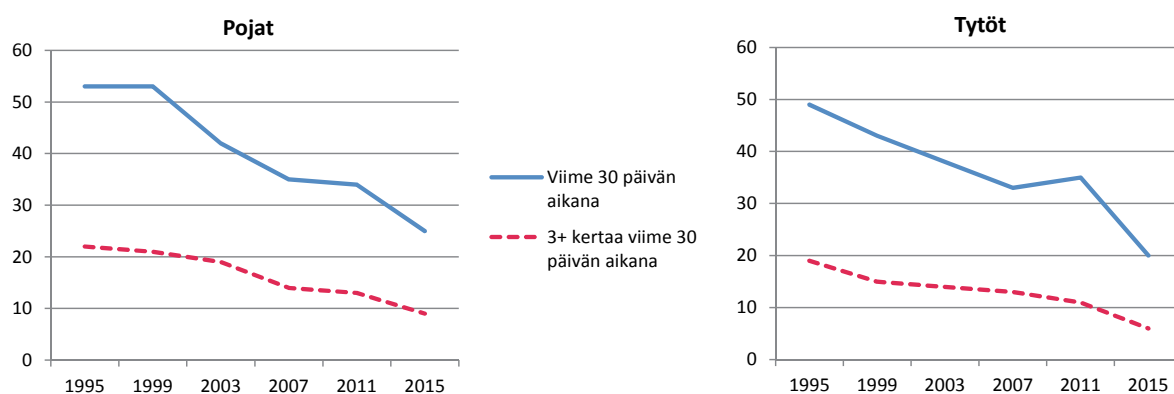
Kuvio 4. Viimeisimmällä alkoholin käyttökerralla juotujen määrien muutos 1999–2015, %

Vuonna 2007 lisättiin niin sanotut suodatinkysymykset, joiden avulla pystyttiin kohdentamaan ilmoitetut määrät nimenomaan viimeisimpään juomakertaan. Taulukossa 7c on esitetty myös nämä suodatetut luvut. Huomataan, että perinteisessä tavassa voi olla jonkin verran yliparantointia, varsinkin pojilla suurimmissa

annosmäärissä. Kuitenkaan lukujen suuruusluokka ei oleellisesti muutu. Jos vähäistä ylliraportointia on ollut saman verran kaikkina vuosina, taulukon 7b ja kuvion 4 voidaan olettaa kuvaavan varsin hyvin muutoksen suuntaa. Myös suodatinkysymysten avulla tarkasteltuna näyttää siltä, että kahden viimeisimmän mittauskerran välillä suurten kerta-annosten osuus on vähentynyt ja pienten lisääntynyt, niin pojilla kuin tytöilläkin.

4.5 Humalajuominen (taulukot 8a–g)

Kuuden alkoholiannoksen juominen yhdellä käyttökerralla merkitsee useimmille ihmisille ja varsinkin alkoholin käyttöön tottumattomille nuorille humaltumista. Esimerkiksi kuusi pulloa keskialolutta, viinipullo tai 2,5 desilitraa väkeviä juomia sisältää kuusi alkoholiannosta. Taulukossa 8a on esitetty viimeisten 30 päivän aikana vähintään kuusi annosta juoneiden osuudet ja näin suurten kerta-annosten juomisen useus. Vuonna 1995 kuuden annoksen sijaan kysyttiin viiden tai useamman annoksen juomista, eli tuon vuoden luvut ovat hieman yliarvioita muihin tutkimusvuosiin verrattuna. Luvut ovat siis täysin vertailukelpoisia vasta vuodesta 1999 eteenpäin.

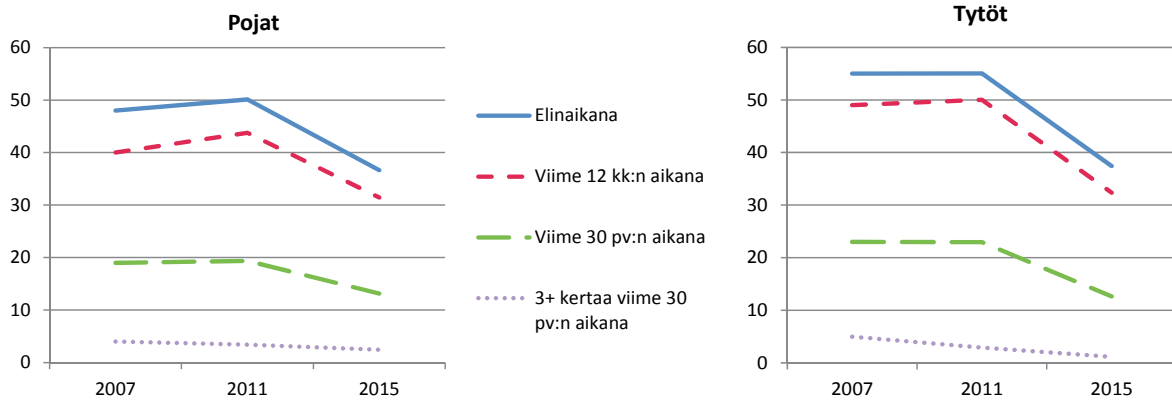

Kuvio 5. Kuusi annosta tai enemmän juoneiden osuus 1995–2015, %

Nuorten runsas kertajuominen on vähentynyt vuosituhaten vaihteesta lähtien ja erityisen voimakkaasti kahden viimeisimmän mittauskerran välillä (taulukko 8a, kuvio 5). Noin puolet nuorista oli juonut vähintään kuusi annosta kerralla viimeisten 30 päivän aikana vuonna 1999, kun vuonna 2015 näin oli tehnyt pojista noin neljännes ja tytöistä viidennes. Suunnilleen viikoittain (3+ kertaa viime 30 päivän aikana) vähintään kuusi annosta kerralla juovien poikien osuus oli pudonnut reilusta viidenneksestä yhdeksään prosenttiin. Myös tyttöjen runsas viikoittainen kertajuominen (viime 30 päivän aikana) on tasaisesti vähentynyt 15 prosentista vuonna 1999 kuuteen prosenttiin vuonna 2015.

Poikien ja tyttöjen välinen ero on tutkimusajanjakson aikana kaventunut. Tässä tutkimuksessa molemmilla sukupuolilla on käytetty samaa annosmäärää. Aikuisilla kertakulutuksen korkeana riskitasona pidetään naisilla viittä annosta ja miehillä seitsemää annosta (Käypä hoito 2015). Murrosikäiset tytöt kasvavat usein nopeammin kuin pojat. Kokonsa takia 15-vuotiailta tytöiltä ei liene tarpeen kysyä pienempiä annosmääriä kuin pojilta, kuutta kerta-annosta voidaan pitää molemmilla korkeana määränä.

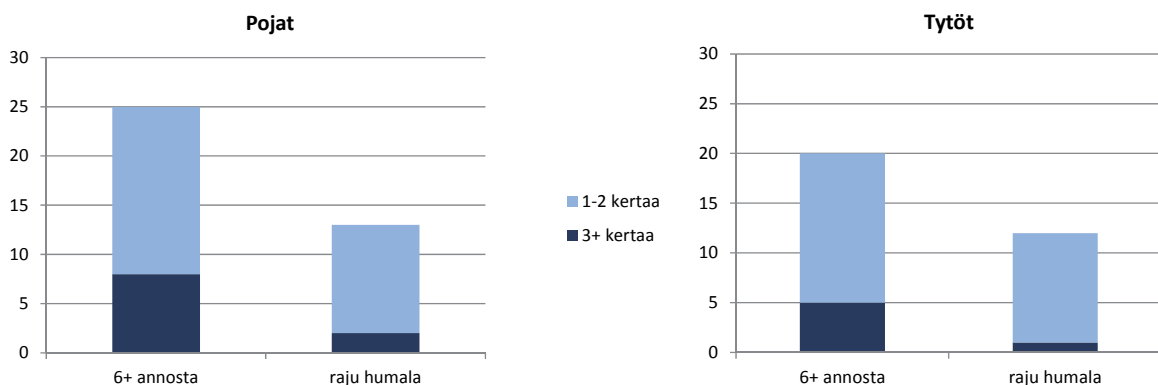
Vuonna 2007 lisättiin uusi kysymys, jossa humalan määritelmää tarkennettiin esimerkein: 'Kuinka usein olet ollut niin humalassa, että olet esimerkiksi horjunut kävellessäsi, puhunut sammaltaen, oksentanut tai et ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä?'. Tällaisen määritelmän voidaan katsoa kuvaavan voimakasta humalaa. Taulukoissa 8b–d ja kuviossa 6 on esitetty tulokset vuosilta 2007–2015.

Kuvio 6. Humalassa olleiden osuudet 2007–2015, %

Tälläkin mittarilla mitattuna nuorten humalajuominen on vähentynyt viime vuosina. Vuonna 2007 noin puolet 15–16-vuotiaista nuorista oli ollut näin määriteltynä humalassa joskus elämänsä aikana, vuonna 2015 vastaava osuus oli 37 prosenttia. Vastaavasti viimeisten 30 päivän aikana noin viidennes nuorista vuonna 2007 oli ollut humalassa, kun vastaava osuus vuonna 2015 oli 13 prosenttia. Erot tyttöjen ja poikien välillä ovat lähes kadonneet. Vuosina 2007 ja 2011 niin elinaikanaan, vähintään kerran viimeisten 12 kuukauden aikana ja vähintään kuukausittain itsensä humalaan juovien tyttöjen osuudet olivat jonkin verran poikia suurempia, mutta vuonna 2015 eroja poikien ja tyttöjen välillä ei enää ollut.

Kuviossa 7 on verrattu näitä kahta humalamittaria toisiinsa vuoden 2015 aineiston pohjalta.

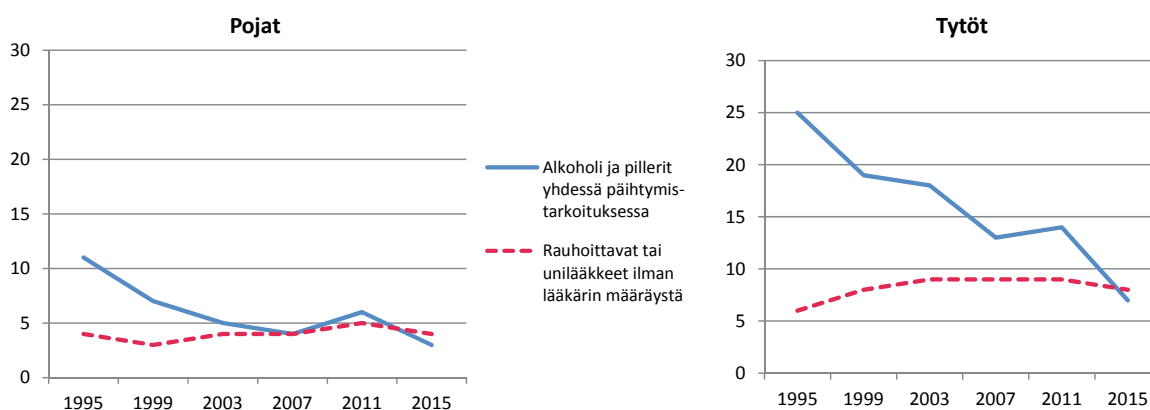

Kuvio 7. Humaltuneiden osuudet viimeisten 30 päivän aikana eri mittareiden mukaan vuonna 2015, %

Uudemman mittarin mukaista humalaa esiintyy pienemmällä joukolla nuoria, koska se kuvaa rajumpaa humalaa, sellaista, josta on havaittavissa selviä ulkoisia merkkejä. Sen sijaan vähintään kuuden annoksen juominen kerralla tuottaa varsin vaihtelevantasaisen humalatilän. Pojilla vähintään kerran viimeisten 30 päivän aikana kuusi annosta tai enemmän juoneiden osuus on korkeampi (25 %) kuin vähintään kerran vastaavana aikana humaltuneiden osuus (13 %). Vastaava ilmiö on nähtävissä myös tytöillä (20 % ja 13 %). Humalakäytön uusi muotoilu merkitsee siis selvästi rajumpaa humalaa kuin muotoilu, jossa kysytään vähintään kuuden kerta-annoksen juomista. Näyttää siltä, että osa nuorista ei omasta mielestään ole ollut humalassa juotuaan kuusi annosta tai sitten heillä on ollut vaikeuksia annosten laskemisessa.

4.6 Lääkkeiden käyttö (taulukot 9a–d)

Nuorilta on kaikkina tutkimusvuosina kysytty, ovatko he käyttäneet rauhoittavia tai unilääkkeitä elinaikanaan *lääkärin määräyksestä* sekä ovatko he käyttäneet näitä lääkkeitä ilman lääkärin määräystä. Koko tutkimusjakson ajan noin viisi prosenttia nuorista kertoo käyttäneensä lääkärin määräämiä uni- tai rauhoittavia lääkkeitä. Vuonna 2015 pojista kolme ja tytöistä kuusi prosenttia ilmoitti joskus käyttäneensä näitä lääkkeitä (taulukko 9a). Rauhoittavia tai unilääkkeitä *ilman lääkärin määräystä* käyttäneiden osuus on pysynyt tasaisena. Tyttöillä käyttö oli poikia yleisempää: vuonna 2015 pojista neljä ja tytöistä kahdeksan prosenttia oli joskus käyttänyt näitä lääkkeitä ilman lääkärin määräystä (taulukko 9b, kuvio 8).

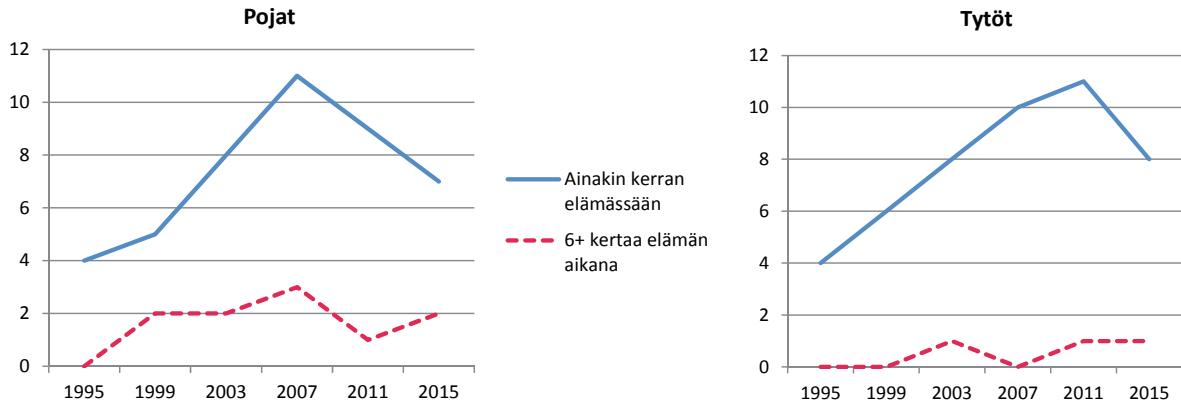
Kuvio 8. Lääkkeiden käyttö elinaikana 1995–2015, %

Kaikkina vuosina on kysytty alkoholin ja pillereiden yhteiskäyttöä päihtymistarkoituksessa yksilöimättä tarkemmin pillereiden laatua. Alkoholia ja pillereitä yhdessä käyttäneiden osuus väheni huomattavasti aikavälillä 1995–2007, mutta vuonna 2011 suotuisa kehitys näytti pysähtyneen. Kuitenkin vuonna 2015 lääkkeiden päihdekäyttö oli jälleen vähentynyt, tuolloin pojista kolme ja tytöistä seitsemän prosenttia oli käyttänyt elinaikanaan alkoholia ja pillereitä yhdessä (taulukko 9c, kuvio 8). Useimmilla nuorilla alkoholin ja pillereiden yhteiskäyttö on kuitenkin jäänyt yhden tai kahden kerran kokeiluksi.

Vuonna 2015 kysyttiin lisäksi kipulääkkeiden käytöstä päihtymistarkoituksessa. Tytöistä seitsemän ja pojista kaksi prosenttia ilmoitti käyttäneensä näitä lääkkeitä päihtymistarkoituksessa. Suurin osa oli kokeillut niitä kerran tai kaksi (taulukko 9d).

4.7 Liimojen, liuottimien ja muiden haisteltavien aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa (taulukot 10a–c)

Liimojen, liuottimien ja muiden haisteltavien aineiden kokeilu on vähentynyt sekä pojilla että tytöillä vuoden 2011 jälkeen (taulukko 10a, kuvio 9). Vuonna 2015 pojista seitsemän ja tytöistä kahdeksan prosenttia oli elinaikanaan kokeillut näitä aineita. Tämän tutkimuksen perusteella ei tiedetä, mitä aineita nuoret haistelevat.

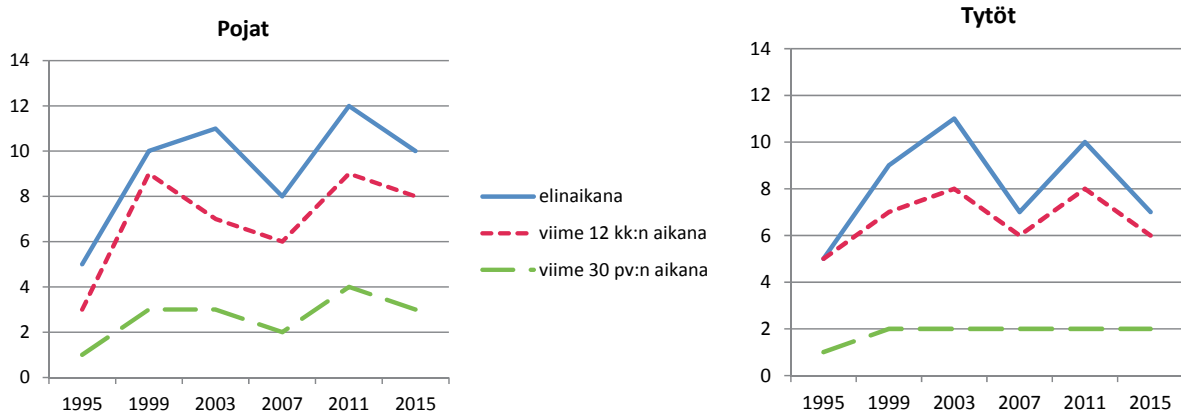

Kuvio 9. Haisteltavien aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa elinaikana 1995–2015, %

Viimeisen vuoden ja viimeisten 30 päivän käyttöä kuvaavissa taulukoissa 10b ja 10c prosenttiluvut ovat alhaisia eikä eroja tyttöjen ja poikien välillä ole. Näidenkin aineiden käyttö näyttää useimmilla nuorilla jäävän muutamaa kokeilukertaa. Aikuisväestökyselyissä liuottimien ja muita haisteltavia aineita elinaikanaan käyttäneiden osuus on ollut 1–3 % tietämissä (Hakkarainen ym. 2015a) eli alhaisempi kuin nuorilla. Tämäkin viittaa siihen, että haisteltavien aineiden käyttö ei yleensä jatku nuoruusiän kokeilujen jälkeen.

4.8 Kannabiksen käyttö (taulukot 11a–d)

Aikuisväestön kannabiksen käyttö yleistyi Suomessa 1990-luvulla. Vuosituhannen vaihteen jälkeen käyttö väheni, mutta sen jälkeen käyttö on lisääntynyt nuorten aikuisten keskuudessa (Hakkarainen ym. 2015a). Sen sijaan 15–16-vuotiaiden kannabiskokeilut ja käyttö eivät ole lisääntyneet, käyttö ja kokeilut ovat jopa hieman vähentyneet edellisestä mittauskerrasta (taulukot 11a–c, kuvio 10). Vuonna 2015 pojista kymmenen ja tytöistä seitsemän prosenttia oli joskus elinaikanaan kokeillut kannabista.

Kuvio 10. Kannabiksen käyttö 1995–2015, %

Elinaikanaan ja viimeisten 12 kuukauden aikana kannabista käyttäneiden nuorten osuudet ovat melko lähellä toisiaan (kuvio 10), mikä viittaa siihen, että ensimmäinen käyttökerta on suurimmalla osalla kannabista kokeilleista 15–16-vuotiaista tapahtunut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana. Viimeisten 30 päivän aikaista käyttöä pidetään osoituksena säännöllisemmästä käytöstä, mutta nuorten kohdalla näiden joukossa on todennäköisesti myös niitä, joilla ensikokeilu on näin tuore. Säännöllistä käyttöä voidaan kuvata myös käyttökertojen lukumäärillä. Pojista yksi prosentti sanoo käyttäneensä kannabista yli 40 kertaa (taulukko 11a).

4.9 Muiden huumeiden käyttö (taulukot 12a–e, 13)

Taulukossa 12a on esitetty vähintään yhtä huumetta – mukaan lukien myös kannabista – käyttäneiden osuuksia kuvaavat luvut. Kun niitä verrataan vastaavaan kannabiksen käyttöä kuvaavaan taulukkoon 11a, havaitaan, että luvut ovat miltei samoja. Lähes kaikki jotain huumetta käyttäneet ovat siis käyttäneet myös tai ainoastaan kannabista.

Muiden huumeiden kuin kannabiksen käyttö on 15–16-vuotiaiden keskuudessa harvinaista (taulukko 12b). Vuodesta 1995 vuoteen 2011 asti muiden huumeiden kuin kannabiksen käyttö lisääntyi, mutta viimeisimmällä mittauskerralla trendi oli kääntynyt laskuun. Vuonna 2015 kolme prosenttia nuorista ilmoitti kokeilleensa jotain muuta huumetta kuin kannabista. Kannabis on yleensä ensimmäisenä kokeiltu huume, ja jotkut kannabista kokeilleista kokeilevat myöhemmin muita huumeita, yleensä kuitenkin vanhempina kuin 15–16-vuotiaina.

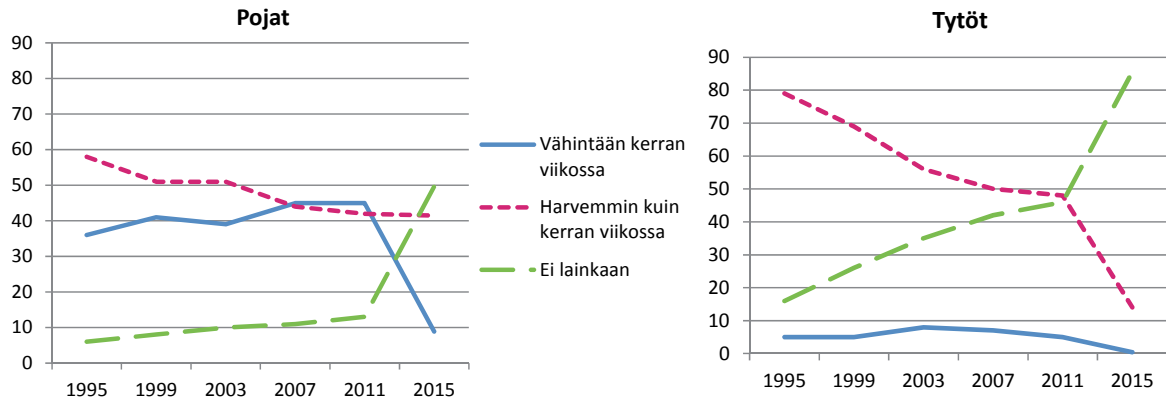
Suonensisäisesti huumeita käyttäviä ei juuri löydy 15–16-vuotiaiden peruskoululaisten keskuudesta (taulukko 12c). Eri 'kovia' huumeita ilmoitti käyttäneensä 0–1 prosenttia oppilaista (taulukko 12d). Vuonna 2015 kysyttiin uutena aineena metamfetamiinista, eikä sen käytön yleisyys poikennut muista vastaavista huumeista. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut käyttäneensä sitä.

Myös uusien muuntohuumeiden käyttöä kysyttiin vuonna 2015. Pojista kaksi prosenttia ja tytöistä yksi prosentti ilmoitti käyttäneensä näitä aineita. Muuntohuumeet määriteltiin kyselylomakkeella uusiksi aineiksi, jotka jäljittelevät huumeiden vaikutusta ja joita esiintyy eri muodoissa kuten nesteinä, jauheena, kiteinä tai pillereinä esiintyviä aineita. Tuloksia tulkitessa on hyvä muistaa, että ESPAD:n kansainvälisessä validiteettitutkimuksessa 22–36 % vastaajista ei ymmärtänyt uusia huumeita koskevaa kysymystä oikein (Hibell ym. 2015).

Vuonna 2015 uutena ilmiönä haluttiin tutkia myös eri aineiden samanaikaista käyttöä (taulukko 12e). Pojilla yleisintä oli alkoholin ja kannabiksen samanaikainen käyttö: joskus elämänsä aikana näitä ilmoitti käyttäneensä samanaikaisesti kuusi prosenttia pojista. Tytöillä vastaava osuus oli viisi prosenttia. Tytöillä yleisintä oli alkoholin ja pillereiden samanaikainen käyttö: seitsemän prosenttia tytöistä ilmoitti käyttäneensä niitä joskus elämänsä aikana. Pojista näin ilmoitti tehneensä kaksi prosenttia. Vähintään kahta eri huumetta tai lääkettä samanaikaisesti kertoi käyttäneensä yksi prosentti pojista ja kaksi prosenttia tytöistä.

4.10 Rahapelaaminen (taulukot 13a–b)

Nuorten pelaamista rahapeliautomaateilla on kysytty vuodesta 1995 alkaen. Arpajaislain uudistumisen myötä kaikkien rahapeliä ikäraajat yhtenäistettiin vuosien 2009–2011 aikana. Rahapeliautomaattien 15 vuoden ikäraja nousi 18 ikävuoteen heinäkuussa 2011. Kuvioista 11 (taulukko 13a) nähdään, että vähintään viikoittain rahapeliautomaateilla pelaavien tyttöjen osuus on vaihdellut viiden ja kahdeksan prosentin välillä vuodesta 1995 vuoteen 2011, mutta viimeisimmällä mittauskerralla vuonna 2015 osuus on pudonnut nolnaan. Vähintään viikoittain rahapeliautomaateilla pelaavien poikien osuus on pudonnut 45 prosentista vuonna 2011 yhdeksään prosenttiin vuonna 2015. Vastaavasti nuorten, jotka eivät lainkaan ole pelanneet rahapeliautomaateilla, osuus on lisääntynyt voimakkaasti: vuonna 2011 pojista 13 prosenttia ei ollut koskaan pelannut, kun osuus vuonna 2015 oli 50 prosenttia. Tyttöjen keskuudessa niiden osuus, jotka eivät koskaan olleet pelanneet, lisääntyi 46 prosentista 86 prosenttiin. Muutoksen taustalla lienee arpajaislain uudistuminen.

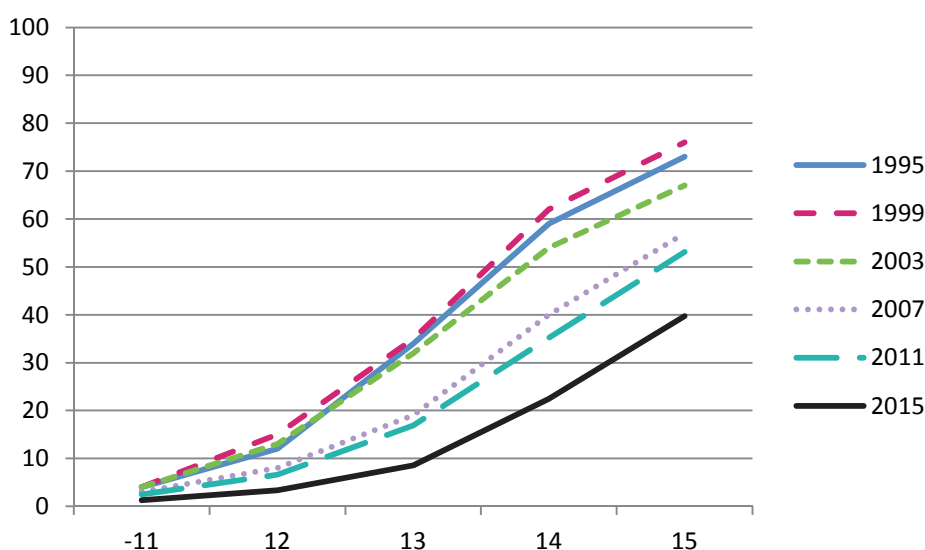
Kuvio 11. Rahapeliautomaateilla pelaaminen 1995–2015, %

Vuonna 2015 kysyttiin myös yleisesti rahapeliä pelaamisesta viimeisten 12 kuukauden aikana. Tämä kysymys pitää sisällään siis kaikenlaisen rahasta pelaamisen, myös rahapeliautomaateilla pelaamisen. Pojista 34 prosenttia ja tytöistä seitsemän prosenttia ilmoitti pelanneensa rahasta. Suurin osa oli tehnyt näin korkeintaan kuukausittain viimeisen vuoden aikana.

5 Päihteiden käytön aloitusikä

5.1 Tupakoinnin aloitusikä (taulukot 14a–b)

Vuonna 2015 tutkimuksen kohteena ollut 1999 syntynyt ikäluokka on aloittanut tupakkakokeilut myöhemmin kuin aiempien tutkimusten kohteena olleet ikäluokat eli vuosina 1979, 1983, 1987, 1991 ja 1995 syntyneet (taulukko 14a). Varhaiset tupakkakokeilut ovat vähentyneet niin pojilla kuin tytöilläkin. Vuonna 1999 syntyneillä myös päivittäinen tupakointi oli hieman edellistä ikäluokkaa harvinaisempaa ja aloitusikä on hieman noussut (taulukko 14b). Kuviossa 12 on esitetty päivittäisen tupakoinnin aloitusiän kumulatiiviset prosenttijakautumat.

Kuvio 12. Päivittäisen tupakoinnin aloitusikä 1995–2015, kumulatiiviset prosentit

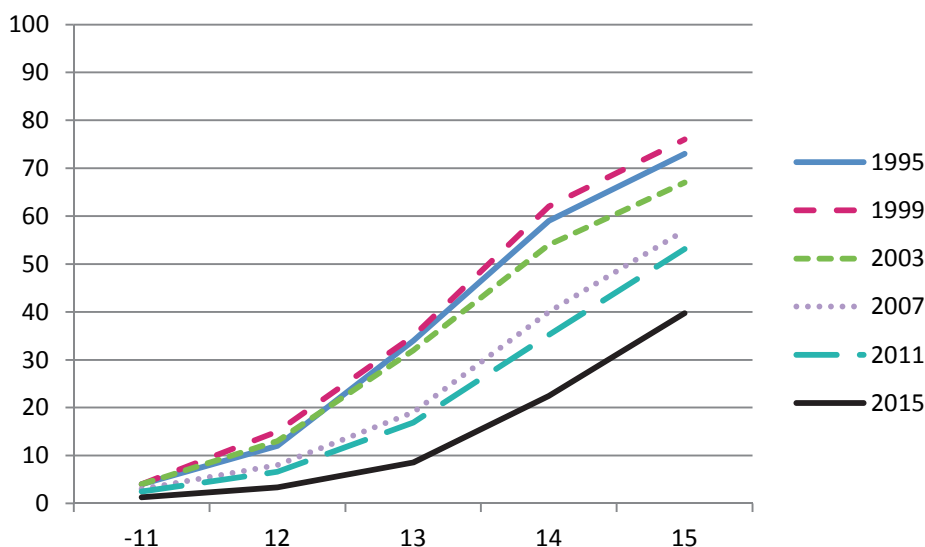
Vuonna 2015 pojista 13 ja tytöistä yhdeksän prosenttia oli aloittanut päivittäisen tupakoinnin 14-vuotiaana tai nuorempana. Osuus on tasaisesti vähentynyt koko tutkimusajanjakson ajan: vuonna 1995 vastaavat luvut olivat 26 ja 27 prosenttia. Tyttöjen ja poikien tupakoinnin aloitusiässä ei ole merkittäviä eroja. Taulukoissa 14c–f on esitetty muiden tupakkatuotteiden käytön aloitusiät.

5.2 Alkoholin käytön aloitusikä (taulukot 15a–e, f)

Taulukoissa 15a–15e on esitetty eri juomalajien käytön aloitusiät. Alkoholinkäytön vähenemisen myötä myös eri juomalajeja kovin nuorena juoneiden osuus on pienentynyt. Olutta, siideriä ja long drink -juomia juodaan edelleen nuorempana kuin viiniä ja väkeviä. Vuonna 2015 noin viidennes nuorista oli juonut 13-vuotiaana tai nuorempana olutta tai long drink -juomia, siideriä noin neljannes, viiniä noin 15 prosenttia ja väkeviä juomia joka kymmenes.

Myös nuorten ensimmäiset humalakokemukset ovat myöhentyneet (taulukko 15f, kuvio 13). Vuosina 1995, 1999 ja 2003 humalajuomisen aloitusikä ei ole merkittävästi muuttunut. Tuolloin ensimmäinen humala koettiin tavallisimmin 13–14 vuoden iässä. Tosin jo vuonna 2003 14-vuotiaana humaltuneita oli vähän vähemmän kuin aiemmin. Sama kehityssuunta jatkui vuosina 2007 ja 2011. Vuonna 2015 enää kahdeksan prosenttia nuorista oli alle 14-vuotiaana juonut itsensä humalaan, kun vastaava osuus oli kaksikymmentä

vuotta aiemmin 35 prosenttia. Nuorten humalajuomisen aloitusikä on siis viime vuosina siirtynyt selvästi aiempaa myöhäisemmäksi.

Kuvio 13. Ikä, jolloin ensi kerran humalassa 1995–2015, kumulatiiviset prosentit

Ensimmäisten humalakokemusten myöhentymisen myötä humalajuominen on vähentynyt 15–16-vuotiaiden poikien ja tyttöjen keskuudessa.

5.3 Muiden päihteiden käytön aloitusikä (taulukot 16a–f)

Ennen vuotta 2007 alkoholin ja pillereiden yhteiskäytön tyypillisin aloitusikä niitä kokeilleilla tytöillä oli 14 vuotta. Vuosina 2011 ja 2015 sekä tytöille että pojille oli yhtä tyypillistä aloittaa näiden aineiden yhteiskäyttö niin 14- kuin 15-vuotiaana. Pojat ovat 15-vuotiaana kaikkina tutkimusajankohtina kokeilleet alkoholia ja pillereitä harvemmin kuin tytöt (taulukko 16a).

Myös rauhoittavien ja unilääkkeiden ensimmäiset kokeilut ilman lääkärin määräystä ovat yleisimpiä 14–15-vuotiailla. Tätä aiemmin kokeilut ovat hyvin harvinaisia. Aloitusikä on pysynyt suunnilleen samana kaikkina tutkimusvuosina (taulukko 16b).

Liimojen, liuottimien ja muiden haisteltavien aineiden kokeiluja esiintyy sen sijaan hyvinkin nuorilla, jopa alle 12-vuotiailla. Näiden aineiden kokeilujen aloitusiässä ei ole tapahtunut muutoksia vuosien 1995 ja 2015 välillä. Kokeilut ovat suunnilleen yhtä yleisiä (1–2 %) kaikissa tarkastelluissa ikäryhmissä (taulukko 16c).

Kannabista kokeilleista nuorista useimmat (pojat 5 %, tytöt 4 %) olivat kokeilleet sitä ensi kerran 15–16-vuotiaana (taulukko 16d). Noin yksi prosentti nuorista ilmoitti kokeilleensa kannabista jo 13-vuotiaana. Aikuisväestökyselyistä tiedämme, että kannabiksen ensikokeilu tapahtuu yleensä 15 vuotta vanhemmalla iällä – mediaani oli 18 vuotta sekä vuonna 1998 että 2006 ja 19 vuotta vuonna 2010 (Metso ym. 2012). Aiemmista ESPAD-tutkimuksista tiedämme, että kannabis on yleensä ensimmäisenä kokeiltu laiton huume (Ahlström ym. 2004; Metso ym. 2009).

Ekstaasi ja amfetamiini ovat selvästi harvinaisempia huumeita kuin kannabis ja niiden kokeilu aloitetaan vanhempana (taulukot 16e–f).

6 Päihteiden saatavuus, hankinta ja nauttimispaikka

6.1 Eri päihteiden saatavuus oman arvion mukaan (taulukko 17)

Taulukossa 17 on esitetty niiden nuorten prosenttiosuudet, jotka ovat arvioineet, että kyseistä päihdettä on 'hyvin helppo' tai 'melko helppo' saada. Tupakan ja alkoholin saatavuus näyttäisi tutkimusajanjakson aikana vaikeutuneen selvästi. Edelleen noin kaksi kolmesta nuoresta kokee tupakan, oluen, siiderin ja long drink -juomien saannin melko tai hyvin helpoksi. Alle puolet nuorista pitää viinien ja väkevien juomien saatavuutta helppona.

Vuonna 2015 kannabiksen saatavuutta piti helppona 17 prosenttia pojista ja 14 prosenttia tytöistä. Nuoret katsoivat saatavuuden hieman vaikeutuneen vuoden 2011 jälkeen, jolloin sitä taas pidettiin helpompana kuin vuonna 2007.

Vuonna 2015 muista laittomista huumeista kysyttiin amfetamiinin ja ekstaasin sekä kokaiinin saatavuutta. Kokaiinin saatavuutta ei kysytty vuosina 2007 ja 2011. Nuorten käsityksissä näiden aineiden saatavuudesta ei näytä tapahtuneen suuria muutoksia. Niiden saatavuutta on pidetty vaikeana kaikkina tutkimusvuosina. Rauhoittavien ja unilääkkeiden saatavuutta pidetään helpompana kuin huumeiden. Vuonna 2015 pojista 15 prosenttia ja tytöistä 21 prosenttia piti saatavuutta helppona. Näiden aineiden saatavuudessa ei nuorten oman arvion mukaan ole tapahtunut juurikaan muutoksia.

6.2 Huumeiden tarjonta (taulukot 18a–c)

Vuodesta 2003 alkaen Suomessa nuorilta on kysytty, onko heille tarjottu jotain huumausainetta joko ilmaiseksi tai ostettavaksi elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana tai viimeisten 30 päivän aikana. Tarjonta näyttäisi jonkin verran vähentyneen viimeisen neljän vuoden aikana, sekä ilmaiseksi että ostettavaksi (taulukot 18a–18c). Vuonna 2015 huumeita oli tarjottu viimeksi kuluneen vuoden aikana 17 prosentille ja joskus elinaikana 23 prosentille nuorista.

6.3 Alkoholin hankintatapa viimeisimmällä käyttökerralla (taulukko 19)

Viimeisimmän alkoholin käyttökerran juomien hankintatapaa on tiedusteltu Suomessa vuodesta 1995 alkaen, joskin vastausvaihtoehdot olivat tuolloin hieman erilaiset. Ylivoimaisesti yleisin keino saada alkoholia on kaikkina tutkimusvuosina ollut pyytää kavereita tai sisaruksia hankkimaan tai tarjoamaan (taulukko 19). Vuonna 2015 pojista 34 prosenttia ja tytöistä 40 prosenttia oli saanut juomia tällä tavoin viimeisimmällä käyttökerralla. Todennäköisesti useammin on kysymys kavereista kuin sisaruksista, sillä nuorten aikuisten alkoholin välittämistä koskevassa tutkimuksessa havaittiin, että 18 vuotta täyttäneet ostavat alkoholia mieluummin alaikäisille kavereille kuin sisaruksille (Simonen & Tigerstedt, 2006).

Vuonna 2015 lisättiin uusi vastausvaihtoehto 'joku muu tuttu henkilö osti tai tarjosi'. Tämä osoittautui toiseksi yleisimmäksi tavaksi hankkia alkoholijuomia (pojat 15 %, tytöt 19 %). Tämän vaihtoehdon lisääminen myös pudotti huomattavasti niiden osuutta, jotka olivat ilmoittaneet hankintatavaksi 'joku muu', mikä kertonee siitä, että tämä hankintatapa on ollut melko tavallinen myös aiempina tutkimusvuosina, mutta vastausvaihtoehdon puuttuessa on vastattu 'joku muu'. Myös tuntemattomat henkilöt tai vanhemmat ostavat tai tarjoavat nuorille alkoholia. Alkoholin saaminen vanhemmilta niin, että nämä ovat ostaneet nuorille edellisellä käyttökerralla juodun alkoholin, on vähentynyt huomattavasti. Vuonna 1995 yhdeksäsluokkalaisista 11 prosenttia kertoi, että vanhemmat olivat ostaneet edellisellä käyttökerralla juodun alkoholin, kun vastaava osuus vuonna 2015 oli neljä prosenttia. Sen sijaan hieman aiempaa suurempi osuus ilmoitti,

että vanhemmat olivat tarjonneet heille alkoholia edellisellä käyttökerralla (12 % vuonna 2015). Joskus nuoret myös ottavat kotoa alkoholijuomia, luvalla tai ilman lupaa.

Suomessa alkoholin myyminen alle 18-vuotiaille on kielletty samoin kuin heille anniskelu ravintoloissa ja muissa anniskelupaikoissa. Kuitenkin esimerkiksi joillakin paikkakunnilla tehdyt ostokokeet osoittivat, että alaikäiset pystyivät ostamaan alkoholijuomia verraten helposti (Karlsson ym. 2008, Warpenius ym. 2012). Muutamat nuoret olivat vuonna 2015 itse ostaneet juomia eri alkoholin myyntipaikoista. Tämä hankintatapa on kuitenkin vähentynyt merkittävästi, mikä heijastaa vähittäiskaupan tiukentunutta ikäraja- ja valvontaa. Vuonna 2015 lisättiin myös vaihtoehto 'ulkomailta tai laivalta'. Vain harva nuori (3 %) ilmoitti hankkineensa alkoholia näin.

Taulukossa 19 prosenttiluvut eivät summaudu 100:aan, koska nuori voi hankkia alkoholia useilla tavoilla.

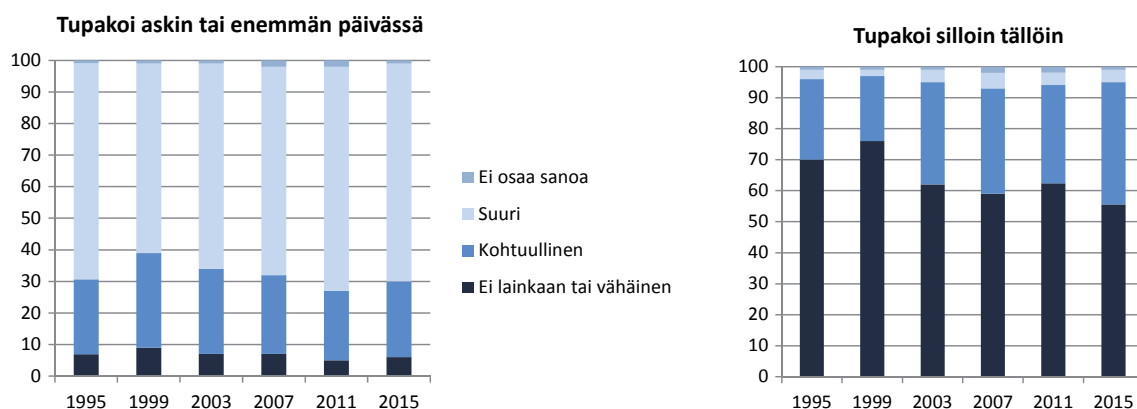
6.4 Alkoholin nauttimispaikka viimeisimmällä käyttökerralla (taulukko 20)

Viimeisimmällä alkoholin käyttökerralla yleisin nauttimispaikka 15–16-vuotiailla on ollut kaikkina tutkimusvuosina toisen koti (37 % vuonna 2015) (taulukko 20). Tällöin todennäköisesti on usein kyse kotibileistä, samoin kuin mahdollisesti myös kotijuomiskerroilla (25 %). Ulkona juominen on hieman harvinaisempaa, mutta edelleen lähes viidennes nuorista oli juonut ulkona viimeisimmällä juomiskerralla vuonna 2015, vaikka aineisto on kerätty maaliskuun lopulla ja viimeisin juomakerta ajoittuu todennäköisimmin keväällä. Muutama nuori oli juonut myös baarissa tai ravintolassa. Vuonna 2015 lisättiin vastausvaihtoehto 'mökillä tai vapaa-ajan asunnolla' aiempien vuosien suuren 'muualla' -vastausten osuuden perusteella. Tämän vastausvaihtoehdon valitsi suhteellisen suuri osa (10 %) nuorista, mikä vastaavasti vähensi 'muualla' juoneiden osuutta. Lisäksi vuonna 2015 lisättiin uusi vastausvaihtoehto 'festareilla, urheilutapahtumassa tms.'. Näissä paikoissa / tapahtumissa ilmoitti viimeisimmällä käyttökerralla edellisellä kerralla juoneensa kolme prosenttia nuorista. Vastaavasti poistettiin aiempina vuosina mukana ollut vaihtoehto 'diskossa', jonka merkitys nuorten juomispaikkana on vähentynyt merkittävästi viimeisten 20 vuoden aikana. Taulukossa 20 prosenttiluvut eivät summaudu 100:aan, koska samalla alkoholin käyttökerralla on voitu juoda useissa eri paikoissa.

7 Arviot päihteiden käyttöön liittyvistä riskeistä

7.1 Arviot tupakointiin liittyvistä riskeistä (taulukot 21a–b)

Valtaosa nuorista (69 %) pitää säännölliseen tupakointiin liittyviä terveydellisiä tai muita riskejä suurina, mutta silloin tällöin polttamiseen ei katsota liittyvän juurikaan riskejä (taulukot 21a–21b, kuvio 14).

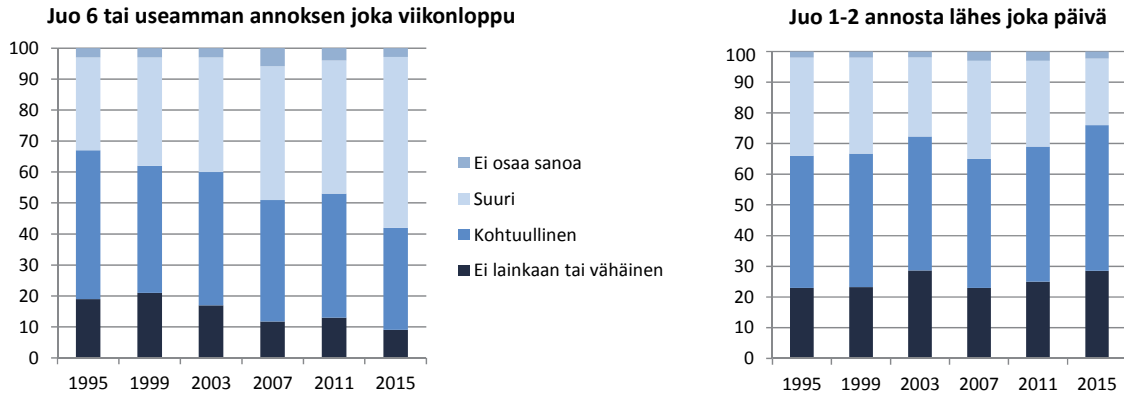

Kuvio 14. Arvioitu tupakointiin liittyvä terveydellinen tai muu riski 1995–2015, %

Nuoret ovat suhtautuneet säännölliseen tupakointiin erittäin kriittisesti jo 1990-luvun puolivälistä alkaen. Myös aikuisväestökyselyissä havaittiin selkeä asenteiden kiristyminen 1990-luvun loppupuolella (Hakkarainen & Metso 2007). Sekä nuorista että aikuisista alle kymmenesosan mielestä säännölliseen tupakointiin ei liity riskejä tai niitä pidetään vähäisinä. Nuorten suhtautuminen epäsäännölliseen tupakointiin on vähän tiukentunut 2000-luvulla. Tytöt pitävät säännölliseen tupakan käyttöön liittyviä riskejä suurempina kuin pojat: vuonna 2015 pojista neljä ja tytöistä kahdeksan prosenttia arvioi, ettei säännölliseen tupakointiin liity juurikaan riskejä.

7.2 Arviot alkoholin käyttöön liittyvistä riskeistä (taulukot 22a–c)

Koko tutkimusjakson ajan nuoret ovat suhtautuneet säännölliseen alkoholin käyttöön vapaamielisemmin kuin tupakointiin. Asenteet ovat kuitenkin kiristyneet jokaviikkoista suurten alkoholimäärien (6+ annosta) juomista eli käytännössä humalajuomista kohtaan erityisesti kahden viimeisimmän mittauskerran välillä. Vuonna 2015 pojista 49 ja tytöistä 61 prosenttia piti säännölliseen humalajuomiseen liittyviä terveydellisiä tai muita riskejä suurina (taulukko 22c; kuvio 15). Myös aikuisväestössä suhtautuminen humalaan tiukentui 2000-luvulla (Metso ym. 2012).

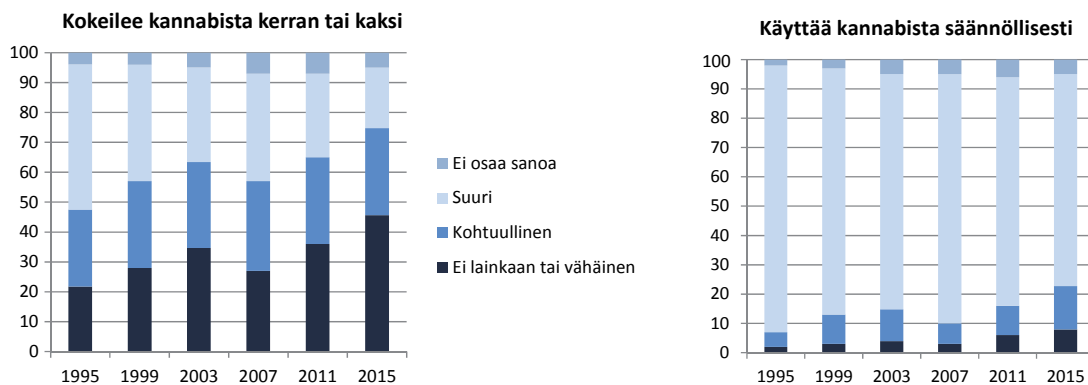

Kuvio 15. Arvioitu alkoholin käyttöön liittyvä terveydellinen tai muu riski 1995–2015, %

Vielä 1990-luvulla nuoret arvioivat säännölliseen pienten alkoholimäärien (1–2 annosta lähes joka päivä) juomiseen sisältyvän suunnilleen samanlaisen terveydellisen tai muun riskin kuin jokaviikkoiseen humalajuomiseen (taulukko 22a, kuvio 15). Samaan aikaan kun säännölliseen humalajuomiseen liitetään aiempaa enemmän riskejä, on niiden osuus vähentynyt, jotka pitävät säännölliseen pienten alkoholimäärien juomiseen liittyviä riskejä suurina. Tytöt ja pojat eroavat toisistaan arvioidessaan säännölliseen pienten alkoholimäärien juomiseen liittyviä riskejä: vuonna 2015 pojista 39 ja tytöistä 19 prosenttia katsoi, ettei päivittäiseen pienten alkoholimäärien käyttöön liity juurikaan terveydellisiä tai muita riskejä.

7.3 Arviot huumeiden käyttöön liittyvistä riskeistä (taulukot 23a–g)

Nuorten asenteet kannabiksen käyttöä kohtaan lieventyivät 1990-luvun puolivälistä asti vuoden 2007 tilapäistä kiristymistä lukuun ottamatta (taulukot 23a–c, kuvio 16). Edelleen vuonna 2015 asenteet ovat lieventyneet edellisestä mittauskerrasta. Vuonna 2015 lähes puolet nuorista katsoi, ettei kannabiskokeiluihin liity mitään riskejä tai että ne ovat vähäisiä, kun viidennes nuorista piti riskejä suurina. Lisäksi niiden osuus, jotka pitivät säännölliseen kannabiksen käyttöön liittyviä riskejä suurina, on tasaisesti vähentynyt (73 % vuonna 2015).

Kuvio 16. Arvioitu kannabiksen käyttöön liittyvä terveydellinen tai muu riski, %

Myöskään ekstaasin ja amfetamiinin kokeilussa nuoret eivät enää näe yhtä paljon riskejä kuin ennen (taulukot 23d, 23f). 26 prosenttia nuorista piti vuonna 2015 ekstaasin kokeiluun liittyviä riskejä suurina ja 26 prosenttia ei nähnyt siinä mitään riskiä tai piti riskiä vähäisenä. Vastaavat luvut amfetamiinin kokeilun kohdalla olivat 20 ja 32 prosenttia.

Nuorten suuren enemmistön mielestä kaikkien laittomien huumeiden säännölliseen käyttöön liittyy suuri riski, joskin 23 prosenttia nuorista piti kannabiksen, 12 prosenttia ekstaasin ja seitsemän prosenttia amfetamiinin säännöllisen käytön riskiä korkeintaan kohtuullisena (taulukot 23c, e, g).

Tytöt arvioivat huumeiden säännölliseen käyttöön liittyvät riskit suuriksi yleisemmin kuin pojat, kun taas pojista useampi kuin tytöistä arvioi muiden huumeiden kuin kannabiksen kokeiluihin liittyvät riskit suuriksi.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Nuorten tupakointi on vähentynyt 2000-luvulla niin kokeiluiden kuin päivittäisen tupakoinnin osalta. Kahden viimeisimmän mittauskerran välillä savukkeita kokeilleiden, kuten myös päivittäin tupakoivien 15–16-vuotiaiden osuudet pienentyivät selvästi. Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten eli 15–16-vuotiaiden poikien nuuskakokeilut vähenivät vuoteen 2007 asti, mutta sen jälkeen ne ovat lisääntyneet jyrkästi. Vuonna 2015 pojista suurempi osa oli viimeisten 30 päivän aikana käyttänyt nuuskaa kuin tupakoinut. Nuuskaa kokeilleiden tyttöjen osuus kasvoi vuoteen 2011 asti, minkä jälkeen se on hieman vähentynyt. Nuuskan käyttö on kuitenkin tytöillä selvästi tupakointia harvinaisempaa. Alkoholin käyttö on vähentynyt edelleen. Joskus elinaikanaan humalassa olleiden osuudet ovat laskeneet. Myös säännöllinen ja tiheä humalajuominen on vähentynyt edellisestä mittauskerrasta. Nuorten humalajuominen oli 1990-luvun lopulla kansainvälisestikin erittäin korkealla tasolla, kahdessakymmenessä vuodessa tapahtunut muutos on todella merkittävä. Huumeiden käyttö on Suomessa vähäistä moniin muihin maihin verrattuna. Kannabiksen käytössä ei näytä tapahtuneen juuri muutoksia kahden viimeisimmän mittauskerran välillä. Muita huumeita joskus kokeilleiden osuus on hieman vähentynyt, vaikkakin huumeiden käyttöön liittyviä riskejä aiempaa harvempi pitää suurina. Näitä ESPAD-tutkimuksen tuloksia vahvistavat myös muissa suomalaisissa nuorisotutkimuksissa saadut tulokset (Kouluterveyskysely 2015; Kinnunen ym. 2015).

Vuonna 2015 yhdeksäsluokkalaisista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia tupakoi päivittäin, kun vielä vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 20 ja 18 prosenttia. Nuuskaa oli elinaikanaan käyttänyt 42 prosenttia pojista. Tyttöillä vastaava osuus oli 13 prosenttia. Pojista puolet oli joskus elinaikanaan kokeillut sähkötupakkaa eli yhtä suuri osuus kuin tupakkaa. Tyttöjen keskuudessa tupakan kokeilu oli tavallisempaa. Niin sähkötupakan kuin vesipiipun eli shishankin päivittäisten käyttäjien osuus on kuitenkin hyvin pieni. Tämän tutkimuksen perusteella ei tiedetä, miten käytön yleisyys on muuttunut viime vuosina tai mitä nuoret ovat näiden välineiden avulla käyttäneet.

Nuorten terveystapatutkimus osoittaa, että sähkötupakan sekä vesipiipun eli shishan käyttö ovat lisänneet suosiotaan nuorten keskuudessa viime vuosina. (Kinnunen ym. 2015.) Saman tutkimuksen perusteella maustetun tupakkaseoksen käyttö vesipiipussa oli vuonna 2015 vähäisempää kuin maustetun, ei tupakkaa tai nikotiinia sisältävän yrttiseoksen poltto. Silti neljä kymmenestä vesipiippua kokeilleista nuoresta oli käyttänyt tupakkaa sisältävää seosta vesipiipussa. Nikotiinia sisältävän sähkötupakan käyttö on nuorilla hiukan yleisempää kuin nikotiinittoman sähkötupakan käyttö. Kouluterveyskyselyn perusteella yläkoulun kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisilla nikotiinia sisältävän sähkösavukkeen kokeilu tai käyttö on lähes yhtä yleistä kuin ainoastaan makuaineita sisältävän sähkösavukkeen käyttö (22 % vs. 26 % on kokeillut tai käyttää).

Raittiiden 15–16-vuotiaiden osuus on kasvanut voimakkaasti vuodesta 1999, jolloin kymmenesosa ikäluokasta ei ollut koskaan juonut mitään alkoholi juomaa. Vuonna 2015 vastaava luku oli 26 prosenttia. Saman aikaisesti vähintään kerran viikossa alkoholia käyttävien nuorten osuus on pudonnut reilusta viidenneksestä vajaaseen kymmenesosaan. Vähintään kerran kuukaudessa tosihumalaan itsensä juovien nuorten osuus laski puolestaan noin 50 prosentista vuonna 1999 neljännekseen vuonna 2015. Trendi on yhtä pitkä ja raju sekä tyttöjen että poikien kohdalla.

Nuorten oman arvion mukaan alkoholin saatavuus on vaikeutunut tutkimusajanjakson aikana. Tämä havainto heijastaa hyvin todellisuutta: alkoholin alaikäisille myynnin valvonta on tiukentunut selvästi. Vuosina 2003–2007 toteutettu Alkoholihojtelma pyrki vaikuttamaan erityisesti nuorten alkoholinkäyttöön. Paikallinen alkoholipolitiikka -projekti (Pakka) oli ohjelman kärkihanke, ja siinä painopiste oli sellaisten paikallisten toimintamallien kehittäminen, jossa valvonta ja alkoholin saatavuuden rajoitukset yhdistyivät nuoria tukeviin ja aktivoiviin toimintoihin. Ikärajalainsäädännön valvonta oli yksi keskeisistä, tutkimusnäyttöön perustuvista toimintatavoista, joita Pakka toimeenpani ja evaluoi (Holmila ym. 2009; Warpenius ym.

2016). Sitten useat kunnat ovat omaksuneet Pakka-toimintamallin käyttöön erityisesti ikärajojen valvonnassa. Toimintamalli kattaa nykyään paikallisen alkoholi-, tupakka- ja rahapelipolitiikan. (Fors ym. 2013.) Pakka-mallin edistäminen koko maassa on yksi Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman (STM 2015) keskeisistä painopisteistä.

Viime vuosina on myös havaittu, että vanhemmat suhtautuvat alaikäisten juomiseen aiempaa kielteisemmin, mikä heijastuu siihen miten vanhemmat säätelevät ja kontrolloivat nuorten alkoholinkäyttöä (Raitasalo & Holmila, 2014). Myös ESPAD-tutkimuksen perusteella alkoholin saaminen vanhemmilta niin, että nämä ovat ostaneet nuorille edellisellä käyttökerralla juodun alkoholin, on vähentynyt huomattavasti. Silti hieman aiempaa suurempi osuus ilmoitti, että vanhemmat olivat tarjonneet heille alkoholia edellisellä käyttökerralla. Ylivoimaisesti yleisin keino saada alkoholia on kuitenkin kaikkina tutkimusvuosina ollut pyytää kavereita tai sisarusia hankkimaan tai tarjoamaan.

Joskus juomatapaa, jossa juodaan usein, mutta vähän kerralla, on kutsuttu eurooppalaiseksi tai moderniksi (Simpura & Partanen 1997). Tämä tapa ei ole yleistynyt siinä mielessä, että nuoret joisivat entistä useammin, mutta niin poikien kuin tyttöjenkin yhdellä alkoholinkäyttökerralla juomat määrät ovat tutkimusajanjakson aikana pienentyneet. Myös humalajuominen on vähentynyt niin suurten kerta-annosten kuin subjektiivisen arvionkin perusteella.

Alaikäisten alkoholinkäytön 15 vuotta jatkunut merkittävä väheneminen on kiinnostava ilmiö. Se on ensimmäisiä konkreettisia merkkejä vuosikymmeniin siitä, että suomalaisten suhde alkoholiin voi kenties vähitellen muuttua myös täysi-ikäisten ikäluokissa. Nuorten alkoholinkäytön vähenemisen myötä myös juomisen aloitusikä on myöhentynyt. Kun tarkastellaan vain yhtä ikäluokkaa, 15–16-vuotiaita, ei voida olla varmoja, onko käytön vähenemisessä kyse pelkästään aloitusiän siirtymisestä myöhemmäksi vai tuleeko tämä ikäkohortti, vuonna 1999 syntyneet, myös vanhempana käyttämään vähemmän alkoholia kuin aiemmat ESPAD-tutkimuksissa mukana olleet ikäkohortit.

Julkisessa keskustelussa esitetty toiveikkuus tulevista raittiista sukupolvista ei kuitenkaan saa tukea syntymäkohorttien juomatapojen tarkastelusta 1970-luvulta tähän päivään (Lintonen ym. 2015). Vaikka nuoret alle 18-vuotiaina juovat 1970- ja 1980-lukujen syntymäkohortteja vähemmän, 18 vuoden iässä juominen on yhtä yleistä ja humalahakuista kuin aiempina vuosikymmeninä. Suomalainen alkoholikulttuuri ei siten näytä ainakaan vielä muuttuneen vähemmän humalaa suosivaan suuntaan.

Näyttää kuitenkin selvältä, että nuorten alkoholinkäytön vähenemisessä on kyseessä jonkinlainen megatrendi. Vastoin odotuksia, edes nopea alkoholin hinnan korotus vuonna 2004 ei muuttanut trendin suuntaa eikä myöskään viisi pienempää hinnankorotusta vuosina 2008–2014 ole katkaisseet juomisen laskevaa trendiä. Samankaltaisia trendejä on havaittu myös muualla, esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa, USA:ssa ja Australiassa. (Hibell ym. 2012; Johnston et al. 2013; Pennay et al. 2015.)

Aikuisväestön kannabiksen käyttö yleistyi Suomessa 1990-luvulla (Metso ym. 2012). Nuorten 15–16-vuotiaiden keskuudessa lisääntymistä kannabiksen kokeilussa ja käytössä ei kuitenkaan ole tapahtunut, käyttö on jopa hieman vähentynyt edellisestä mittauskerrasta. Vuonna 2015 pojista kymmenen ja tytöistä seitsemän prosenttia oli joskus elinaikanaan kokeillut kannabista. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että vuonna 2014 elinaikanaan kannabista kokeilleiden 15–24-vuotiaiden nuorten osuus oli 23 prosenttia (Hakkarainen ym. 2015a). Tämä viittaa siihen, että kannabiskokeilut aloitetaan keskimäärin myöhemmin kuin 15–16-vuotiaana. ESPAD-tutkimuksen kohderyhmä, 15–16-vuotiaat, ovat kovin nuoria huumeiden käytön tutkimiseen, koska huumeiden käyttö aloitetaan yleensä vähän vanhempana. Vanhempien ikäryhmien tutkiminen olisi kuitenkin käytännössä erittäin hankalaa, koska kokonaista ikäluokkaa ei enää tavoitettaisi kouluista.

Nuorten pelaamista rahapeliautomaateilla on kysytty vuodesta 1995 alkaen. Tyttöjen keskuudessa raha-automaattipelaaminen on ollut harvinaista, toisin kuin poikien keskuudessa. Vähintään viikoittain rahapeliautomaateilla pelaavien poikien osuus on pudonnut lähes puolesta vuonna 2011 alle kymmenekseen vuonna 2015. Vastaavasti nuorten, jotka eivät lainkaan ole pelanneet rahapeliautomaateilla, osuus on lisääntynyt dramaattisesti: vuonna 2011 pojista 13 prosenttia ei ollut koskaan pelannut, kun osuus vuonna 2015 oli 50 prosenttia. Niiden tyttöjen osuus, jotka eivät koskaan olleet pelanneet, lisääntyi 46 prosentista 86 prosenttiin.

Muutoksen taustalla on arpajaislain uudistuminen, jonka myötä kaikkien rahapelien ikäraajat yhtenäistettiin vuosien 2009–2011 aikana. Rahapeliautomaattien 15 vuoden ikäraja nousi 18 ikävuoteen heinäkuussa 2011. Rahapeliautomaattien kohdalla ikäraja merkitsee myös sitä, että täysi-ikäisen perheenjäsenen seurassakaan ei saa enää pelata. Raha-automaattiyhdistys toteutti pelipisteidensä muutostyöt keväällä ja kesällä 2011. Ikärajavälön tehostamiseksi rahapeliautomaatteihin asennettiin uudet pelaamisen estävän laitteen osoitinkilvet ja liimattiin ikärajan muuttaneesta lainkohdasta kertova tarra. Muutostöiden tapahduttua uusi ikäraja astui voimaan välittömästi.

Kaiken kaikkiaan nuorten päihteidenkäyttöön liittyvä kehityssuunta on Suomessa myönteinen. Havaittu tupakoinnin väheneminen on nuorten terveyden kannalta positiivista. Haasteena näyttäytyy muiden, osittain uusien, tupakkaa ja/tai nikotiinia sisältävien tuotteiden markkinoille tulo, mikä voi johtaa nikotiiniriippuvuuden yleistymiseen nuorilla. Tuotteiden kokeilu ei aina johda sen säännölliseen käyttöön, mutta kokeilun yleistyessä myös säännöllisen käytön voidaan olettaa lisääntyvän. Tämän vuoksi erityisesti nuorten nuuskan ja sähkösavukkeen käytön yleisyyteen ja siinä mahdollisesti havaittuihin muutoksiin tulee tulevaisuudessa kiinnittää huomiota.

Prevention kannalta on tärkeää, että huomiota kiinnitetään päihteiden käytön riskeihin liittyvän tiedon välittämiseen. Nuoret pitävät humalajuomiseen liittyviä riskejä edelleen suurina, mutta päivittäiseen, pienten alkoholimäärien nauttimiseen katsotaan liittyvän vähemmän riskejä kuin aiempina tutkimusvuosina. Lisäksi niin kannabiskokeiluihin kuin ekstaasi- ja amfetamiinikokeiluihinkin liittyviä riskejä pidetään pienempinä kuin neljä vuotta sitten. Vaikka nuorten alkoholinkäyttö on vähentynyt eivätkä huumeekokeilut ole vuoden 1999 jälkeen yleistyneet, lieventyneet asenteet saattavat ennakoita myöhempää käyttöä.

Lähteet

- Ahlström, Salme & Haavisto, Kari & Tuovinen, Eeva-Liisa & Metso, Leena (1997). Finnish Country Report for the European School Survey project on Alcohol and Drugs (ESPAD). STAKES, Themes 1.
- Ahlström, Salme & Metso, Leena & Tuovinen, Eeva-Liisa (2001a). Suomalaisen nuorten päihteiden käyttö 1995 ja 1999. ESPAD-tutkimuksen taulukkoraportit. STAKES, Aiheita 30.
- Ahlström, Salme & Metso, Leena & Tuovinen, Eeva-Liisa (2001b). Nuorten päihteiden käyttö Euroopassa 1995 ja 1999. Yhteiskuntapolitiikka 66(2), 149–158.
- Ahlström, Salme & Metso, Leena & Tuovinen, Eeva-Liisa (2003). Nuorten juominen vähentynyt, usein humaltuminen ei. Yhteiskuntapolitiikka 68(6), 597–602.
- Ahlström, Salme & Metso, Leena & Tuovinen, Eeva-Liisa (2004). Suomalaisen nuorten päihteiden käyttö 1999 ja 2003. ESPAD-tutkimuksen taulukkoraportti. STAKES, Aiheita 32.
- Ahlström, Salme & Metso, Leena & Huhtanen, Petri & Ollikainen, Minna (2008). Missä nuorisoryhmissä päihteiden käyttö on vähentynyt? Suomen ESPAD-aineiston tuloksia 2007. Yhteiskuntapolitiikka 73(1), 73–83.
- Currie, Candace & Zanotti, Cara & Morgan, Antony & Currie, Dorothy & de Looze, Margaretha & Roberts, Chris & Samdal, Oddrun & Smith, Otto R.F. & Vivian Barnekow eds. (2012). Social determinants of health and well-being among young people. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2009/2010 survey. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe (Health Policy for Children and Adolescents, No. 6).
- Fors, Raija & Heimala, Heli & Holmila, Marja & Ilvonen, Sari & Kesänen, Minna & Markkula, Jaana & Saunio, Arja-Leena & Strand, Teija & Tamminen, Irmeli & Tenkanen, Tuomas & Warpenius, Katariina (2013). Paikallinen alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisy – Käsikirja yhdessä toteutettavaan Pakka-toimintamalliin. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Kide 23.
- Hakkarainen, Pekka & Metso, Leena (2007). Huumeekysymyksen muuttunut ongelmakuva. Vuoden 2006 huumeekyselyn tulokset. Yhteiskuntapolitiikka 72(5), 541–552.
- Hakkarainen, Pekka & Karjalainen, Karoliina & Ojajärvi, Anni & Salasuo, Mikko (2015a). Huumeaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014. Yhteiskuntapolitiikka 80(4), 319–333.
- Hakkarainen, Pekka & Karjalainen, Karoliina & Raitasalo, Kirsimarja & Sorvala, Veli-Matti (2015b). School's in! Predicting teen cannabis use by conventionality, cultural disposition and social context. *Drugs: Education, Prevention & Policy*, 22(4), 344–351.
- Hibell, Björn & Andersson, Barbro & Bjarnasson, Thorodddur & Kokkevi, Anna & Morgan, Mark & Narusk, Anu (1997). The 1995 ESPAD Report. Alcohol and Other Drug Use among Students in 26 European Countries. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN).
- Hibell, Björn & Andersson, Barbro & Ahlström, Salme & Balakireva, Olga & Bjarnasson, Thorodddur & Kokkevi, Anna & Morgan, Mark (2000). The 1999 ESPAD Report. Alcohol and Other Drug Use among Students in 30 European Countries. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN).
- Hibell, Björn & Andersson, Barbro & Bjarnasson, Thorodddur & Ahlström, Salme & Balakireva, Olga & Kokkevi, Anna & Morgan, Mark (2004). The 2003 ESPAD Report. Alcohol and Other Drug Use among Students in 35 European Countries. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN).
- Hibell, Björn & Guttormsson, Ulf & Ahlström, Salme & Balakireva, Olga & Bjarnason, Thorodddur & Kokkevi, Anna & Kraus, Ludwig (2009). The 2007 ESPAD Report. Substance Use among Students in 35 European Countries. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN).
- Hibell, Björn & Guttormsson, Ulf & Ahlström, Salme & Balakireva, Olga & Bjarnasson, Thorodddur & Kokkevi, Anna & Kraus, Ludwig (2012). The 2011 ESPAD Report. Substance Use among Students in 36 European Countries. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN).
- Hibell, Björn & Molinaro, Sabrina & Siciliano, Valeria & Kraus, Ludwig (2015). The ESPAD validity study in four countries in 2013. *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*, Lissabon. doi:10.2810/363531 [Haettu 4.12.2015.]
- Holmila, Marja & Warpenius, Katariina & Warsell, Leena & Kesänen, Minna & Tamminen, Irmeli (2009). Paikallinen alkoholi-politiikka. Pakka-hankkeen loppuraportti. Helsinki, Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos, Raportteja 5.
- Johnston, L. & O'Malley, P.M. & Bachman, J.G. & Schulenberg, J. (2013). Monitoring the future—national survey results on drug use, 1976–2012, Vol. 1, Secondary school students. Ann Arbor: Institute for Social Research, University of Michigan.
- Karvonen, Sakari (2010). Jakautuuko nuorten juominen kahtia? *Yhteiskuntapolitiikka* 75(2), 182–193.
- Kinnunen, Jaana & Pere, Lasse & Lindfors, Pirjo & Ollila, Hanna & Rimpelä, Arja (2015). Nuorten terveystapatutkimus 2015. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2015. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 31.
- Kouluterveyskysely 2015 — Tulokset. Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos. <http://www.thl.fi/kouluterveyskysely>. [Haettu 15.12.2015.]

- Käypä hoito -suositus 2015. <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/potilaalle/suositus?id=khp00049>. [Haettu 16.12.2015.]
- Lintonen, Tomi & Mäkelä, Pia & Härkönen, Janne & Raitasalo, Kirsimarja (2015). Tulevat sukupolvet eivät ole raitistumassa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 80(1), 46–53.
- Metso, Leena & Ahlström, Salme & Huhtanen, Petri & Leppänen, Minna & Pietilä, Eija (2009). Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2007. ESPAD-tutkimusten tulokset. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportteja 6.
- Metso, Leena & Winter, Torsten & Hakkarainen, Pekka (2012). Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet: Huumeaiheet väestökyselyt Suomessa 1992–2010. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportteja 17.
- Pennay, Amy & Livingston, Michael & MacLean, Sarah (2015). Young people are drinking less: It is time to find out why. *Drug and Alcohol Review*, 34, 115–118.
- Raitasalo, Kirsimarja & Huhtanen, Petri & Ahlström, Salme (2012). Nuorten päihteiden käyttö sekä käsitykset niihin liittyvistä riskeistä ja saatavuudesta. Suomen ESPAD-aineiston tuloksia 1995–2011. *Yhteiskuntapolitiikka*, 77(1), 72–80.
- Raitasalo, Kirsimarja & Huhtanen, Petri & Miekkala, Mari & Ahlström, Salme (2012). Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2011. ESPAD-tutkimusten tulokset. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportteja 59.
- Raitasalo, Kirsimarja & Holmila, Marja (2014). Alkoholin käyttötappojen periytyminen ja vanhempien kasvatuskäytännöt. In: Lammi-Taskula, Johanna & Karvonen, Sakari (toim.) *Lapsiperheiden hyvinvointi 2014*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Teema 21, 196–206.
- Simonen, Jenni & Tigerstedt, Christoffer (2006). 'Mieluummin kavereille kuin läheisille.' Solidaarisuus nuorten aikuisten alkoholin välittämisessä alaikäisille. *Yhteiskuntapolitiikka* 71(3), 239–249.
- Simpura, Jussi & Partanen, Juha (1997). Vitkaan vaihtuu viinatapa. 'Perinteinen' ja 'moderni' juominen Suomessa 1960-luvulta 1990-luvulle. *Alkoholipolitiikka* 62(4), 257–268.
- Suomen virallinen tilasto (2014). Erityisopetus [verkkojulkaisu]. Tilastokeskus, Helsinki. http://www.stat.fi/til/erop/2014/erop_2014_2015-06-11_tie_001_fi.html. [haettu: 2.12.2015]
- STM (2015). Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma - Alkoholi-, huume- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin vähentäminen.
- Warpenius, Katariina & Holmila, Marja & Raitasalo, Kirsimarja (2012). Peliin ei puututa. Alkoholin, tupakan ja rahapeliautomaattien ikäraja- ja valvontaa testanneet ostokokeet vähittäisliikkeissä. *Yhteiskuntapolitiikka* 77(4), 375–385.
- Warpenius, Katariina & Holmila, Marja & Raitasalo, Kirsimarja (2016). Compliance with the legal age limits for alcohol, tobacco and gambling – a comparative study on test purchasing in retail outlets. *Drugs: Education, Prevention & Policy*, in press.
- Österberg, Esa (2000). Unrecorded alcohol consumption in Finland in the 1990s. *Contemporary Drug Problems*, 27(2), 271–299.

Taulukkoluetelo

Taulukot 1. ESPAD-tutkimusten aineistojen perustiedot

- 1a. ESPAD:n koulu- ja luokkaotosten perustiedot
- 1b. ESPAD:n oppilasaineiston perustiedot

Taulukot 2. Opettajien arviot aineistonkeruun onnistumisesta

- 2a. Kyselyn aikana häiriötä aiheuttaneiden oppilaiden osuudet luokissa opettajien arvioiden mukaan, %
- 2b. Kyselyn vakavasti ottaneiden oppilaiden osuudet luokissa opettajien arvioiden mukaan, %
- 2c. Opettajien arviot oppilaiden kyselyyn vastaamisen helppoudesta, %
- 2d. Lomakkeen täyttöaika minuuteissa

Taulukot 3. Aineistojen luotettavuustarkastelut

- 3a. Reliabiliteetti perustuen käyttökertojen lukumäärään elinaikana ja ensimmäiseen käyttökertaan annettujen vastausten yhdenmukaisuuteen
- 3b. Kysymysten määrä ja vastaamatta jätettyjen kysymysten osuus kaikista kysymyksistä
- 3c. Huumeiden käytön myöntäminen

PÄIHTEIDEN KÄYTÖN TRENDIT

Taulukot 4. Tupakointi, nuuskan käyttö, sähkötupakan käyttö ja vesipiipun / shishan käyttö

- 4a. Tupakointikertojen lukumäärä elinaikana, %
- 4b. Päivässä poltettujen savukkeiden lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
- 4c. Nuuskaa elinaikana käyttäneiden osuus, %
- 4d. Nuuskaa viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneiden osuus, %
- 4e. Nuuskaa viimeisten 30 päivän aikana käyttäneiden osuus, %
- 4f. Sähkötupakkaa joskus käyttäneiden osuus, %
- 4g. Vesipiippua (shishaa) joskus käyttäneiden osuus, %

Taulukot 5. Alkoholin käyttö elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana

- 5a. Raittiiden osuudet, %
- 5b. Alkoholin käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %
- 5c. Alkoholin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %
- 5d. Alkoholin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

Taulukot 6. Eri alkoholijuomalajien käyttö viimeisten 30 päivän aikana, %

- 6a. Oluen käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
- 6b. Siiderin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
- 6c. Long drink -juomien käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
- 6d. Viinin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
- 6e. Väkevien alkoholijuomien käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
- 6f. Kotitekoisia ja salakuljetettuja alkoholijuomia viimeisten 30 päivän aikana käyttäneiden osuus, %

Taulukot 7. Viimeisimmällä alkoholin käyttökerralla juodut määrät

- 7a. Juodun alkoholin määrä juomalajeittain viimeisimmällä käyttökerralla, %

- 7b. Juodun alkoholin määrä annoksina viimeisimmällä käyttökerralla, %
 7c. Juodun alkoholin määrä annoksina viimeisimmällä käyttökerralla käyttäen suodatinkysymyksiä, %.

Taulukot 8. Humalajuominen

- 8a. Vähintään 6 alkoholiannoksen käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %
 8b. Rajujen humalakertojen lukumäärä elinaikana, %
 8c. Rajujen humalakertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %
 8d. Rajujen humalakertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

Taulukot 9. Lääkkeiden käyttö

- 9a. Lääkärin määräämien uni- tai rauhoittavien lääkkeiden käytön ajallinen kesto, %
 9b. Ilman lääkärin määräystä käytettyjen uni- tai rauhoittavien lääkkeiden käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %
 9c. Alkoholin ja pillereiden yhtäaikainen käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %
 9d. Kipulääkkeiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

Taulukot 10. Liimojen, liuottimien yms. aineiden päihdekäyttö

- 10a. Liimojen, liuottimien yms. aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %
 10b. Liimojen, liuottimien yms. aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %
 10c. Liimojen liuottimien yms. aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

Taulukot 11. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttö elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana

- 11a. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %
 11b. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttökertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %
 11c. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

Taulukot 12. Huumeiden käytön yleisyys

- 12a. Elinaikana jotakin laitonta huumetta käyttäneiden osuus, %
 12b. Elinaikana jotakin muuta laitonta huumetta kuin kannabista käyttäneiden osuus, %
 12c. Elinaikana huumeita suoneen pistämällä käyttäneiden osuus, %
 12d. Eri huumeita elinaikana käyttäneiden osuudet, %
 12e. Elinaikana useampia aineita samanaikaisesti käyttäneiden osuudet, %

Taulukot 13. Raha-automaattipelejä ja rahasta pelanneiden osuudet

- 13a. Joskus raha-automaattipelejä pelanneiden osuudet, %
 13b. Rahasta viimeisten 12 kuukauden aikana pelanneiden osuudet, %

PÄIHTEIDEN KÄYTÖN ALOITUSIKÄ

Taulukot 14. Tupakoinnin, nuuskan käytön ja sähkötupakan käytön aloitusiät

- 14a. Ikä ensimmäisellä tupakointikerralla, %
 14b. Ikä päivittäisen tupakoinnin alkaessa, %
 14c. Ikä ensimmäisellä nuuskan käyttökerralla, %
 14d. Ikä päivittäisen nuuskan käytön alkaessa, %

- 14e. Ikä ensimmäisellä sähkötupakan käyttökerralla, %
 14f. Ikä päivittäisen sähkötupakan käytön alkaessa, %

Taulukot 15. Alkoholin käytön aloitusikä juomalajeittain (vähintään yksi alkoholiannos) ja ikä ensimmäisellä humalakerralla

- 15a. Ikä ensimmäisellä oluen käyttökerralla
 15b. Ikä ensimmäisellä siiderin käyttökerralla
 15c. Ikä ensimmäisellä long drink -juomien käyttökerralla
 15d. Ikä ensimmäisellä viinin käyttökerralla
 15e. Ikä ensimmäisellä väkevien käyttökerralla
 15f. Ikä ensimmäisellä humalakerralla

Taulukot 16. Muiden päihteiden käytön aloitusiät

- 16a. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran alkoholia ja pillereitä samanaikaisesti päihtymistarkoituksessa, %
 16b. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran uni- ja rauhoittavia lääkkeitä ilman lääkärin määräystä, %
 16c. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran liimoja, liuottimia tms. päihtymistarkoituksessa, %
 16d. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran kannabista, %
 16e. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran ekstaasia, %
 16f. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran amfetamiinia, %

PÄIHTEIDEN SAATAVUUS, HANKINTA JA NAUTTIMISPAIKKA

Taulukko 17. Niiden vastaajien osuus, joiden oman arvion mukaan päihdettä on 'Hyvin helppo' tai 'Melko helppo' saada, %

Taulukot 18. Huumeiden tarjonta elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana

- 18a. Niiden vastaajien osuudet, joille on tarjottu huumeita elinaikana, %
 18b. Niiden vastaajien osuudet, joille on tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana, %
 18c. Niiden vastaajien osuudet, joille on tarjottu huumeita viimeisten 30 päivän aikana, %

Taulukko 19. Alkoholin hankintatapa viimeisimmällä käyttökerralla, käyttäneiden osuus kaikista vastaajista, %

Taulukko 20. Alkoholin nauttimispaikka viimeisimmällä käyttökerralla, käyttäneiden osuus kaikista vastaajista, %

ARVIOT PÄIHTEIDEN KÄYTTÖÖN LIITTYVISTÄ RISKEISTÄ

Taulukot 21. Tupakointiin liittyvät riskikäsitykset

- 21a. Terveystieteellisen tai muun riskin suuruus tupakoitaessa silloin tällöin, %
 21b. Terveystieteellisen tai muun riskin suuruus tupakoitaessa yksi tai useampi aski savukkeita päivässä, %

Taulukot 22. Alkoholin käyttöön liittyvät riskikäsitykset

- 22a. Terveystieteellisen tai muun riskin suuruus käytettäessä alkoholia yksi tai kaksi annosta lähes joka päivä, %
 22b. Terveystieteellisen tai muun riskin suuruus käytettäessä alkoholia neljä tai viisi annosta lähes joka päivä, %
 22c. Terveystieteellisen tai muun riskin suuruus käytettäessä alkoholia kuusi tai useampi annosta kerralla lähes joka viikonloppu, %

Taulukot 23. Huumeiden käyttöön liittyvät riskikäsitteet

23a. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus kokeillessa marihuanaa tai hasista (kannabista) kerran tai kaksi, %

23b. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus poltettaessa marihuanaa tai hasista (kannabista) silloin tällöin, %

23c. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus poltettaessa marihuanaa tai hasista (kannabista) säännöllisesti, %

23d. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus kokeillessa ekstaasia kerran tai kaksi, %

23e. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus käytettäessä ekstaasia säännöllisesti, %

23f. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus kokeillessa amfetamiinia kerran tai kaksi, %

23g. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus käytettäessä amfetamiinia säännöllisesti, %

Taulukot

TAULUKOT 1a–b. ESPAD-tutkimusten aineistojen perustiedot

TAULUKKO 1a. ESPAD:n koulu- ja luokkaotosten perustiedot

	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Otannan perusjoukko						
Koulujen lukumäärä	-	-	679	715	721	705
Arvioitu luokkien lukumäärä	2 287	3 663	2 970	3 238	3 129	3 167
Kouluotos ja koulujen osallistuminen						
Luokkien lukumäärä otoksessa	121	177	200	301	251	275
Koulujen lukumäärä otoksessa	-	177	200	301	251	275
Kieltäytyneiden koulujen lukumäärä	-	1	6	7	36	38
Muusta syystä pois jääneet (esim. lakkautettu)	-	0	1	5	0	0
Otoksen kouluista tutkimukseen osallistuneiden lukumäärä	-	176	193	289	215	237
Otoksen koulujen osallistumisprosentti	-	99,4	96,5	96,0	85,7	86,2
Korvaavien koulujen lukumäärä	-	1	7	10	20	21
Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden luokkien lukumäärä	121	177	200	299	235	258
Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden koulujen lukumäärä	-	177	200	299	235	258
Koulujen osallistumisprosentti ¹	-	100	100	99,3	93,6	93,8

TAULUKKO 1b. ESPAD:n oppilasaineiston perustiedot

	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Oppilaiden lukumäärä otannan perusjoukossa	60 639	65 756	59 488	64 261	62 585	57 004
Kaikki						
Oppilaiden kokonaislukumäärä (otoksessa)	2 513	3 656	3 869	5 961	4 528	4 878
Vastanneiden oppilaiden lukumäärä	2 300	3 286	3 543	5 396	4 055	4 326
Oppilaiden vastausprosentti	91,5	89,9	91,6	90,5	89,6	88,7
Oppilaiden lukumäärä aineistossa ²	2 161	3 109	3 321	4 988	3 744	4 049
Pojat						
Oppilaiden kokonaislukumäärä (otoksessa)	-	1 822	1 889	2 851	2 259	2 408
Vastanneiden oppilaiden lukumäärä	1 182	1 646	1 739	2 579	2 018	2 136
Oppilaiden vastausprosentti	92	90,3	92,1	90,5	89,3	88,7
Oppilaiden lukumäärä aineistossa ²	1 097	1 534	1 598	2 297	1 815	1 958
Tytöt						
Oppilaiden kokonaislukumäärä (otoksessa)	-	1 834	1 980	3 110	2 269	2 470
Vastanneiden oppilaiden lukumäärä	1 118	1 640	1 804	2 817	2 037	2 190
Oppilaiden vastausprosentti	91	89,4	91,1	90,6	89,8	88,7
Oppilaiden lukumäärä aineistossa ²	1 064	1 575	1 723	2 691	1 929	2 091
Poikien osuus oppilaiden kokonaislukumäärästä (otoksessa), %	-	49,8	48,8	47,8	49,9	49,4
Poikien osuus lopullisessa aineistossa ² , %	50,8	49,3	48,1	46,1	48,5	48,4

¹ Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden koulujen lukumäärä / Koulujen lukumäärä otoksessa * 100

² Kohdejoukkoon kuulumattomat ja pilailleen vastanneet poistettu.

TAULUKOT 2a–d. Opettajien arviot aineistonkeruun onnistumisesta (vastaukset luokkatasolla)

TAULUKKO 2a. Kyselyn aikana häiriötä aiheuttaneiden oppilaiden osuudet luokissa opettajien arvioiden mukaan, %

	1999 (n=177)	2003 (n=200)	2007 (n=299)	2011 (n=235)	2015 (n=258)
Yksikään oppilas luokassa ei häirinnyt	73	75	63	73	78
Muutama oppilas luokassa häiritsi	24	22	30	21	18
Vähemmän kuin puolet luokan oppilaista häiritsi	1	2	2	2	1
Noin puolet luokan oppilaista häiritsi	1	0	1	1	0
Enemmän kuin puolet luokan oppilaista häiritsi	0	1	0	0	0
Tieto puuttuu	2	2	3	3	3

TAULUKKO 2b. Kyselyn vakavasti ottaneiden oppilaiden osuudet luokissa opettajien arvioiden mukaan, %

	1999 (n=177)	2003 (n=200)	2007 (n=299)	2011 (n=235)	2015 (n=258)
Kaikki luokan oppilaat	73	71	72	70	77
Lähes kaikki luokan oppilaat	18	22	22	22	20
Enemmistö luokan oppilaista	6	5	4	5	1
Noin puolet luokan oppilaista	0	1	0	0	0
Vähemmän kuin puolet luokan oppilaista	1	0	0	0	0
Tuskin kukaan luokan oppilaista	0	0	0	0	0
Ei kukaan luokan oppilaista	0	0	0	0	0
Tieto puuttuu	3	2	2	3	3

TAULUKKO 2c. Opettajien arviot oppilaiden kyselyyn vastaamisen helppoudesta, %

	1999 (n=177)	2003 (n=200)	2007 (n=299)	2011 (n=235)	2015 (n=258)
Hyvin helppoa	-	-	-	23	21
Melko helppoa	-	-	-	59	62
Ei helppoa eikä vaikeaa	-	-	-	9	9
Melko vaikeaa	-	-	-	2	2
Hyvin vaikeaa	-	-	-	0	0
Tieto puuttuu	-	-	-	7	7

TAULUKKO 2d. Lomakkeiden täyttöajat opettajien arvioiden mukaan, minuuttia

	1999 (n=177)	2003 (n=200)	2007 (n=299)	2011 (n=235)	2015 (n=258)
Luokan nopein, keskiarvo	-	-	-	24	24
Luokassa keskimäärin, keskiarvo	32	31	31	-	-
Luokan hitain, keskiarvo	-	-	-	37	40

TAULUKOT 3a–c. Aineistojen luotettavuustarkastelut

TAULUKKO 3a. Reliabiliteetti perustuen käyttökertojen lukumäärään elinaikana ja ensimmäiseen käyttökertaan annettujen vastausten yhdenmukaisuuteen, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Käyttäneiden osuus molemmissa kysymyksissä, %						Ristiriitaisesti vastanneiden osuus, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Tupakointi	75	73	68	59	60	47	3	2	4	1	1	1
Humalajuominen ¹	-	-	-	51	51	36	-	-	-	5	5	5
Marihuana tai hasis	5	10	10	8	11	8	0	0	1	0	0	0
Amfetamiini ²	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ekstaasi	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Uni/rauhottavat lääkkeet ³	4	5	5	6	7	5	2	0	2	1	1	1
Liimat, liuottimet yms.	4	4	6	9	8	6	1	0	3	2	2	2
Alkoholi ja pillerit yhdessä	-	-	11	9	10	4	-	-	1	1	1	1

	POJAT											
	Käyttäneiden osuus molemmissa kysymyksissä, %						Ristiriitaisesti vastanneiden osuus, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Tupakointi	76	75	66	59	62	50	3	3	5	1	1	1
Humalajuominen ¹	-	-	-	46	49	35	-	-	-	6	6	5
Marihuana tai hasis	5	10	10	8	12	10	0	0	0	0	0	0
Amfetamiini ²	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ekstaasi	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0	1	0
Uni/rauhottavat lääkkeet ³	2	2	3	4	5	3	2	0	1	1	1	1
Liimat, liuottimet yms.	3	4	5	9	7	5	1	0	3	3	3	2
Alkoholi ja pillerit yhdessä	-	-	4	4	6	2	-	-	0	0	1	1

	TYTÖT											
	Käyttäneiden osuus molemmissa kysymyksissä, %						Ristiriitaisesti vastanneiden osuus, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Tupakointi	74	71	69	60	58	44	2	2	2	1	0	1
Humalajuominen ¹	-	-	-	55	54	36	-	-	-	4	4	5
Marihuana tai hasis	5	9	10	7	10	7	0	0	1	0	0	0
Amfetamiini ²	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ekstaasi	0	1	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Uni/rauhottavat lääkkeet ³	5	8	8	8	9	7	2	0	2	1	1	1
Liimat, liuottimet yms.	4	4	6	9	10	7	2	0	2	2	2	2
Alkoholi ja pillerit yhdessä	-	-	17	12	13	6	-	-	1	1	1	1

¹ Humaltumiskertoja kysyttäessä on humala määritelty seuraavalla tavalla 'esim. horjunut kävellessä, puhunut sammaltaen, oksentanut tai ei ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä'. Ensimmäisen kerran humalaan asti juomisen ikää kysyttäessä määritelmää ei ole annettu.

² Vuonna 2015 ensimmäisen käyttökerran iän kysymys sisältää myös metamfetamiinin.

³ Ilman lääkärin määräystä

TAULUKKO 3b. Kysymysten määrä ja vastaamatta jätettyjen kysymysten osuus kaikista kysymyksistä

	Kysymysten lukumäärä ¹						Vastaamatta jätettyjen kysymysten osuus, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007 ²	2011 ²	2015 ²
Kaikki kysymykset	206	199	238	208	230	239	2	1	1	2	1	1

¹ Jos kysymys koostui useasta alakohdasta (a, b, c, jne.), jokainen alakysymys lasketaan eri kysymykseksi.

² Laskettu kansainvälisessä datapankissa korjatusta datasta.

TAULUKKO 3c. Huumeiden käytön myöntäminen¹, %

	KAIKKI OPPILAAT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Olen jo sanonut käyttäneeni sitä	5	11	10	7	10	8
Ilman muuta olisin myöntänyt	63	54	52	55	51	52
Luultavasti olisin myöntänyt	27	31	32	31	33	31
Luultavasti en olisi myöntänyt	3	3	3	4	4	5
En varmasti olisi myöntänyt	2	2	2	3	3	4

	POJAT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Olen jo sanonut käyttäneeni sitä	5	11	11	7	11	10
Ilman muuta olisin myöntänyt	59	51	49	51	47	49
Luultavasti olisin myöntänyt	28	31	33	32	32	31
Luultavasti en olisi myöntänyt	5	4	5	5	5	5
En varmasti olisi myöntänyt	3	3	3	6	5	5

	TYTÖT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Olen jo sanonut käyttäneeni sitä	5	10	10	6	8	7
Ilman muuta olisin myöntänyt	67	57	54	58	55	55
Luultavasti olisin myöntänyt	26	31	32	31	34	32
Luultavasti en olisi myöntänyt	1	2	2	3	2	4
En varmasti olisi myöntänyt	1	1	1	2	1	3

¹ Jos olisit joskus käyttänyt marihuanaa tai hasista (kannabista), luuletko, että olisit myöntänyt sen tässä kyselyssä?

TAULUKOT 4a–g. Tupakointi, nuuskan käyttö, sähkötupakan käyttö ja vesipiipun / shishan käyttö

TAULUKKO 4a. Tupakointikertojen lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	77	75	70	60	60	47						
40+ kertaa	35	39	32	26	27	18	35	39	32	26	27	18
20–39 kertaa	6	7	8	5	5	4	41	46	40	31	32	22
10–19 kertaa	8	7	7	6	5	5	49	53	47	37	37	26
6–9 kertaa	7	5	5	5	4	4	56	58	52	42	41	30
3–5 kertaa	10	7	7	6	7	5	66	65	59	48	48	35
1–2 kertaa	12	10	12	13	12	12	78	75	71	61	60	47
Ei kertaakaan	23	25	30	40	40	53	101	100	101	101	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	78	77	70	60	62	50						
40+ kertaa	33	41	32	27	28	20	33	41	32	27	28	20
20–39 kertaa	7	6	6	4	4	3	40	47	38	31	32	24
10–19 kertaa	9	6	6	4	5	4	49	53	44	35	37	28
6–9 kertaa	7	6	5	4	3	4	56	59	49	39	40	31
3–5 kertaa	9	7	6	6	7	6	65	66	55	45	47	37
1–2 kertaa	13	11	15	14	15	13	78	77	70	59	62	50
Ei kertaakaan	22	23	30	41	38	50	100	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	75	73	70	60	59	44						
40+ kertaa	36	38	32	25	27	15	36	38	32	25	27	15
20–39 kertaa	5	7	9	5	5	4	41	45	41	30	32	20
10–19 kertaa	7	8	7	7	5	5	48	53	48	37	37	24
6–9 kertaa	6	5	5	5	5	4	54	58	53	42	43	28
3–5 kertaa	11	6	7	6	6	5	65	64	60	48	49	33
1–2 kertaa	11	9	10	12	10	11	76	73	70	60	59	44
Ei kertaakaan	25	27	30	40	41	56	101	100	100	100	100	100

TAULUKKO 4b. Päivässä poltettujen savukkeiden lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On tupakoinut	37	43	38	30	34	21						
21+ savuketta	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1
11–20 savuketta	4	7	5	4	4	2	6	9	6	6	5	3
6–10 savuketta	8	9	9	6	7	3	14	18	15	12	12	6
1–5 savuketta	10	10	9	8	7	5	24	28	24	20	19	11
< 1 savuke	13	16	14	11	15	10	37	44	38	31	34	21
Ei yhtään savuketta	63	57	62	70	66	79	100	101	100	101	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On tupakoinut	36	44	35	29	33	22						
21+ savuketta	2	3	2	2	2	1	2	3	2	2	2	1
11–20 savuketta	5	9	5	5	4	3	7	12	7	7	6	4
6–10 savuketta	8	9	9	6	7	4	15	21	16	13	14	8
1–5 savuketta	9	10	7	7	7	5	24	31	23	20	20	12
< 1 savuke	12	14	12	10	12	10	36	45	35	30	33	22
Ei yhtään savuketta	64	56	65	71	67	78	100	101	100	101	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On tupakoinut	39	43	41	31	35	21						
21+ savuketta	2	2	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1
11–20 savuketta	3	5	5	3	3	1	5	7	6	4	4	2
6–10 savuketta	7	9	9	6	6	3	12	16	15	10	11	5
1–5 savuketta	12	10	11	9	8	5	24	26	26	19	18	10
< 1 savuke	15	18	15	13	17	11	39	44	41	32	35	21
Ei yhtään savuketta	61	57	59	69	65	79	100	101	100	101	100	100

TAULUKKO 4c. Nuuskaa elinaikana käyttäneiden osuus, %

KAIKKI OPPILAAT					POJAT					TYTÖT				
1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
26	21	18	26	27	39	33	26	38	42	13	11	11	15	13

TAULUKKO 4d. Nuuskaa viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneiden osuus, %

KAIKKI OPPILAAT					POJAT					TYTÖT				
1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
-	13	14	23	23	-	22	21	34	36	-	6	8	13	11

TAULUKKO 4e. Nuuskaa viimeisten 30 päivän aikana käyttäneiden osuus, %

KAIKKI OPPILAAT					POJAT					TYTÖT				
1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
-	6	7	14	14	-	12	12	24	24	-	1	3	5	5

TAULUKKO 4f. Sähkötupakkaa joskus käyttäneiden osuus, %

	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015
Elinaikana	41	50	32
Viimeisen 12 kuukauden aikana	34	43	26
Viimeisen 30 päivän aikana	16	22	10
Päivittäin	3	5	1

TAULUKKO 4g. Vesipiippua (shishaa) joskus käyttäneiden osuus, %

	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015
Elinaikana	21	22	20
Viimeisen 12 kuukauden aikana	16	16	16
Viimeisen 30 päivän aikana	5	5	4
Päivittäin	0	1	0

TAULUKOT 5a–d. Alkoholin käyttö elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana

TAULUKKO 5a. Raittiiden osuudet, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	1995	1999	2003	2007	2011	2015						
Ei koskaan juonut alkoholia	11	9	12	15	16	26						
Raittiina viimeiset 12 kk	15	14	20	24	25	36						
Raittiina viimeiset 30 pv	42	39	46	52	52	68						

	POJAT						TYTÖT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei koskaan juonut alkoholia	12	9	12	15	17	25	11	9	12	14	16	28
Raittiina viimeiset 12 kk	17	16	22	25	27	36	14	13	19	22	24	36
Raittiina viimeiset 30 pv	45	41	47	54	54	68	39	37	44	51	50	68

TAULUKKO 5b. Alkoholin käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	89	91	88	85	84	74						
40+ kertaa	16	20	20	16	14	7	16	20	20	16	14	7
20–39 kertaa	18	18	16	13	13	8	34	38	36	29	27	15
10–19 kertaa	19	18	16	17	16	13	53	56	52	46	42	28
6–9 kertaa	14	12	12	13	13	12	67	68	64	59	56	40
3–5 kertaa	13	13	14	15	15	17	80	81	78	74	70	57
1–2 kertaa	9	9	10	12	13	17	89	90	88	86	84	74
Ei kertaakaan	11	9	12	15	16	26	100	99	100	101	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	88	91	88	85	83	75						
40+ kertaa	16	21	20	17	14	8	16	21	20	17	14	8
20–39 kertaa	14	17	14	12	13	8	30	38	34	29	27	16
10–19 kertaa	20	18	17	16	15	13	50	56	51	45	42	28
6–9 kertaa	15	12	12	12	12	12	65	68	63	57	54	40
3–5 kertaa	13	13	14	15	15	17	78	81	77	72	69	57
1–2 kertaa	11	10	11	13	14	18	89	91	88	85	83	75
Ei kertaakaan	12	9	12	15	17	25	101	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	89	91	88	86	84	72						
40+ kertaa	16	19	20	15	13	6	16	19	20	15	13	6
20–39 kertaa	21	19	18	15	14	9	37	38	38	30	27	15
10–19 kertaa	18	19	15	17	16	13	55	57	53	47	43	28
6–9 kertaa	13	13	12	13	14	12	68	70	65	60	57	40
3–5 kertaa	14	13	13	15	14	17	82	83	78	75	71	56
1–2 kertaa	8	8	10	12	13	16	90	91	88	87	84	72
Ei kertaakaan	11	9	12	14	16	28	101	100	100	101	100	100

TAULUKKO 5c. Alkoholin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	85	86	80	77	75	64						
40+ kertaa	3	5	5	4	4	2	3	5	5	4	4	2
20–39 kertaa	10	11	8	7	7	4	13	16	13	11	11	5
10–19 kertaa	19	19	16	14	13	9	32	35	29	25	25	14
6–9 kertaa	17	16	15	14	13	10	49	51	44	39	38	25
3–5 kertaa	20	18	16	16	18	15	69	69	60	55	56	40
1–2 kertaa	17	17	20	21	19	24	86	86	80	76	75	64
Ei kertaakaan	15	14	20	24	25	36	101	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	83	84	78	75	73	64						
40+ kertaa	3	6	6	4	4	2	3	6	6	4	0	2
20–39 kertaa	7	11	7	7	6	4	10	17	13	11	1	6
10–19 kertaa	16	18	14	13	13	8	26	35	27	24	2	14
6–9 kertaa	19	14	15	13	12	10	45	49	42	37	5	24
3–5 kertaa	19	18	16	15	17	15	64	67	58	52	18	39
1–2 kertaa	18	18	21	23	21	25	82	85	79	75	46	64
Ei kertaakaan	17	16	22	25	27	36	99	101	101	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	86	87	81	78	76	64						
40+ kertaa	3	4	5	4	4	1	3	4	5	4	4	1
20–39 kertaa	11	11	8	7	8	4	14	15	13	11	12	5
10–19 kertaa	21	19	18	16	14	9	35	34	31	27	26	14
6–9 kertaa	14	18	15	14	14	11	49	52	46	41	40	25
3–5 kertaa	21	19	16	17	19	16	70	71	62	58	59	41
1–2 kertaa	15	17	19	20	18	23	85	88	81	78	76	64
Ei kertaakaan	14	13	19	22	24	36	99	101	100	100	100	100

TAULUKKO 5d. Alkoholin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	58	61	54	48	48	32						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10–19 kertaa	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	1
6–9 kertaa	4	4	5	4	3	1	5	5	7	5	5	3
3–5 kertaa	16	16	15	11	13	6	21	21	22	16	18	9
1–2 kertaa	37	39	32	31	30	23	58	60	54	47	48	32
Ei kertaakaan	42	39	46	52	52	68	100	99	100	99	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	55	59	52	46	46	32						
40+ kertaa	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1
10–19 kertaa	1	1	2	1	1	1	1	2	3	1	2	2
6–9 kertaa	4	5	5	4	3	2	5	7	8	5	5	3
3–5 kertaa	15	17	14	10	13	6	20	24	22	15	18	10
1–2 kertaa	35	35	31	30	28	23	55	59	53	45	46	32
Ei kertaakaan	45	41	47	54	54	68	100	100	100	99	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	61	63	56	49	50	32						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10–19 kertaa	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1
6–9 kertaa	4	3	5	4	3	1	5	4	7	6	5	2
3–5 kertaa	17	16	17	12	13	6	22	20	24	18	17	8
1–2 kertaa	39	43	33	31	32	24	61	63	57	49	50	32
Ei kertaakaan	39	37	44	51	50	68	100	100	101	100	100	100

TAULUKOT 6a–f. Eri alkoholijuomalajien käyttö viimeisten 30 päivän aikana, %

TAULUKKO 6a. Oluen käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	50	43	44	38	36	23						
40+ kertaa	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
20–39 kertaa	0	1	1	0	1	1	0	1	2	0	1	1
10–19 kertaa	1	2	2	2	2	1	1	3	4	2	3	2
6–9 kertaa	4	4	4	3	2	2	5	7	8	5	5	4
3–5 kertaa	10	10	10	9	8	4	15	17	18	14	14	8
1–2 kertaa	35	26	26	24	22	15	50	43	44	38	36	23
Ei kertaakaan	50	57	56	62	64	78	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	54	51	50	43	43	29						
40+ kertaa	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0
20–39 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	2	2	2	2	1
10–19 kertaa	2	3	3	3	3	2	2	5	5	5	4	3
6–9 kertaa	5	5	5	5	3	3	7	10	10	10	7	6
3–5 kertaa	10	12	12	10	10	5	17	22	22	20	18	11
1–2 kertaa	37	30	28	25	25	18	54	52	50	45	43	29
Ei kertaakaan	46	49	50	57	57	71	100	101	100	102	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	46	34	38	33	30	17						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10–19 kertaa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
6–9 kertaa	2	2	3	2	2	1	3	3	4	3	3	2
3–5 kertaa	9	8	9	7	7	3	12	11	13	10	10	4
1–2 kertaa	34	23	25	22	20	12	46	34	38	32	30	17
Ei kertaakaan	54	66	62	67	70	83	100	100	100	99	100	100

TAULUKKO 6b. Siiderin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	-	50	39	31	27	17						
40+ kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	-	1	1	1	1	0	-	1	1	1	1	1
6–9 kertaa	-	3	2	2	1	1	-	4	3	3	2	2
3–5 kertaa	-	9	7	5	5	3	-	13	10	8	7	5
1–2 kertaa	-	36	29	23	20	12	-	49	39	31	27	17
Ei kertaakaan	-	50	61	69	73	83	-	99	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	-	42	29	22	17	12						
40+ kertaa	-	1	0	0	0	0	-	1	0	0	0	0
20–39 kertaa	-	1	0	0	0	0	-	2	0	0	0	0
10–19 kertaa	-	2	1	1	0	0	-	4	1	1	1	1
6–9 kertaa	-	3	1	1	0	1	-	7	2	2	1	1
3–5 kertaa	-	7	5	4	3	2	-	14	7	6	4	3
1–2 kertaa	-	30	22	16	13	9	-	44	29	22	17	12
Ei kertaakaan	-	58	71	78	83	88	-	102	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	-	59	49	38	36	22						
40+ kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	-	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1
6–9 kertaa	-	4	3	2	2	1	-	5	4	3	3	2
3–5 kertaa	-	12	9	6	7	4	-	17	13	9	10	6
1–2 kertaa	-	42	35	29	26	16	-	59	48	38	36	22
Ei kertaakaan	-	41	51	62	64	78	-	100	99	100	100	100

TAULUKKO 6c. Long drink -juomien käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	-	28	23	25	30	22	-	0	0	0	0	0
40+ kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	-	1	1	0	1	1	-	1	1	1	1	1
6–9 kertaa	-	2	1	2	2	1	-	3	2	2	3	3
3–5 kertaa	-	5	4	4	6	4	-	8	6	7	9	7
1–2 kertaa	-	21	17	19	21	15	-	29	23	25	30	22
Ei kertaakaan	-	72	77	75	70	78	-	101	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	-	24	20	22	24	20	-	0	0	0	0	0
40+ kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	-	1	0	0	0	0	-	1	0	0	0	0
10–19 kertaa	-	1	1	0	1	1	-	2	1	0	1	1
6–9 kertaa	-	2	1	2	2	1	-	4	2	2	3	3
3–5 kertaa	-	4	3	4	4	4	-	8	5	6	7	7
1–2 kertaa	-	17	15	16	17	14	-	25	20	22	24	20
Ei kertaakaan	-	76	80	78	76	80	-	101	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	-	31	25	28	35	23	-	0	0	0	0	0
40+ kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	-	0	0	1	1	1	-	0	0	1	1	1
6–9 kertaa	-	2	1	2	3	2	-	2	1	3	4	3
3–5 kertaa	-	5	4	5	7	4	-	7	5	8	11	7
1–2 kertaa	-	24	19	21	24	16	-	31	24	29	35	23
Ei kertaakaan	-	69	75	72	65	77	-	100	99	101	100	100

TAULUKKO 6d. Viinin käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	37	29	26	17	19	13						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
3–5 kertaa	4	4	4	2	2	1	5	5	5	3	3	2
1–2 kertaa	32	24	21	14	16	11	37	29	26	17	19	13
Ei kertaakaan	63	71	74	83	81	87	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	34	26	24	14	15	11						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
3–5 kertaa	4	4	3	2	1	1	5	5	4	3	2	2
1–2 kertaa	30	21	20	11	13	9	35	26	24	14	15	11
Ei kertaakaan	66	74	76	86	85	89	101	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	40	32	27	18	22	15						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
6–9 kertaa	1	1	1	1	1	0	1	2	1	1	1	1
3–5 kertaa	4	4	5	2	2	2	5	6	6	3	3	3
1–2 kertaa	35	27	22	16	19	12	40	33	28	19	22	15
Ei kertaakaan	60	68	73	82	78	85	100	101	101	101	100	100

TAULUKKO 6e. Väkevien alkoholijuomien käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	39	43	38	31	34	21						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6–9 kertaa	1	2	2	2	2	1	2	3	3	3	3	2
3–5 kertaa	6	6	7	5	5	4	8	9	10	8	9	6
1–2 kertaa	32	33	28	23	26	16	40	42	38	31	34	21
Ei kertaakaan	61	57	62	69	66	79	101	99	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	40	44	37	29	33	22						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
10–19 kertaa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
6–9 kertaa	1	2	2	2	2	1	2	3	3	3	3	3
3–5 kertaa	5	7	7	4	5	3	7	10	10	7	8	6
1–2 kertaa	33	33	27	22	24	16	40	43	37	29	33	22
Ei kertaakaan	60	56	63	71	67	78	100	99	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	39	41	39	32	36	20						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1
6–9 kertaa	1	2	2	2	2	1	1	2	2	3	3	1
3–5 kertaa	7	6	6	6	6	4	8	8	8	9	9	5
1–2 kertaa	31	33	29	23	27	15	39	41	37	32	36	20
Ei kertaakaan	61	59	61	68	64	80	100	100	98	100	100	100

TAULUKKO 6f. Kotitekoisia ja salakuljetettuja alkoholijuomia viimeisten 30 päivän aikana käyttäneiden osuudet, %

	KAIKKI OPPILAAT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kotitekoinen olut	12	6	5	5	3	4
Kotitekoinen viini	22	14	11	6	3	3
Pontikka	7	5	3	3	2	1
Sahti	3	2	2	2	1	1
Kilju	12	8	6	4	4	3
Pirtu	-	7	6	3	2	1
Salakuljetettu olut	-	3	3	3	4	3
Salakuljetettu viini	-	1	1	1	1	1
Salakuljetettu väkevä viina	-	4	3	4	5	4

	POJAT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kotitekoinen olut	16	8	7	6	4	5
Kotitekoinen viini	22	14	11	6	4	5
Pontikka	9	6	3	3	2	2
Sahti	5	3	2	2	2	1
Kilju	15	10	8	6	5	4
Pirtu	-	8	5	3	2	1
Salakuljetettu olut	-	5	4	4	4	4
Salakuljetettu viini	-	1	1	1	1	1
Salakuljetettu väkevä viina	-	5	4	4	5	4

	TYTÖT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kotitekoinen olut	9	5	3	3	2	3
Kotitekoinen viini	23	14	10	5	3	2
Pontikka	5	4	3	2	2	1
Sahti	2	1	1	1	0	1
Kilju	9	6	5	3	3	2
Pirtu	-	6	6	2	1	1
Salakuljetettu olut	-	2	3	3	3	2
Salakuljetettu viini	-	1	1	1	1	1
Salakuljetettu väkevä viina	-	2	3	4	5	3

TAULUKOT 7a–c. Viimeisimmällä alkoholien käyttökerralla juodut määrät

TAULUKKO 7a. Juodun alkoholin määrä juomalajeittain viimeisimmällä käyttökerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT									
	Jakaumat, %					Kumulatiiviset jakaumat, %				
	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
Olut										
Yli 200 cl	17	16	12	11	7	17	16	12	11	7
Enintään 200 cl	22	27	34	32	25	39	43	46	43	32
Ei juonut tuolloin	25	20	20	18	15	64	63	66	60	47
Ei ole juonut koskaan	36	37	35	40	53	100	100	101	100	100
Siideri										
Yli 200 cl	7	2	2	2	1	7	2	2	2	1
Enintään 200 cl	42	37	33	31	23	49	39	35	33	24
Ei juonut tuolloin	33	30	34	31	27	82	69	69	64	50
Ei ole juonut koskaan	19	32	31	36	50	101	101	100	100	100
Long drink -juomat										
Yli 200 cl	2	1	2	5	2	2	1	2	5	2
Enintään 200 cl	17	14	24	28	27	19	15	26	33	29
Ei juonut tuolloin	48	39	36	30	24	67	54	62	63	53
Ei ole juonut koskaan	34	46	38	37	47	101	100	100	100	100
Viini										
75 cl tai enemmän	6	5	1	1	1	6	5	1	1	1
Alle 75 cl	19	16	14	17	15	25	21	15	18	16
Ei juonut tuolloin	40	36	39	31	25	65	57	54	50	40
Ei ole juonut koskaan	35	44	47	50	60	100	101	101	100	100
Väkevät										
25 cl tai enemmän	7	6	5	5	3	7	6	5	5	3
Alle 25 cl	30	28	29	33	25	37	34	34	38	28
Ei juonut tuolloin	35	30	28	23	19	72	64	62	60	47
Ei ole juonut koskaan	29	37	39	40	53	101	101	101	100	100

POJAT

	Jakaumat, %					Kumulatiiviset jakaumat, %				
	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
Olut										
Yli 200 cl	28	25	19	19	12	28	25	19	19	12
Enintään 200 cl	24	30	37	38	33	52	55	56	56	44
Ei juonut tuolloin	22	18	16	14	14	74	73	72	70	59
Ei ole juonut koskaan	26	27	29	30	41	100	100	101	100	100
Siideri										
Yli 200 cl	9	2	2	1	1	9	2	2	1	1
Enintään 200 cl	30	25	23	19	14	39	27	25	20	14
Ei juonut tuolloin	37	30	36	34	29	76	57	61	54	43
Ei ole juonut koskaan	25	44	39	46	57	101	101	100	100	100
Long drink -juoma										
Yli 200 cl	4	2	3	5	2	4	2	3	5	2
Enintään 200 cl	12	13	20	24	24	16	15	23	29	26
Ei juonut tuolloin	46	37	36	32	26	62	52	59	60	52
Ei ole juonut koskaan	38	48	42	40	48	100	100	101	100	100
Viini										
75 cl tai enemmän	7	4	1	1	1	7	4	1	1	1
Alle 75 cl	16	15	13	14	13	23	19	14	15	14
Ei juonut tuolloin	37	34	37	30	24	60	53	51	45	38
Ei ole juonut koskaan	40	47	49	55	62	100	100	100	100	100
Väkevät										
25 cl tai enemmän	11	7	6	6	4	11	7	6	6	4
Alle 25 cl	29	27	26	31	24	40	34	32	37	29
Ei juonut tuolloin	33	31	28	22	20	73	65	60	60	49
Ei ole juonut koskaan	27	36	41	40	51	100	101	101	100	100

TYTÖT

	Jakaumat, %					Kumulatiiviset jakaumat, %				
	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
Olut										
Yli 200 cl	7	8	6	4	2	7	8	6	4	2
Enintään 200 cl	20	24	32	26	18	27	32	38	30	20
Ei juonut tuolloin	29	23	24	22	16	56	55	62	52	36
Ei ole juonut koskaan	45	46	39	48	64	101	101	101	100	100
Siideri										
Yli 200 cl	4	2	2	3	2	4	2	2	3	2
Enintään 200 cl	53	48	42	42	31	57	50	44	44	32
Ei juonut tuolloin	29	29	33	29	25	86	79	77	74	57
Ei ole juonut koskaan	14	21	23	26	43	100	100	100	100	100
Long drink -juoma										
Yli 200 cl	1	1	2	5	1	1	1	2	5	1
Enintään 200 cl	21	15	28	32	30	22	16	30	37	31
Ei juonut tuolloin	49	41	36	29	23	71	57	66	66	54
Ei ole juonut koskaan	29	43	34	34	46	100	100	100	100	100
Viini										
75 cl tai enemmän	6	5	1	1	1	6	5	1	1	1
Alle 75 cl	22	17	15	20	17	28	22	16	21	18
Ei juonut tuolloin	43	38	40	32	25	71	60	56	53	43
Ei ole juonut koskaan	29	41	45	47	57	100	101	101	100	100
Väkevät										
25 cl tai enemmän	3	4	4	4	2	3	4	4	4	2
Alle 25 cl	30	29	32	34	25	33	33	36	38	27
Ei juonut tuolloin	36	30	28	23	19	69	63	64	61	46
Ei ole juonut koskaan	30	38	38	39	54	99	101	102	100	100

TAULUKKO 7b. Juodun alkoholin määrä annoksina viimeisimmällä käyttökerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT									
	Jakaumat, %					Kumulatiiviset jakaumat, %				
	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
10+ annosta	18	17	16	18	12	18	17	16	18	12
6–9 annosta	29	24	22	23	19	48	40	38	42	31
3–5 annosta	21	22	23	20	22	69	62	61	62	53
1–2 annosta	31	38	39	38	47	100	100	100	100	100

	POJAT									
	Jakaumat, %					Kumulatiiviset jakaumat, %				
	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
10+ annosta	26	22	20	22	15	26	22	20	22	15
6–9 annosta	33	24	23	23	20	58	46	42	44	36
3–5 annosta	14	18	18	18	18	72	65	61	62	54
1–2 annosta	28	35	39	38	46	100	100	100	100	100

	TYTÖT									
	Jakaumat, %					Kumulatiiviset jakaumat, %				
	1999	2003	2007	2011	2015	1999	2003	2007	2011	2015
10+ annosta	11	12	13	15	9	11	12	13	15	9
6–9 annosta	26	23	22	24	17	37	35	35	39	26
3–5 annosta	29	25	27	23	27	66	59	62	62	52
1–2 annosta	34	41	38	38	48	100	100	100	100	100

TAULUKKO 7c. Juodun alkoholin määrä annoksina viimeisimmällä käyttökerralla käyttäen suodatinkysymyksiä¹, %

	KAIKKI					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
10+ annosta	13	17	10	13	17	10
6–9 annosta	22	24	18	35	40	29
3–5 annosta	24	21	22	59	61	51
1–2 annosta	41	39	49	100	100	100

	POJAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
10+ annosta	16	19	13	16	19	13
6–9 annosta	23	23	20	39	43	33
3–5 annosta	19	18	18	58	60	51
1–2 annosta	42	40	49	100	100	100

	TYTÖT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
10+ annosta	11	14	7	11	14	7
6–9 annosta	22	24	17	32	38	24
3–5 annosta	28	23	27	60	61	51
1–2 annosta	40	39	49	100	100	100

¹ Suodatinkysymyksillä varmistettiin, että ilmoitetut määrät koskevat nimenomaan viimeisintä juomiskertaa.

TAULUKOT 8a–d. Humalajuominen

TAULUKKO 8a. Vähintään 6 alkoholiannoksen käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

KAIKKI OPPILAAT												
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995 ¹	1999	2003	2007	2011	2015	1995 ¹	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	51	48	40	34	35	23						
10+ kertaa	3	3	2	2	2	1	3	3	3	2	2	1
6–9 kertaa	4	4	3	4	2	2	7	7	6	5	4	3
3–5 kertaa	12	11	10	8	7	4	19	18	16	13	12	7
1–2 kertaa	32	31	24	21	23	16	51	49	40	34	35	23
Ei kertaakaan	49	52	60	66	65	77	100	101	100	100	100	100

POJAT												
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995 ¹	1999	2003	2007	2011	2015	1995 ¹	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	53	53	42	35	34	25						
10+ kertaa	5	4	3	2	2	1	5	4	3	2	2	1
6–9 kertaa	6	4	4	4	3	2	11	8	7	6	5	3
3–5 kertaa	11	13	11	8	8	5	22	21	19	14	13	9
1–2 kertaa	32	32	23	21	22	17	54	53	42	35	34	25
Ei kertaakaan	47	46	58	65	66	75	101	99	100	100	100	100

TYTÖT												
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995 ¹	1999	2003	2007	2011	2015	1995 ¹	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	49	43	38	33	35	20						
10+ kertaa	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	1
6–9 kertaa	3	3	3	4	2	1	5	5	4	5	3	2
3–5 kertaa	14	10	9	8	7	3	19	15	14	13	11	6
1–2 kertaa	32	30	25	21	24	15	51	45	38	33	35	20
Ei kertaakaan	51	57	62	67	65	80	102	102	100	100	100	100

¹ 5 annosta tai enemmän vuonna 1995

TAULUKKO 8b. Rajujen humalakertojen¹ lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	52	53	37			
40+ kertaa	3	2	1	3	2	1
20–39 kertaa	4	4	2	6	5	3
10–19 kertaa	7	6	3	13	12	6
6–9 kertaa	7	9	5	21	20	11
3–5 kertaa	13	13	10	33	34	21
1–2 kertaa	19	19	16	52	53	37
Ei kertaakaan	48	47	63	100	100	100

	POJAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	48	50	37			
40+ kertaa	3	2	1	3	2	1
20–39 kertaa	3	3	2	6	5	3
10–19 kertaa	7	6	3	13	11	7
6–9 kertaa	6	8	5	19	19	11
3–5 kertaa	11	12	9	30	31	20
1–2 kertaa	18	19	16	48	50	37
Ei kertaakaan	52	50	63	100	100	100

	TYTÖT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	55	55	37			
40+ kertaa	2	2	1	2	2	1
20–39 kertaa	4	4	1	6	6	2
10–19 kertaa	7	7	3	14	12	5
6–9 kertaa	9	9	5	22	22	11
3–5 kertaa	14	15	10	36	36	21
1–2 kertaa	19	19	17	55	55	37
Ei kertaakaan	45	45	63	100	100	100

¹ Ollut niin humalassa, että on esim. horjunut kävellessä, puhunut samaltaen, oksentanut tai ei ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä.

TAULUKKO 8c. Rajujen humalakertojen¹ lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	45	47	32			
40+ kertaa	1	1	0	1	1	0
20–39 kertaa	2	1	1	3	2	1
10–19 kertaa	4	4	2	6	6	3
6–9 kertaa	5	6	3	12	12	6
3–5 kertaa	11	12	8	23	24	14
1–2 kertaa	22	23	18	45	47	32
Ei kertaakaan	55	53	68	100	100	100

	POJAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	40	44	31			
40+ kertaa	1	1	0	1	1	0
20–39 kertaa	1	1	1	2	2	1
10–19 kertaa	4	4	2	6	6	3
6–9 kertaa	5	6	3	11	11	6
3–5 kertaa	9	10	7	20	21	14
1–2 kertaa	20	22	18	40	44	31
Ei kertaakaan	60	56	69	100	100	100

	TYTÖT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	49	50	32			
40+ kertaa	1	1	0	1	1	0
20–39 kertaa	2	1	1	3	2	1
10–19 kertaa	4	5	2	6	7	2
6–9 kertaa	6	6	3	12	13	6
3–5 kertaa	13	15	9	25	27	14
1–2 kertaa	24	23	18	49	50	32
Ei kertaakaan	51	50	68	100	100	100

¹ Ollut niin humalassa, että on esim. horjunut kävellessä, puhunut sammaltaen, oksentanut tai ei ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä.

TAULUKKO 8d. Rajujen humalakertojen¹ lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	21	21	13			
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	1	0	0
6–9 kertaa	1	1	0	1	1	0
3–5 kertaa	3	2	1	5	3	2
1–2 kertaa	17	18	11	21	21	13
Ei kertaakaan	79	79	87	100	100	100

	POJAT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	19	19	13			
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	1	1	0	1	1	1
3–5 kertaa	3	2	2	4	3	2
1–2 kertaa	15	16	11	19	19	13
Ei kertaakaan	81	81	87	100	100	100

	TYTÖT					
	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	2007	2011	2015	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	23	23	13			
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	1	0	0	1	0	0
6–9 kertaa	1	0	0	1	1	0
3–5 kertaa	3	2	1	5	3	1
1–2 kertaa	18	20	11	23	23	13
Ei kertaakaan	77	77	87	100	100	100

¹ Ollut niin humalassa, että on esim. horjunut kävellessä, puhunut sammaltaen, oksentanut tai ei ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä.

TAULUKOT 9a–d. Lääkkeiden käyttö

TAULUKKO 9a. Lääkärin määräämien uni- tai rauhoittavien lääkkeiden käytön ajallinen kesto, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On käyttänyt	5	5	5	5	4	5						
3 viikkoa tai yli	0	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	2
Alle 3 viikkoa	5	4	4	4	3	3	5	5	5	5	4	5
Ei koskaan	95	95	95	95	96	95	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On käyttänyt	5	5	5	4	3	3						
3 viikkoa tai yli	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Alle 3 viikkoa	5	4	4	3	2	2	6	5	5	4	3	3
Ei koskaan	95	95	95	96	97	97	101	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On käyttänyt	4	6	6	6	5	6						
3 viikkoa tai yli	0	1	1	1	2	3	0	1	1	1	2	3
Alle 3 viikkoa	4	5	5	5	4	3	4	6	6	6	5	6
Ei koskaan	96	94	94	94	95	94	100	100	100	100	100	100

TAULUKKO 9b. Ilman lääkärin määräystä käytettyjen uni- tai rauhoittavien lääkkeiden käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	5	6	6	7	7	6						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1
6–9 kertaa	0	1	1	1	1	0	0	1	2	1	1	1
3–5 kertaa	2	2	2	1	1	1	2	3	4	2	3	2
1–2 kertaa	3	3	3	4	4	3	5	6	7	6	7	6
Ei kertaakaan	95	94	94	93	93	94	100	100	101	99	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	4	3	4	4	5	4						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
3–5 kertaa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
1–2 kertaa	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3	5	4
Ei kertaakaan	96	97	96	96	95	96	99	100	99	99	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	6	8	9	9	9	8						
40+ kertaa	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
10–19 kertaa	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1
6–9 kertaa	1	1	1	1	1	0	2	2	2	1	2	1
3–5 kertaa	2	2	3	2	1	2	4	4	5	3	3	3
1–2 kertaa	3	4	4	6	6	4	7	8	9	9	9	8
Ei kertaakaan	94	92	91	91	91	92	101	100	100	100	100	100

TAULUKKO 9c. Alkoholin ja pillereiden yhtäaikainen käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	18	13	12	9	10	5						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
10–19 kertaa	1	1	1	0	0	0	1	1	2	0	1	0
6–9 kertaa	1	1	1	1	1	0	2	2	3	1	1	1
3–5 kertaa	4	3	3	2	2	1	6	5	6	3	3	2
1–2 kertaa	12	9	6	6	7	3	18	14	12	9	10	5
Ei kertaakaan	82	87	88	91	90	95	100	101	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	11	7	5	4	6	3						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
3–5 kertaa	2	1	1	1	1	0	2	1	1	1	2	1
1–2 kertaa	9	5	3	3	4	2	11	6	4	4	6	3
Ei kertaakaan	89	93	95	96	94	97	100	99	99	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	25	19	18	13	14	7						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
10–19 kertaa	2	1	1	0	0	0	2	1	2	0	1	0
6–9 kertaa	2	1	2	1	1	1	4	2	4	1	2	1
3–5 kertaa	5	4	4	3	3	1	9	6	8	4	4	2
1–2 kertaa	16	12	10	9	9	4	25	18	18	13	14	7
Ei kertaakaan	75	81	82	87	86	93	100	99	100	100	100	100

TAULUKKO 9d. Kipulääkkeiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	KAIKKI	POJAT	TYTÖT	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Kerran tai useammin	5	2	7			
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	1	0	1	1	1	1
3–5 kertaa	1	0	1	2	1	2
1–2 kertaa	3	2	4	5	2	7
Ei kertaakaan	95	98	93	100	100	100

TAULUKOT 10a–c. Haisteltavien aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa

TAULUKKO 10a. Liimojen, liuottimien yms. aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	4	5	8	10	10	8						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1
10–19 kertaa	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1
6–9 kertaa	0	0	1	0	1	1	0	0	2	1	1	2
3–5 kertaa	1	1	1	2	2	1	1	1	3	3	3	3
1–2 kertaa	3	4	5	7	7	5	4	5	8	10	10	8
Ei kertaakaan	96	95	92	90	90	92	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	4	5	8	11	9	7						
40+ kertaa	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
20–39 kertaa	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	1
10–19 kertaa	0	1	0	1	0	0	0	1	2	2	1	1
6–9 kertaa	0	1	0	1	0	1	0	2	2	3	1	2
3–5 kertaa	1	1	2	2	1	1	1	3	4	5	2	3
1–2 kertaa	3	3	4	7	7	4	4	6	8	11	9	7
Ei kertaakaan	96	95	92	89	91	93	100	101	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	4	6	8	10	11	8						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
6–9 kertaa	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1
3–5 kertaa	0	1	1	2	2	2	0	1	2	2	3	3
1–2 kertaa	4	5	6	7	8	5	4	6	8	10	11	8
Ei kertaakaan	96	94	92	90	89	92	100	100	100	100	100	100

TAULUKKO 10b. Liimojen, liuottimien yms. aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	2	2	3	4	5	3						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
3–5 kertaa	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
1–2 kertaa	1	2	2	3	3	2	1	2	3	4	5	3
Ei kertaakaan	98	98	97	96	95	97	99	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	2	2	3	3	4	3						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
3–5 kertaa	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1
1–2 kertaa	1	1	2	2	3	2	1	1	3	4	4	3
Ei kertaakaan	98	98	97	96	96	97	99	99	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	2	3	3	4	5	3						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
3–5 kertaa	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1
1–2 kertaa	1	2	2	3	4	2	1	2	2	4	5	3
Ei kertaakaan	98	97	97	96	95	97	99	99	99	100	100	100

TAULUKKO 10c. Liimojen liuottimien yms. aineiden käyttö päihtymistarkoituksessa: käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	1	1	1	1	1	1						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3–5 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1–2 kertaa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ei kertaakaan	99	99	99	99	99	99	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	1	1	1	2	2	2						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
3–5 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
1–2 kertaa	0	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
Ei kertaakaan	99	99	99	98	98	98	99	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	1	1	1	1	1	1						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6–9 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3–5 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1–2 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Ei kertaakaan	99	99	99	99	99	99	99	100	100	100	100	100

TAULUKOT 11a–c. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttö elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana

TAULUKKO 11a. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttökertojen lukumäärä elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	5	10	11	8	11	8						
40+ kertaa	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1
20–39 kertaa	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1
10–19 kertaa	0	1	1	0	1	1	0	2	2	1	2	2
6–9 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	3	3	3	3	2
3–5 kertaa	1	2	2	1	2	2	1	5	5	4	5	4
1–2 kertaa	4	5	6	4	5	4	5	10	11	8	11	8
Ei kertaakaan	95	90	89	92	89	92	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	5	10	11	8	12	10						
40+ kertaa	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
20–39 kertaa	0	1	1	0	0	0	0	2	2	1	2	1
10–19 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	3	3	2	3	2
6–9 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	4	4	2	4	3
3–5 kertaa	1	3	2	2	2	2	1	7	6	4	6	5
1–2 kertaa	4	5	6	4	5	5	5	12	12	8	12	10
Ei kertaakaan	95	90	89	92	88	90	100	102	101	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	5	9	11	7	10	7						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
10–19 kertaa	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1
6–9 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	2	2	1	2	2
3–5 kertaa	1	2	2	1	2	1	1	4	4	2	4	3
1–2 kertaa	4	5	6	5	5	4	5	9	10	7	10	7
Ei kertaakaan	95	91	89	93	90	93	100	100	99	100	100	100

TAULUKKO 11b. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttökertojen lukumäärä viimeisten 12 kuukauden aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	4	8	8	6	9	7						
40+ kertaa	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
20–39 kertaa	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1
10–19 kertaa	0	1	1	0	1	0	0	2	1	1	2	1
6–9 kertaa	0	1	1	0	1	1	0	3	2	1	2	2
3–5 kertaa	1	1	2	1	2	1	1	4	4	2	4	3
1–2 kertaa	3	4	5	4	5	4	4	8	9	6	9	7
Ei kertaakaan	96	92	92	94	91	93	100	100	101	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	3	9	7	6	9	8						
40+ kertaa	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1
20–39 kertaa	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1
10–19 kertaa	0	1	1	0	1	1	0	2	1	1	2	1
6–9 kertaa	0	1	1	1	1	1	0	3	2	2	3	2
3–5 kertaa	1	2	1	1	2	1	1	5	3	3	5	3
1–2 kertaa	2	4	4	4	5	4	3	9	7	6	9	8
Ei kertaakaan	97	91	93	94	91	92	100	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	5	7	8	6	8	6						
40+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20–39 kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10–19 kertaa	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1
6–9 kertaa	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	2	2
3–5 kertaa	1	1	2	1	2	1	1	2	3	2	3	3
1–2 kertaa	3	4	5	4	5	3	4	6	8	6	8	6
Ei kertaakaan	95	93	92	94	92	94	100	99	100	100	100	100

TAULUKKO 11c. Kannabiksen (marihuanan tai hasiksen) käyttökertojen lukumäärä viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	1	2	3	2	3	2						
6+ kertaa	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
3–5 kertaa	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1
1–2 kertaa	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	3	2
Ei kertaakaan	99	98	97	98	97	98	100	100	99	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	1	3	3	3	4	3						
6+ kertaa	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1
3–5 kertaa	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	1
1–2 kertaa	1	2	2	1	2	1	1	2	2	3	4	3
Ei kertaakaan	99	97	97	97	96	97	100	99	99	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Kerran tai useammin	1	2	2	2	2	2						
6+ kertaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3–5 kertaa	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1
1–2 kertaa	1	1	2	1	2	1	1	1	3	2	2	2
Ei kertaakaan	99	98	98	98	98	98	100	99	101	100	100	100

TAULUKOT 12a–e. Huumeiden käytön yleisyys

TAULUKKO 12a. Elinaikana jotakin laitonta huumetta käyttäneiden osuus, %

KAIKKI OPPILAAT					
1995	1999	2003	2007	2011	2015
5	10	11	9	12	9

POJAT			TYTÖT								
1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
5	11	11	9	13	11	6	10	12	8	11	8

TAULUKKO 12b. Elinaikana jotakin muuta laitonta huumetta kuin kannabista käyttäneiden osuus, %

KAIKKI OPPILAAT					
1995	1999	2003	2007	2011	2015
1	2	3	3	4	3

POJAT			TYTÖT								
1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
1	1	2	3	4	3	1	3	3	3	4	3

TAULUKKO 12c. Elinaikana huumeita suoneen pistämällä käyttäneiden osuus,%

KAIKKI OPPILAAT					
1995	1999	2003	2007	2011	2015
0	0	0	1	1	1

POJAT			TYTÖT								
1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1

TAULUKKO 12d. Eri huumeita elinaikana käyttäneiden osuudet, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Amfetamiini	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	2	1	0	1	1	1	1	1
Metamfetamiini	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	0
LSD	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Kokaiini	0	1	0	1	1	1	0	0	0	1	2	1	0	1	0	1	1	1
Ekstaasi	0	1	1	2	1	1	0	1	1	2	2	1	0	1	2	1	1	1
Heroini	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1
Huumaavat sienet	-	0	0	2	2	1	-	0	0	2	2	1	-	0	0	1	1	1
GHB	-	-	0	1	1	0	-	-	0	1	1	1	-	-	0	1	0	0
Subutex tmv.	-	-	-	1	1	0	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	1	0
Anaboliset steroidit	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Muuntohuume ¹	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1

¹ Muuntohuumeilla tarkoitetaan uusia, eri muodoissa kuten nesteinä, jauheena, kiteinä tai pillereinä esiintyviä aineita, jotka jäljittelevät huumeiden vaikutusta.

TAULUKKO 12e. Elinaikana useampia aineita samanaikaisesti käyttäneiden osuudet, %

	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015
Alkoholia ja kannabista samanaikaisesti	5	6	5
Vähintään kahta eri huumetta tai lääkettä samanaikaisesti päihtykseen	2	1	2
Alkoholia ja pillereitä yhdessä	5	3	7

TAULUKOT 13a–b. Raha-automaattipelejä ja rahasta pelanneiden osuudet

TAULUKKO 13a. Joskus raha-automaattipelejä pelanneiden osuudet, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On pelannut	89	83	77	72	70	32						
Vähintään kerran viikossa	21	23	23	25	25	5	21	23	23	25	25	5
Harvemmin kuin kerran viikossa	68	60	54	47	45	27	89	83	77	72	70	32
Ei lainkaan	11	17	23	28	30	68	100	100	100	100	100	100

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On pelannut	94	92	90	89	87	50						
Vähintään kerran viikossa	36	41	39	45	45	9	36	41	39	45	45	9
Harvemmin kuin kerran viikossa	58	51	51	44	42	41	94	92	90	89	87	50
Ei lainkaan	6	8	10	11	13	50	100	100	100	100	100	100

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
On pelannut	84	74	65	58	54	14						
Vähintään kerran viikossa	5	5	8	7	5	0	5	5	8	7	5	0
Harvemmin kuin kerran viikossa	79	69	56	50	48	14	84	74	64	57	53	14
Ei lainkaan	16	26	35	42	46	86	100	100	99	99	99	100

TAULUKKO 13b. Rahasta viimeisten 12 kuukauden aikana pelanneiden osuudet, %

	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	KAIKKI	POJAT	TYTÖT	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015	2015	2015	2015
On pelannut	20	34	7			
Vähintään 6 kertaa viikossa	1	2	0	1	2	0
4–5 kertaa viikossa	1	1	0	2	3	0
2–3 kertaa viikossa	2	4	0	3	7	0
2–4 kertaa kuussa	4	7	1	7	14	1
Kuukausittain tai vähemmän	13	20	6	20	34	7
Ei lainkaan	80	66	93	100	100	100

TAULUKOT 14a–f. Tupakoinnin, nuuskan käytön ja sähkötupakan käytön aloitusiät

TAULUKKO 14a. Ikä ensimmäisellä tupakointikerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	27	22	18	17	13	10	27	22	18	17	13	10
12 vuotta	14	14	16	9	9	6	41	36	34	26	22	17
13 vuotta	17	16	18	14	14	11	58	52	52	39	35	27
14 vuotta	11	15	12	13	15	11	69	67	64	52	51	39
15+ vuotta	6	7	6	8	10	9	75	74	70	60	61	47

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	34	30	24	21	17	15	34	30	24	21	17	15
12 vuotta	16	13	15	10	9	8	50	43	39	31	27	22
13 vuotta	13	15	15	11	13	10	63	58	54	42	40	32
14 vuotta	9	13	10	11	14	11	72	71	64	53	54	43
15+ vuotta	4	5	4	6	9	7	76	76	68	59	62	50

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	21	14	13	13	9	6	21	14	13	13	9	6
12 vuotta	12	15	16	9	9	5	33	29	29	22	17	12
13 vuotta	22	18	20	16	14	11	55	47	49	37	31	23
14 vuotta	13	16	14	14	16	12	68	63	63	51	48	35
15+ vuotta	7	9	7	10	11	10	75	72	70	61	59	44

TAULUKKO 14b. Ikä päivittäisen tupakoinnin alkaessa, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	1
12 vuotta	5	4	4	2	2	2	7	6	6	3	3	3
13 vuotta	10	9	10	5	5	3	17	15	16	8	8	6
14 vuotta	10	11	10	8	8	5	27	26	26	16	16	11
15+ vuotta	6	8	6	6	8	5	33	34	32	22	24	16

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2	2	2
12 vuotta	5	5	3	2	2	2	8	8	6	4	4	4
13 vuotta	9	9	9	5	6	4	17	17	15	9	9	8
14 vuotta	9	10	9	7	8	5	26	27	24	16	17	13
15+ vuotta	5	9	6	7	7	5	31	36	30	23	24	18

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1
12 vuotta	4	4	4	2	2	1	5	5	5	3	2	2
13 vuotta	11	10	11	5	5	3	16	15	16	7	7	4
14 vuotta	11	11	12	8	9	5	27	26	28	15	16	9
15+ vuotta	6	8	6	6	8	5	33	34	34	21	24	14

TAULUKKO 14c. Ikä ensimmäisellä nuuskan käyttökerralla, %

	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	KAIKKI	POJAT	TYTÖT	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015	2015	2015	2015
-11 vuotta	1	2	0	1	2	0
12 vuotta	2	4	0	3	6	1
13 vuotta	5	9	2	9	15	3
14 vuotta	10	16	6	19	31	8
15+ vuotta	8	10	5	27	41	14

TAULUKKO 14d. Ikä päivittäisen nuuskan käytön alkaessa, %

	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	KAIKKI	POJAT	TYTÖT	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015	2015	2015	2015
-11 vuotta	0	1	0	0	1	0
12 vuotta	0	0	0	0	1	1
13 vuotta	1	2	0	1	3	0
14 vuotta	3	6	0	4	9	1
15+ vuotta	5	8	1	9	17	2

TAULUKKO 14e. Ikä ensimmäisellä sähkötupakan käyttökerralla, %

	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	KAIKKI	POJAT	TYTÖT	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015	2015	2015	2015
-11 vuotta	1	1	0	1	1	0
12 vuotta	1	1	0	2	2	1
13 vuotta	6	9	4	8	11	4
14 vuotta	17	21	13	25	32	17
15+ vuotta	17	18	15	41	50	33

TAULUKKO 14f. Ikä päivittäisen sähkötupakan käytön alkaessa, %

	Jakaumat, %			Kumulatiiviset jakaumat, %		
	KAIKKI	POJAT	TYTÖT	KAIKKI	POJAT	TYTÖT
	2015	2015	2015	2015	2015	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	1	1	0	1	2	0
14 vuotta	3	4	2	4	6	2
15+ vuotta	5	7	2	8	13	4

TAULUKOT 15a–f. Alkoholin käytön aloitusikä juomalajeittain (vähintään yksi alkoholiannos) ja ikä ensimmäisellä humalakerralla

TAULUKKO 15a. Ikä ensimmäisellä oluen käyttökerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	19	19	12	9	9	6	19	19	12	9	9	6
12 vuotta	20	20	17	9	7	5	39	39	29	18	16	12
13 vuotta	21	20	20	16	14	10	60	59	49	34	30	21
14 vuotta	15	15	15	18	20	15	75	74	64	52	50	36
15+ vuotta	7	6	7	10	11	12	82	80	71	62	61	48

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	26	26	17	13	13	10	26	26	17	13	13	10
12 vuotta	21	22	19	10	9	7	47	48	36	23	21	17
13 vuotta	22	18	19	16	15	12	69	66	55	40	37	29
14 vuotta	11	12	15	18	21	17	80	78	70	58	57	45
15+ vuotta	5	6	6	9	12	13	85	84	76	67	69	58

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	13	11	7	6	5	3	13	11	7	6	5	3
12 vuotta	19	17	15	8	5	4	32	28	22	14	10	7
13 vuotta	20	22	21	16	14	8	52	50	43	29	24	15
14 vuotta	19	17	15	19	19	13	71	67	58	48	42	28
15+ vuotta	9	7	7	10	11	11	80	74	65	58	54	39

TAULUKKO 15b. Ikä ensimmäisellä siiderin käyttökerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	-	-	-	9	8	6	-	-	-	9	8	6
12 vuotta	-	-	-	9	9	6	-	-	-	18	16	12
13 vuotta	-	-	-	17	16	12	-	-	-	35	32	24
14 vuotta	-	-	-	20	20	16	-	-	-	55	53	40
15+ vuotta	-	-	-	12	13	12	-	-	-	67	65	52

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	-	-	-	12	11	9	-	-	-	12	11	9
12 vuotta	-	-	-	9	10	7	-	-	-	21	20	16
13 vuotta	-	-	-	16	14	11	-	-	-	36	34	27
14 vuotta	-	-	-	17	17	12	-	-	-	53	51	39
15+ vuotta	-	-	-	9	10	9	-	-	-	62	61	49

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	-	-	-	6	5	3	-	-	-	6	5	3
12 vuotta	-	-	-	10	8	5	-	-	-	16	13	9
13 vuotta	-	-	-	19	18	12	-	-	-	34	31	21
14 vuotta	-	-	-	23	23	20	-	-	-	57	54	40
15+ vuotta	-	-	-	13	15	15	-	-	-	70	69	56

TAULUKKO 15c. Ikä ensimmäisellä long drink -juomien käyttökerralla, %

KAIKKI OPPILAAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	-	-	-	4	5	4	-	-	-	4	5	4
12 vuotta	-	-	-	6	7	5	-	-	-	10	12	9
13 vuotta	-	-	-	13	14	11	-	-	-	23	26	20
14 vuotta	-	-	-	18	22	16	-	-	-	41	47	37
15+ vuotta	-	-	-	14	14	14	-	-	-	55	61	51

POJAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	-	-	-	6	7	7	-	-	-	6	7	7
12 vuotta	-	-	-	6	8	6	-	-	-	12	15	13
13 vuotta	-	-	-	12	13	11	-	-	-	24	28	24
14 vuotta	-	-	-	16	19	15	-	-	-	40	48	39
15+ vuotta	-	-	-	12	12	13	-	-	-	52	59	51

TYTÖT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	-	-	-	3	3	2	-	-	-	3	3	2
12 vuotta	-	-	-	6	6	4	-	-	-	9	9	6
13 vuotta	-	-	-	14	14	11	-	-	-	22	23	17
14 vuotta	-	-	-	21	24	18	-	-	-	43	47	34
15+ vuotta	-	-	-	16	15	16	-	-	-	59	63	51

TAULUKKO 15d. Ikä ensimmäisellä viinin käyttökerralla, %

KAIKKI OPPILAAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	11	12	10	7	6	4	11	12	10	7	6	4
12 vuotta	16	17	15	7	6	4	27	29	25	14	11	8
13 vuotta	28	22	20	12	11	7	55	51	45	27	23	15
14 vuotta	19	19	17	16	16	14	74	70	62	43	39	29
15+ vuotta	10	9	11	14	15	14	84	79	73	57	54	42

POJAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	14	17	13	10	8	6	14	17	13	10	8	6
12 vuotta	18	18	17	8	6	5	32	35	30	18	14	11
13 vuotta	26	20	19	13	11	7	58	55	49	31	26	18
14 vuotta	17	15	15	14	14	13	75	70	64	45	40	30
15+ vuotta	10	8	10	12	13	12	85	78	74	57	53	42

TYTÖT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	8	8	7	5	4	2	8	8	7	5	4	2
12 vuotta	15	16	14	7	5	3	23	24	21	12	9	6
13 vuotta	30	23	21	12	11	8	53	47	42	25	20	13
14 vuotta	22	22	19	17	18	15	75	69	61	42	38	28
15+ vuotta	10	11	12	16	17	15	85	80	73	58	55	42

TAULUKKO 15e. Ikä ensimmäisellä väkevien käyttökerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	4	3	3	2	2	2	4	3	3	2	2	2
12 vuotta	8	9	7	3	3	2	12	12	10	5	5	4
13 vuotta	17	17	18	10	9	6	29	29	28	15	15	10
14 vuotta	28	27	22	20	19	15	57	56	50	35	33	25
15+ vuotta	18	17	15	21	24	19	75	73	65	56	57	44

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	5	5	4	4	4	3	5	5	4	4	4	3
12 vuotta	9	11	8	4	3	2	14	16	12	8	7	5
13 vuotta	17	18	18	10	9	7	31	34	30	17	16	12
14 vuotta	25	25	23	18	18	15	56	59	53	35	34	26
15+ vuotta	17	16	15	20	23	19	73	75	68	55	57	45

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	2	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1
12 vuotta	6	8	6	3	3	1	8	9	8	4	4	2
13 vuotta	17	16	19	10	9	5	25	25	27	14	13	8
14 vuotta	30	28	22	22	20	16	55	53	49	36	33	24
15+ vuotta	18	18	16	22	25	19	73	71	65	58	57	43

TAULUKKO 15f. Ikä ensimmäisellä humalakerralla, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	3	3	3	2	2	1	3	3	3	2	2	1
12 vuotta	8	9	9	5	3	2	11	12	12	7	5	3
13 vuotta	24	21	21	13	11	6	35	33	33	20	16	8
14 vuotta	25	27	22	22	20	15	60	60	55	43	37	23
15+ vuotta	14	15	13	18	18	16	74	75	68	61	55	40

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	4	4	4	3	3	1	4	4	4	3	3	1
12 vuotta	8	11	9	5	4	2	12	15	13	8	7	3
13 vuotta	22	20	19	11	10	5	34	35	32	19	17	9
14 vuotta	25	27	22	21	18	14	59	62	54	40	35	22
15+ vuotta	14	14	13	17	18	17	73	76	67	57	53	40

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1
12 vuotta	9	8	9	5	2	1	11	10	11	7	3	2
13 vuotta	26	23	23	15	12	6	37	33	34	20	16	8
14 vuotta	24	27	22	24	23	16	61	60	56	44	38	24
15+ vuotta	15	15	12	19	19	16	76	75	68	63	57	40

TAULUKOT 16a–f. Muiden päihteiden käytön aloitusiät

TAULUKKO 16a. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran alkoholia ja pillereitä samanaikaisesti päihtymistarkoituksessa, %

KAIKKI OPPILAAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
13 vuotta	3	2	3	1	1	0	3	3	4	2	2	1
14 vuotta	8	5	4	3	4	2	11	8	8	5	5	2
15+ vuotta	7	5	4	4	5	2	18	13	12	9	10	4

POJAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	2	1
14 vuotta	4	2	1	2	2	1	5	3	2	3	3	1
15+ vuotta	6	4	2	2	3	1	11	7	4	5	6	3

TYTÖT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
13 vuotta	4	3	5	2	1	1	4	4	6	2	2	1
14 vuotta	11	8	7	4	6	3	15	12	13	6	7	4
15+ vuotta	9	7	5	6	6	3	24	19	18	12	14	6

TAULUKKO 16b. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran uni- ja rauhoittavia lääkkeitä ilman lääkärin määräystä, %

KAIKKI OPPILAAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
13 vuotta	1	0	1	1	1	1	1	0	1	2	2	1
14 vuotta	1	2	2	2	2	2	2	2	3	4	4	3
15+ vuotta	1	2	2	3	3	2	3	4	5	6	7	6

POJAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
13 vuotta	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1
14 vuotta	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	3	2
15+ vuotta	1	1	1	2	3	2	3	2	3	4	5	4

TYTÖT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
–11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1
13 vuotta	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2
14 vuotta	2	3	3	2	3	3	3	4	5	4	5	5
15+ vuotta	2	4	3	4	4	3	5	8	8	8	9	7

TAULUKKO 16c. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran haisteltavia aineita päihtymistarkoituksessa, %

KAIKKI OPPILAAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	1	3	2	2	0	0	1	3	2	2
12 vuotta	1	1	1	1	1	1	1	1	2	4	3	3
13 vuotta	1	1	2	2	2	1	2	2	4	6	5	4
14 vuotta	1	2	2	2	2	1	3	4	6	8	7	6
15+ vuotta	1	1	1	1	2	1	4	5	7	9	9	6

POJAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	1	1	4	2	2	0	1	1	4	2	2
12 vuotta	1	1	1	1	1	1	1	2	2	5	3	3
13 vuotta	0	1	1	2	2	1	1	3	3	7	4	4
14 vuotta	1	1	2	1	2	1	2	4	5	8	6	5
15+ vuotta	1	1	1	1	2	1	3	5	6	9	8	5

TYTÖT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	1	2	2	2	0	0	1	2	2	2
12 vuotta	0	1	1	1	1	1	0	1	2	3	3	3
13 vuotta	1	1	2	2	2	2	1	2	4	5	5	5
14 vuotta	2	2	2	3	3	2	3	4	6	8	8	6
15+ vuotta	1	1	1	1	2	1	4	5	7	9	10	7

TAULUKKO 16d. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran kannabista, %

KAIKKI OPPILAAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14 vuotta	2	3	3	2	4	3	3	4	4	3	5	4
15+ vuotta	3	6	5	4	6	5	6	10	9	7	11	8

POJAT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
13 vuotta	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
14 vuotta	1	2	3	2	4	3	2	3	3	4	6	5
15+ vuotta	2	7	6	4	6	5	4	10	9	8	12	10

TYTÖT

	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
14 vuotta	2	3	3	3	3	2	3	4	5	4	4	3
15+ vuotta	3	5	5	4	6	4	6	9	10	8	10	7

TAULUKKO 16e. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran ekstaasia, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
15+ vuotta	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
14 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
15+ vuotta	0	0	1	1	1	1	0	0	1	2	2	1

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 vuotta	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0
15+ vuotta	0	0	1	1	1	1	0	0	2	2	1	1

TAULUKKO 16f. Ikä kokeillessa ensimmäisen kerran amfetamiinia¹, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
15+ vuotta	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1

	POJAT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
15+ vuotta	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	1

	TYTÖT											
	Jakaumat, %						Kumulatiiviset jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
-11 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 vuotta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15+ vuotta	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1

¹ Vuonna 2015 kysymys sisälsi sekä amfetamiinin että metamfetamiinin.

TAULUKKO 17. Niiden vastaajien osuudet, joiden oman arvion mukaan päihdettä on 'Hyvin helppo' tai 'Melko helppo' saada, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	1995	1999	2003	2007	2011	2015						
Tupakka	-	92	89	70	73	65						
Olut	91	89	86	73	72	63						
Siideri	-	-	-	76	75	65						
Long drink -juomat	-	-	-	67	71	63						
Viini	85	82	74	53	53	46						
Väkevät	65	65	62	42	45	40						
Kannabis	14	20	19	12	17	15						
Amfetamiini	6	8	7	3	4	3						
Kokaiini	3	6	5	-	-	4						
Ekstaasi	3	8	8	5	5	5						
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	21	22	20	20	20	18						
	POJAT						TYTÖT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Tupakka	-	93	89	71	75	71	-	91	90	68	71	61
Olut	91	91	86	73	73	66	91	86	86	73	71	61
Siideri	-	-	-	75	73	66	-	-	-	78	76	65
Long drink -juomat	-	-	-	66	71	65	-	-	-	68	72	61
Viini	85	82	73	51	50	46	85	81	75	54	55	46
Väkevät	66	68	61	42	45	44	63	62	63	43	45	37
Kannabis	10	20	17	12	17	17	18	21	20	11	17	14
Amfetamiini	4	7	5	2	4	4	8	9	8	3	5	3
Kokaiini	2	5	4	-	-	4	4	7	7	-	-	4
Ekstaasi	2	6	6	4	5	6	4	9	11	5	6	5
Uni- ja rauhoittavat lääkkeet	17	17	14	15	16	15	25	27	25	24	24	21

TAULUKOT 18a–c. Huumeiden tarjonta elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana

TAULUKKO 18a. Niiden vastaajien osuudet, joille on tarjottu huumeita elinaikana, %

	KAIKKI OPPILAAT				POJAT				TYTÖT			
	2003	2007	2011	2015	2003	2007	2011	2015	2003	2007	2011	2015
On tarjottu	28	23	27	23	26	22	27	26	29	23	27	21
Ilmaiseksi	14	13	14	11	12	12	13	12	15	14	15	10
Ostettavaksi	6	4	5	5	7	4	6	7	5	3	4	4
Sekä ilmaiseksi että ostettavaksi	8	6	8	7	7	7	8	7	9	6	8	7

TAULUKKO 18b. Niiden vastaajien osuudet, joille on tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT				POJAT				TYTÖT			
	2003	2007	2011	2015	2003	2007	2011	2015	2003	2007	2011	2015
On tarjottu	17	15	20	17	16	14	21	17	19	16	20	16
Ilmaiseksi	8	8	9	8	7	7	9	8	10	9	10	7
Ostettavaksi	4	3	5	4	5	3	6	5	3	2	4	3
Sekä ilmaiseksi että ostettavaksi	5	4	6	5	4	4	6	5	6	4	6	5

TAULUKKO 18c. Niiden vastaajien osuudet, joille on tarjottu huumeita viimeisten 30 päivän aikana, %

	KAIKKI OPPILAAT				POJAT				TYTÖT			
	2003	2007	2011	2015	2003	2007	2011	2015	2003	2007	2011	2015
On tarjottu	7	6	8	7	7	6	9	8	7	5	7	7
Ilmaiseksi	4	3	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4
Ostettavaksi	2	1	2	2	3	2	3	2	1	1	1	1
Sekä ilmaiseksi että ostettavaksi	2	1	2	2	1	1	2	2	2	1	2	1

TAULUKKO 19. Alkoholin hankintatapa viimeisimmällä käyttökerralla, käyttäneiden osuudet kaikista vastaajista, %

	KAIKKI OPPILAAT				
	1999	2003	2007	2011	2015
Ei ole juonut koskaan	11	18	20	21	31
Osti itse Alkosta	1	1	1	0	1
Osti itse elintarvikekaupasta, kioskilta tai huoltoasemalta	8	7	4	2	1
Tarjoiltiin baarissa tai ravintolassa	4	3	3	2	1
Otti kotoa	8	9	10	12	10
Isä tai äiti osti	11	8	7	5	4
Isä tai äiti tarjosi	9	10	11	10	12
Sisarukset tai kaverit hankkivat tai tarjosivat	49	50	46	49	37
Joku muu tuttu henkilö osti tai tarjosi	-	-	-	-	17
Joku tuntematon osti tai tarjosi	7	8	8	10	5
Ulkomailta tai laivalta	-	-	-	-	3
Muulla tavalla	13	9	8	7	2

	POJAT				
	1999	2003	2007	2011	2015
Ei ole juonut koskaan	12	19	22	23	31
Osti itse Alkosta	2	1	1	1	1
Osti itse elintarvikekaupasta, kioskilta tai huoltoasemalta	10	9	5	3	1
Tarjoiltiin baarissa tai ravintolassa	4	3	2	2	2
Otti kotoa	8	9	10	11	10
Isä tai äiti osti	10	7	5	4	3
Isä tai äiti tarjosi	8	11	12	10	12
Sisarukset tai kaverit hankkivat tai tarjosivat	45	45	40	44	34
Joku muu tuttu henkilö osti tai tarjosi	-	-	-	-	15
Joku tuntematon osti tai tarjosi	7	7	8	11	6
Ulkomailta tai laivalta	-	-	-	-	3
Muulla tavalla	12	8	8	7	2

	TYTÖT				
	1999	2003	2007	2011	2015
Ei ole juonut koskaan	10	17	18	19	31
Osti itse Alkosta	1	1	0	0	0
Osti itse elintarvikekaupasta, kioskilta tai huoltoasemalta	6	6	3	1	0
Tarjoiltiin baarissa tai ravintolassa	4	3	3	2	1
Otti kotoa	7	9	10	12	10
Isä tai äiti osti	12	9	9	6	5
Isä tai äiti tarjosi	9	10	11	10	12
Sisarukset tai kaverit hankkivat tai tarjosivat	53	55	51	54	40
Joku muu tuttu henkilö osti tai tarjosi	-	-	-	-	19
Joku tuntematon osti tai tarjosi	6	9	8	9	5
Ulkomailta tai laivalta	-	-	-	-	3
Muulla tavalla	13	9	8	6	1

TAULUKKO 20. Alkoholin nauttimispaikka viimeisimmällä käyttökerralla, käyttäneiden osuudet kaikista vastaajista, %

	KAIKKI OPPILAAT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei ole juonut koskaan	11	9	12	19	21	31
Kotona	22	25	27	27	26	25
Jonkun toisen kotona ¹	36	41	43	43	48	37
Mökillä tai vapaa-ajan asunnolla	-	-	-	-	-	10
Ulkona, julkisella paikalla	27	26	25	22	21	17
Baarissa, ravintolassa tms.	5	6	5	4	3	2
Festareilla, urheilutapahtumassa tms.	-	-	-	-	-	3
Diskossa	16	16	8	4	3	-
Muualla	13	14	12	10	8	5

	POJAT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei ole juonut koskaan	11	9	12	21	22	31
Kotona	22	24	28	28	27	26
Jonkun toisen kotona ¹	33	40	40	38	44	33
Mökillä tai vapaa-ajan asunnolla	-	-	-	-	-	11
Ulkona, julkisella paikalla	26	24	23	23	22	17
Baarissa, ravintolassa tms.	6	6	4	3	3	2
Festareilla, urheilutapahtumassa tms.	-	-	-	-	-	3
Diskossa	15	15	6	4	3	-
Muualla	13	13	10	10	8	5

	TYTÖT					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei ole juonut koskaan	10	8	12	18	19	31
Kotona	23	25	26	26	25	24
Jonkun toisen kotona ¹	39	43	46	48	52	42
Mökillä tai vapaa-ajan asunnolla	-	-	-	-	-	9
Ulkona, julkisella paikalla	27	27	27	21	20	16
Baarissa, ravintolassa tms.	5	6	5	4	4	2
Festareilla, urheilutapahtumassa tms.	-	-	-	-	-	3
Diskossa	17	17	10	5	4	-
Muualla	12	15	13	11	8	5

¹ Vuonna 2015 vastausvaihtoehto oli 'Kaverin, sukulaisen tai jonkun muun kotona'.

TAULUKOT 21a–b. Tupakointiin liittyvät riskikäsitteet

TAULUKKO 21a. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus tupakoitaessa silloin tällöin, %

	KAIKKI OPPILAAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	70	76	62	59	63	55	69	75	60	58	59	53
Kohtuullinen	26	21	33	34	32	39	29	23	36	37	35	42
Suuri	3	2	4	5	4	4	2	1	4	4	4	4
Ei osaa sanoa	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1

TAULUKKO 21b. Terveystilanteen tai muun riskin suuruus tupakoitaessa yksi tai useampi aski savukkeita päivässä, %

	KAIKKI OPPILAAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	7	9	7	7	5	6	4	6	6	4	3	4
Kohtuullinen	24	30	27	25	22	24	19	27	23	23	17	20
Suuri	69	60	65	66	71	69	77	66	71	72	79	75
Ei osaa sanoa	1	1	1	2	2	1	0	1	1	1	1	0

TAULUKOT 22a–c. Alkoholin käyttöön liittyvät riskikäsitteet

TAULUKKO 22a. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus käytettäessä alkoholia yksi tai kaksi annosta lähes joka päivä, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	23	23	29	23	25	28	33	33	41	35	35	39	13	13	18	13	15	19
Kohtuullinen	43	43	44	42	44	48	42	42	40	41	41	43	45	44	47	43	47	52
Suuri	32	31	26	32	28	22	24	22	17	20	20	15	40	40	34	42	36	27
Ei osaa sanoa	2	2	2	3	3	2	2	2	2	4	4	3	2	2	2	3	2	2

TAULUKKO 22b. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus käytettäessä alkoholia neljä tai viisi annosta lähes joka päivä, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	5	6	6	5	7	5	7	10	10	9	11	8	2	2	3	2	2	2
Kohtuullinen	20	22	25	22	22	25	28	29	33	30	29	32	12	14	18	15	16	18
Suuri	74	71	68	70	69	68	64	59	56	57	56	58	85	82	78	81	81	79
Ei osaa sanoa	1	2	1	3	3	2	2	2	2	4	4	2	1	1	1	2	2	1

TAULUKKO 22c. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus käytettäessä alkoholia kerralla kuusi annosta tai enemmän lähes joka viikoloppu, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	19	21	17	12	13	9	24	28	22	18	18	13	14	14	11	8	8	5
Kohtuullinen	48	41	43	40	40	33	48	41	43	41	39	35	49	41	43	39	41	31
Suuri	30	35	37	44	43	55	25	28	31	36	38	49	36	42	43	50	47	61
Ei osaa sanoa	3	3	3	6	4	3	4	3	3	6	5	3	2	3	3	5	3	2

TAULUKOT 23a–g. Huumeiden käyttöön liittyvät riskikäsitteet

TAULUKKO 23a. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus kokeiltaessa marihuanaa tai hasista (kannabista) kerran tai kaksi, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	22	28	35	27	36	46	19	28	37	28	39	51	24	28	33	26	34	41
Kohtuullinen	26	29	29	30	29	29	23	24	26	26	25	23	28	33	32	34	32	34
Suuri	49	39	32	36	28	20	53	45	31	38	28	21	44	34	32	34	28	20
Ei osaa sanoa	4	4	5	7	7	5	4	3	6	8	8	5	4	5	4	7	6	5

TAULUKKO 23b. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus poltettaessa marihuanaa tai hasista (kannabista) silloin tällöin, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	8	13	16	11	17	22	7	14	18	13	20	29	9	12	14	9	14	16
Kohtuullinen	26	32	36	32	35	40	23	28	32	29	34	36	29	36	38	35	36	44
Suuri	63	52	44	51	42	32	67	55	44	51	39	30	59	49	44	50	45	34
Ei osaa sanoa	4	4	5	7	6	5	4	3	5	8	7	5	3	4	4	6	6	5

TAULUKKO 23c. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus poltettaessa marihuanaa tai hasista (kannabista) säännöllisesti, %

	KAIKKI OPPILAAT						POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	2	3	4	3	6	8	2	4	5	4	9	12	1	2	2	1	3	4
Kohtuullinen	5	10	11	7	10	15	6	11	12	9	11	19	5	10	11	6	9	12
Suuri	91	84	81	85	78	73	90	82	76	80	72	64	92	86	84	90	85	81
Ei osaa sanoa	2	3	5	5	6	5	3	3	7	7	8	6	2	3	3	3	4	4

TAULUKKO 23d. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus kokeiltaessa ekstaasia kerran tai kaksi, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %											
	1995	1999	2003	2007	2011	2015						
Ei lainkaan tai vähäinen	6	12	17	19	25	26						
Kohtuullinen	24	29	31	35	35	37						
Suuri	60	52	43	36	29	26						
Ei osaa sanoa	10	7	9	10	11	11						

	POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	5	10	16	19	26	26	8	14	18	19	24	27
Kohtuullinen	19	23	28	31	32	34	28	34	34	39	37	39
Suuri	66	60	46	40	30	28	54	44	41	33	28	24
Ei osaa sanoa	10	6	10	11	12	12	11	8	7	10	11	10

TAULUKKO 23e. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus käytettäessä ekstaasia säännöllisesti, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %											
	1995	1999	2003	2007	2011	2015						
Ei lainkaan tai vähäinen	1	1	2	2	2	2						
Kohtuullinen	3	6	9	7	9	10						
Suuri	89	88	82	84	79	80						
Ei osaa sanoa	8	4	8	7	9	8						

	POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	1	2	2	3	4	3	0	1	1	1	1	1
Kohtuullinen	4	5	9	9	11	12	3	6	8	5	7	8
Suuri	87	88	79	79	75	75	90	89	86	89	84	84
Ei osaa sanoa	8	5	10	9	11	10	7	4	5	6	8	7

TAULUKKO 23f. Terveystilaisen tai muun riskin suuruus kokeiltaessa amfetamiinia kerran tai kaksi, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %											
	1995	1999	2003	2007	2011	2015						
Ei lainkaan tai vähäinen	8	11	13	15	21	20						
Kohtuullinen	29	30	32	35	34	37						
Suuri	57	54	46	41	34	32						
Ei osaa sanoa	6	5	9	9	11	11						

	POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	7	10	13	14	21	19	9	12	13	15	21	21
Kohtuullinen	25	24	30	31	32	32	34	35	34	38	36	41
Suuri	63	61	47	45	36	37	52	46	44	39	33	27
Ei osaa sanoa	5	4	11	11	11	11	6	7	9	8	10	10

TAULUKKO 23g. Terveyställisen tai muun riskin suuruus käytettäessä amfetamiinia säännöllisesti, %

	KAIKKI OPPILAAT											
	Jakaumat, %											
	1995	1999	2003	2007	2011	2015						
Ei lainkaan tai vähäinen	1	1	1	1	2	1						
Kohtuullinen	4	5	5	4	5	6						
Suuri	93	91	87	88	85	85						
Ei osaa sanoa	3	4	8	7	9	9						

	POJAT						TYTÖT					
	Jakaumat, %						Jakaumat, %					
	1995	1999	2003	2007	2011	2015	1995	1999	2003	2007	2011	2015
Ei lainkaan tai vähäinen	1	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	0
Kohtuullinen	5	5	5	5	5	7	3	5	5	3	5	5
Suuri	90	90	84	84	82	81	95	92	89	91	88	88
Ei osaa sanoa	4	4	10	9	11	11	2	3	6	5	7	7

LIITE 1: ESPAD 2015 -tutkimuksen otoksen ositteet

	PERUSJOUKKO		LOPULLINEN AINEISTO	
	Kouluja	Oppilaita	Kouluja	Oppilaita
Helsinki-Uusimaa, kaupunki	165	15 782	70	1 150
Helsinki-Uusimaa, maaseutu	4	275	2	32
Etelä-Suomi, kaupunki	108	10 417	44	703
Etelä-Suomi, maaseutu	35	1 744	8	126
Länsi-Suomi, kaupunki	115	11 220	50	769
Länsi-Suomi, maaseutu	61	3 085	15	208
Pohjois- ja Itä-Suomi, kaupunki	125	10 703	51	798
Pohjois- ja Itä-Suomi, maaseutu	92	3 778	18	263
Yhteensä	705	57 004	258	4 049

Helsinki-Uusimaa: Helsinki-Uusimaa (NUTS3)

Etelä-Suomi: Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala (NUTS3)

Länsi-Suomi: Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Satakunta, Pirkanmaa (NUTS3)

Pohjois- ja Itä-Suomi: Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Lappi (NUTS3)

Luokkalomake

(Palautetaan oppilaiden lomakkeiden mukana)

Koulun nimi: .....

Luokka / ryhmä: ..... Päivämäärä: .....

	Poikia	Tyttöjä
Oppilaita paikalla (lkm)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Oppilaita poissa (lkm)	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Poissaolon syy:	Poikia	Tyttöjä
Luvallinen poissaolo (lkm)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Luvaton poissaolo (lkm)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ei tietoa (lkm)	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Kieltäytyikö joku oppilaista osallistumasta kyselyyn?

- Ei
- Kyllä → Kuinka moni?

Kysyttiinkö vanhemmilta lupa oppilaiden kyselyyn osallistumiselle?

- Ei
- Kyllä → Oliko oppilaita, joiden vanhemmat eivät antaneet lupaa? Ei
- Kyllä → Kuinka monta?

Käännä (lomake jatkuu)

Havaitsitteko häiriöitä lomakkeiden täytön aikana?

- Ei
- Kyllä, muutama oppilas häiritsi
- Kyllä, vähemmän kuin puolet oppilaista häiritsi
- Kyllä, noin puolet oppilaista häiritsi
- Kyllä, enemmän kuin puolet oppilaista häiritsi

Vastasivatko oppilaat mielestänne kyselyyn vakavissaan?

- Kyllä, kaikki
- Kyllä, lähes kaikki
- Kyllä, enemmistö oppilaista
- Kyllä, noin puolet oppilaista
- Kyllä, vähemmän kuin puolet oppilaista
- Tuskin kukaan
- Ei kukaan

Oliko oppilaiden mielestänne helppoa vai vaikeata vastata kyselyyn?

- Hyvin helppoa
- Melko helppoa
- Ei helppoa eikä vaikeaa
- Melko vaikeaa
- Hyvin vaikeaa

Miten paljon aikaa oli varattu kyselyn täyttämiseksi?   minuuttia

Missä ajassa ensimmäinen oppilas sai lomakkeen täytettyä?   minuutissa

Entä viimeinen?   minuutissa

Teidän kommenttejanne: .....

.....

.....

.....

.....

.....
Kyselyä valvoneen opettajan nimi (tikkukirjaimin)

Kiitos!
Palauttakaa luokkalomake oppilaiden täyttämien lomakkeiden mukana.

ESPAD 2015

The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs
www.espad.org

KANSAINVÄLINEN KOULULAISKYSELY 2015

Lue tämä ensin

Tämä kysely kuuluu kansainväliseen tutkimukseen, jossa selvitetään sinun ikäistesi oppilaiden alkoholin ja huumeiden käyttöä sekä tupakointia. Tutkimus suoritetaan tänä vuonna lähes 40:ssä Euroopan maassa ja vastaajia on yli 100 000. Vastaava tutkimus on tehty aiemmin vuosina 1995, 1999, 2003, 2007 ja 2011. Tutkimuksen nimi on ESPAD (The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs). Sitä tukee mm. Euroopan neuvosto ja Euroopan huumaussaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus.

Tässä kyselyssä vastaat nimettömänä, eli älä mainitse nimeäsi tai muita sinun tunnistamistasi helpottavia tietoja. Kun olet vastannut kyselyyn, laita lomake kirjekuoreen ja sulje se itse. **Älä kirjoita nimeäsi kuoreen.** Opettajasi kerää kirjekuoret kyselyn jälkeen ja lähettää ne avaamattomina tutkimusyksikköön.

Sinun luokkasi on arvottu vastaamaan kyselyymme. Olet yksi noin 5 000:sta tutkimukseen osallistuvasta oppilaasta Suomessa. Tutkimuksen suorittaa Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen Alkoholi ja huumeet -yksikkö. Osallistuminen on vapaaehtoista.

Jotta tutkimus onnistuisi, on tärkeää, että vastaat jokaiseen kysymykseen mahdollisimman rehellisesti. Muista, että vastauksesi ovat täysin luottamuksellisia. Tuloksia ei esitetä luokkakohtaisesti.

Tämä ei ole koe. Kysymyksiin ei ole oikeita eikä väriä vastauksia. Jos et löydä täysin sopivaa vastausta, merkitse se, joka on lähinnä sopiva. Merkitse vastauksesi rastilla . Käytä kuulakärkikynää tai pehmeää lyijykynää, mutta älä lyijytäytäkynää. Jos haluat muuttaa vastaustasi, mustaa vanha ruutu ja tee rasti oikeaan kohtaan. Jos sinulla on kysyttävää, viittaa, niin opettaja auttaa sinua. Ohjeet alkoholiannosten laskemiseksi löytyvät lomakkeen lopusta.

Vastaa kaikkiin kysymyksiin.

Kiitos jo etukäteen osallistumisestasi.

Ole hyvä ja aloita.

www.thl.fi

LUE EDELLISELLÄ Sivulla oleva ohje ennen kuin aloitat.

Merkitse vastauksesi tekemällä rasti "X" sopivaan laatikkoon tai kirjoittamalla numerot merkittyyn paikkaan.

1. Mikä on sukupuolesi?1 Poika2 Tyttö**2. Minä vuonna olet syntynyt?**1997 19971998 19981999 19992000 20002001 2001**3. Kuinka usein teet seuraavia asioita?**

Yksi rasti riville.

	En koskaan	Muutaman kerran vuodessa	Kerran tai kaksi kuukaudessa	Ainakin kerran viikossa	Lähes joka päivä
a) Pelaan tietokonepelejä.....	☐	☐	☐	☐	☐
b) Urheilen tai harrastan liikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
c) Luen kirjoja vapaa-aikanani (ei koulukirjoja)	☐	☐	☐	☐	☐
d) Käyn illalla ulkona ystävien kanssa (kahvilassa, syömässä, elokuvissa tms.)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Harrastan muuta (soitan, laulan, piirrän, kirjoitan).....	☐	☐	☐	☐	☐
f) Vietän aikaa ystäväni kanssa ostoskeskuksissa, kaduilla, puistoissa tms. paikoissa.....	☐	☐	☐	☐	☐
g) Käytän internetiä vapaa-aikanani (sosiaalinen media, musiikki, pelit, videot, tms.).....	☐	☐	☐	☐	☐
h) Pelaan sellaisilla peliautomaateilla, joilla voi voittaa rahaa	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

4. Kuinka monena päivänä olet ollut poissa yhdeltä tai useammalta koulutunnilta VIIMEKSI KULUNEIDEN 30 PÄIVÄN aikana?

Yksi rasti riville.

	En ollenkaan	1 päivänä	2 päivänä	3–4 päivänä	5–6 päivänä	7 päivänä tai useammin
a) Sairauden takia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Pinnaamisen/lintsauksen takia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Muiden syiden takia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

Seuraavat kysymykset koskevat tupakointia

5. Kuinka vaikeaa sinun olisi saada tupakkaa, jos haluaisit?

- 1 Mahdotonta
 2 Hyvin vaikeaa
 3 Melko vaikeaa
 4 Melko helppoa
 5 Hyvin helppoa
 6 En tiedä

6. Kuinka monta kertaa olet tupakoinut elämäsi aikana?

Kertoja							
0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 tai enemmän	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
1	2	3	4	5	6	7	

7. Kuinka paljon olet polttanut VIIMEKSI KULUNEIDEN 30 PÄIVÄN aikana?

- 1 En ollenkaan
 2 Vähemmän kuin yhden savukkeen viikossa
 3 Vähemmän kuin yhden savukkeen päivässä
 4 1-5 savuketta päivässä
 5 6-10 savuketta päivässä
 6 11-20 savuketta päivässä
 7 Enemmän kuin 20 savuketta päivässä

8. Minkä ikäisenä...

Yksi rasti riville.

	En koskaan	9-v. tai nuorempana	10-v.	11-v.	12-v.	13-v.	14-v.	15-v.	16-v.
a) poltit ensimmäisen tupakan?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) aloit tupakoida päivittäin?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Seuraavat kysymykset koskevat alkoholi juomia

Niillä tarkoitetaan juomia, jotka sisältävät yli 2,8 % alkoholia.

9. Kuinka vaikeaa sinun olisi saada seuraavia alkoholi juomia, jos haluaisit?

Yksi rasti riville.

	Mahdotonta	Hyvin vaikeaa	Melko vaikeaa	Melko helppoa	Hyvin helppoa	En tiedä
a) Olutta (ei ykkösolutta)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Siideriä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Lonkeroa tai muita valmiita juomasekoituksia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Viiniä (puna-, valko-, rose-, kuohu-, hedelmäviiniä)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Väkeviä juomia (esim. vodkaa, viskiä, likööriä) ..	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

10. Kuinka monta kertaa olet juonut jotakin alkoholijuomaa?

Yksi rasti riville.

	Juomiskertoja						40 tai enemmän
	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeksi kuluneiden 12 kk:n aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

11. Muistele VIIMEKSI KULUNEITA 30 PÄIVÄÄ. Kuinka monta kertaa olet juonut seuraavia alkoholijuomia?

Yksi rasti riville.

	Juomiskertoja						40 tai enemmän
	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	
a) Olutta (ei ykkösolutta).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Siideriä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Lonkeroa tai muita valmiita juoma- sekoituksia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Viiniä (puna-, valko-, rose-, kuohu-, hedelmäviiniä).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Väkeviä juomia (esim. vodkaa, viskiä, likööriä).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

Seuraavat kysymykset koskevat PÄIVÄÄ, JOLLOIN VIIMEKSI JOIT ALKOHOLIA.**12. Milloin viimeksi joit alkoholia?**

- 1 En juo koskaan alkoholia
 2 1-7 päivää sitten
 3 8-14 päivää sitten
 4 15-30 päivää sitten
 5 1 kuukausi - 1 vuosi sitten
 6 Enemmän kuin vuosi sitten

13. Muistele päivää, jolloin viimeksi joit alkoholia. Mitä seuraavista juomista joit silloin?

Merkitse kaikki sopivat.

- 1 En juo koskaan alkoholia
 1 Olutta (ei ykkösolutta)
 1 Siideriä
 1 Lonkeroa tai muita valmiita juomasekoituksia
 1 Viiniä (puna-, valko-, rose-, kuohu-, hedelmäviiniä)
 1 Väkeviä juomia (esim. vodkaa, viskiä, likööriä)

13a. Jos joit olutta (ei ykkösolutta) tuona päivänä, kuinka paljon joit?

- 1 En juo koskaan olutta
 2 En juonut olutta tuona päivänä
 3 <50 cl (Esim. yhden pienen 33cl pullon / tölkin)
 4 50–100 cl (Esim. 2–3 pientä 33cl pulloa / tölkkiä tai 1-2 isoa 50cl pulloa / tölkkiä)
 5 101–200 cl (Esim. 4–6 pientä 33cl pulloa / tölkkiä tai 3-4 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä)
 6 >200 cl (Enemmän kuin 6 pientä 33cl pulloa/tölkkiä tai 4 isoa 50cl pulloa / tölkkiä)

13b. Jos joit siideriä tuona päivänä, kuinka paljon joit?

- 1 En juo koskaan siideriä
 2 En juonut siideriä tuona päivänä
 3 <50 cl (Esim. yhden pienen 33cl pullon / tölkin)
 4 50–100 cl (Esim. 2–3 pientä 33cl pulloa / tölkkiä tai 1-2 isoa 50cl pulloa / tölkkiä)
 5 101–200 cl (Esim. 4–6 pientä 33cl pulloa/tölkkiä tai 3-4 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä)
 6 >200 cl (Enemmän kuin 6 pientä 33cl pulloa/tölkkiä tai 4 isoa 50cl pulloa / tölkkiä)

13c. Jos joit lonkeroa tai muuta valmista juomasekoitusta tuona päivänä, kuinka paljon joit?

- 1 En juo koskaan lonkeroa tai muuta valmista juomasekoitusta
 2 En juonut lonkeroa tai muuta valmista juomasekoitusta tuona päivänä
 3 <50 cl (Esim. yhden pienen 33cl pullon / tölkin)
 4 50–100 cl (Esim. 2–3 pientä 33cl pulloa / tölkkiä tai 1-2 isoa 50cl pulloa / tölkkiä)
 5 101–200 cl (Esim. 4–6 pientä 33cl pulloa/tölkkiä tai 3-4 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä)
 6 >200 cl (Enemmän kuin 6 pientä 33cl

pulloa / tölkkiä tai 4 isoa 50cl pulloa / tölkkiä)

13d. Jos joit viiniä tuona päivänä, kuinka paljon joit? (puna-, valko-, rose-, kuohu-, hedelmäviiniä)

- 1 En juo koskaan viiniä
 2 En juonut viiniä tuona päivänä
 3 <20 cl (Esim. vähemmän kuin 2 annosta)
 4 20–40 cl (Esim. 2–3 annosta tai puoli pulloa)
 5 41–74 cl (4–6 annosta)
 6 >74 cl (Enemmän kuin 6 annosta eli 1 pullon tai enemmän)

13e. Jos joit väkeviä juomia tuona päivänä, kuinka paljon joit? (esim. vodkaa, viskiä, likööriä)

- 1 En juo koskaan väkeviä juomia
 2 En juonut väkeviä juomia tuona päivänä
 3 <8 cl (Vähemmän kuin 2 annosta)
 4 8–15 cl (2–3 annosta)
 5 16–24 cl (4–6 annosta)
 6 >24 cl (Enemmän kuin 6 annosta)

13f. Kuinka humalassa mielestäsi olit tuona päivänä, jolloin viimeksi joit jotain alkoholijuomaa? (Jos et mielestäsi ollut ollenkaan humalassa merkitse "1".)

En yhtään humalassa

Erittäin vahvassa humalassa, esimerkiksi en muista mitä tapahtui

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

En juo koskaan alkoholia

11

Seuraava kysymys koskee alkoholin käyttöäsi viimeksi kuluneiden 30 PÄIVÄN AIKANA.

14. Muistele VIIMEKSI KULUNEITA 30 PÄIVÄÄ. Kuinka monta kertaa sinä aikana olet juonut alkoholia KUUSI ANNOSTA tai enemmän SAMALLA KÄYTTÖKERRALLA?

(Yksi alkoholiannos on pullo / tölkki olutta / siideriä / lonkeroa (33 cl), lasi viiniä (12 cl) tai 4 cl väkeviä juomia sellaisenaan tai sekoituksena. Esimerkiksi 6 pulloa / tölkkiä olutta, 4 puolen litran pulloa / tölkkiä olutta / siideriä / lonkeroa, pullo viiniä (75 cl) tai puoli pulloa (25 cl) väkeviä juomia sisältää kuusi annosta alkoholia.)

- 1 En kertaakaan
 2 1
 3 2
 4 3–5
 5 6–9
 6 10 tai useampia kertoja

Muita alkoholiin liittyviä kysymyksiä

15. Kuinka monta kertaa olet ollut niin humalassa, että olet esimerkiksi horjunut kävellessäsi, puhunut sammaltaen, oksentanut tai et ole muistanut tapahtumia seuraavana päivänä?

Yksi rasti riville.

	Humalakertoja						
	0	1–2	3–5	6–9	10–19	40 tai 20–39	enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeksi kuluneiden 12 kk:n aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana..	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

16. Minkä ikäisenä teit ensimmäisen kerran seuraavia asioita?

Yksi rasti riville.

	En	9-v. tai	10-v.	11-v.	12-v.	13-v.	14-v.	15-v.	16-v.
	koskaan	nuorempana							
a) Join olutta (vähintään yhden pienen pullon / tölkin, 33 cl)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Join siideriä (vähintään yhden pienen pullon / tölkin, 33 cl)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Join lonkeroa tai muita valmiita juomasekoituksia (vähintään yhden pienen pullon / tölkin, 33 cl)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Join viiniä (vähintään yhden lasillisen, 12cl).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Join väkeviä juomia (vähintään yhden lasillisen, 4 cl)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Join itseni humalaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

17. Kuinka monta kertaa VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KK:N aikana sinulle on sattunut seuraavaa OLLESSASI ALKOHOLIN VAIKUTUKSEN ALAISENA?

Yksi rasti riville.

En ole juonut alkoholia viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana. —————> Ole hyvä ja siirry kysymykseen 18.

	Kertoja						
	0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) Jouduin tappeluun	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Sattui tapaturma tai sain vammoja	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Vahingoitin tai hukkasin esineitä tai vaatteita	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Jouduin riitaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Jouduin ryöstön tai varkauden uhriksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Jouduin vaikeuksiin poliisin kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Jouduin kovan humalan takia ensiapuun tai sairaalaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Jouduin tapaturman vuoksi ensiapuun tai sairaalaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Olin sukupuoliyhdyntässä ilman kondomia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Joku ahdisteli minua seksuaalisesti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Satutin itseäni tarkoituksella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
l) Ajoin mopoa, autoa tai muuta moottoriajoneuvoa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
m) Jouduin liikenneonnettomuuteen ajettuani itse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
n) Olin uimassa (uima-altaassa, joessa, järvessä tai meressä)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

18. Oletko kokenut ongelmia jonkun toisen alkoholinkäytön takia VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KUUKAUDEN AIKANA?

Yksi rasti riville.

	Ei	Kyllä, vieras henkilö	Kyllä, ystävä tai tuttava	Kyllä, joku toinen läheinen henkilö
a) Onko joku alkoholin vaikutuksen alaisena oleva ahdistellut tai häirinnyt sinua juhlissa tai muussa yksityisessä tilaisuudessa / paikassa?	☐	☐	☐	☐
b) Onko joku alkoholin vaikutuksen alaisena oleva ahdistellut tai häirinnyt sinua kadulla tai muulla julkisella paikalla?	☐	☐	☐	☐
c) Onko joku alkoholin vaikutuksen alaisena oleva vahingoittanut sinua fyysisesti?	☐	☐	☐	☐
d) Onko joku alkoholin vaikutuksen alaisena oleva vahingoittanut vaatteitasi tai muuta omaisuuttasi?	☐	☐	☐	☐
e) Onko joku alkoholin vaikutuksen alaisena oleva aiheuttanut liikenneonnettomuuden, jossa olit osallisena?	☐	☐	☐	☐
f) Oletko ollut kyydissä ajoneuvossa, jonka kuljettaja on juonut alkoholia?	☐	☐	☐	☐
g) Oletko pelännyt kadulla kohtaamiasi humalaisia?	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4

19. Käyttääkö joku sinulle läheinen ihminen mielestäsi liiallisesti alkoholia?

1 Ei2 Kyllä →

Onko se aiheuttanut sinulle haittaa tai ongelmia?

1 Ei2 Kyllä**RAUHOITTAVAT JA UNILÄÄKKEET**

Näitä voi ostaa apteekista ainoastaan lääkärin määräämällä reseptillä.

20. Oletko koskaan käyttänyt rauhoittavia tai unilääkkeitä (esim. Diapamia) LÄÄKÄRIN määräyksestä?

1 En koskaan2 Kyllä, mutta alle kolmen viikon ajan3 Kyllä, kauemmin kuin kolmen viikon ajan**MARIHUANA JA HASIS (KANNABIS)**

21. Kuinka vaikeaa sinun olisi saada marihuanaa tai hasista (kannabista), jos haluaisit?

1 Mahdotonta2 Hyvin vaikeaa3 Melko vaikeaa4 Melko helppoa5 Hyvin helppoa6 En tiedä

22. Kuinka monta kertaa olet käyttänyt marihuanaa tai hasista (kannabista)?

Yksi rasti riville.

	Kertoja						
	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeisen 12 kuukauden aikana	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Viimeisen 30 päivän aikana	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

23. Minkä ikäisenä ENSIMMÄISEN kerran kokeilit marihuanaa tai hasista (kannabista)?

En koskaan	9-v. tai nuorem- pana	10-v.	11-v.	12-v.	13-v.	14-v.	15-v.	16-v.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5	6	7	8	9

24. Onko sinulla joskus ollut mahdollisuus kokeilla marihuanaa tai hasista (kannabista), mutta olet jättänyt kuitenkin kokeilematta?

1 Ei

2 Kyllä → Kuinka monta kertaa elämäsi aikana näin on tapahtunut?

1 1–2

2 3–5

3 6–9

4 10–19

5 20–39

6 40 tai enemmän

MUUT HUUMEET JA PÄIHTEET

25. Kuinka vaikeaa sinun olisi saada seuraavia aineita, jos haluaisit?

Yksi rasti riville.

	Mahdotonta	Hyvin vaikeaa	Melko vaikeaa	Melko helppoa	Hyvin helppoa	En tiedä
a) Amfetamiinia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Metamfetamiinia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Rauhoittavia tai unilääkkeitä.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Ekstaasia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kokaiinia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

26. Kuinka monta kertaa olet käyttänyt ekstaasia? Jos et ole käyttänyt ekstaasia, merkitse rasti 0-ruutuun.

Yksi rasti riville.

	Kertoja 0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeisen 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

27. Kuinka monta kertaa olet käyttänyt amfetamiinia? Jos et ole käyttänyt amfetamiinia, merkitse rasti 0-ruutuun.

Yksi rasti riville.

	Kertoja 0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeisen 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

28. Kuinka monta kertaa olet käyttänyt metamfetamiinia? Jos et ole käyttänyt metamfetamiinia, merkitse rasti 0-ruutuun.

Yksi rasti riville.

	Kertoja 0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeisen 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

29. Kuinka monta kertaa olet käyttänyt kokaiinia? Jos et ole käyttänyt kokaiinia, merkitse rasti 0-ruutuun.

Yksi rasti riville.

	Kertoja 0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeisen 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

30. Kuinka monta kertaa olet haistellut jotakin ainetta (liimaa, liuottimia tms.) päihtyäksesi? Jos et ole käyttänyt näitä aineita, merkitse rasti 0-ruutuun.

Yksi rasti riville.

	Kertoja						
	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeisen 12 kuukauden aikana	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Viimeisen 30 päivän aikana	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

31. Kuinka monta kertaa olet käyttänyt seuraavia pähteitä elämäsi aikana? Jos et ole käyttänyt näitä aineita, merkitse rasti 0-ruutuun.

Yksi rasti riville.

	Kertoja						
	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 tai enemmän
a) Rauhoittavia tai unilääkkeitä ilman lääkärin määräystä.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) LSD:tä tai muita hallusinogeeniä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Releiviiniä.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Heroiinia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Huumaavia sieniä.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) GHB:tä ("gammaa")	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) Anabolisia steroideja.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) Jotain huumetta suoneen pistämällä (esim. heroiniä, kokaiinia, amfetamiinia).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) Alkoholia ja pillereitä yhdessä päihtyäksesi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) Kipulääkkeitä päihtyäksesi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
k) Buprenorfinia ilman lääkärin määräystä (Subutex, Suboxone, Temgesic)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
l) Alkoholia ja kannabista samanaikaisesti.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
m) Vähintään kahta eri huumetta tai lääkettä samanaikaisesti päihtyäksesi.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
n) Muuta, mitä.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

32. Minkä ikäisenä teit ENSIMMÄISEN KERRAN seuraavia asioita?

Yksi rasti riville.

	En koskaan	9-v. tai nuorempana	10-v.	11-v.	12-v.	13-v.	14-v.	15-v.	16-v.
	a) Kokeilin rauhoittavia tai unilääkkeitä ilman lääkärin määräystä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kokeilin amfetamiinia tai metamfetamiinia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Kokeilin kokaiinia.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Kokeilin ekstaasia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Haistelin jotakin ainetta (esim. liimaa, liuottimia) päihtyäkseni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Kokeilin alkoholia ja pillereitä yhdessä päihtyäkseni.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Seuraavat kysymykset koskevat uusia päihteitä

33. Nykyään on saatavilla uusia aineita, jotka jäljittelevät huumeiden (esim. kannabis tai ekstaasi) vaikutusta. Niitä kutsutaan esimerkiksi muuntohuumeiksi ja ne esiintyvät eri muodoissa, kuten nesteinä, jauheena, kiteinä tai pillereinä. Oletko koskaan käyttänyt tällaisia aineita?

- 1 Kyllä, olen käyttänyt
 2 Ei, en ole koskaan käyttänyt
 3 En tiedä/en ole varma

34. Missä muodossa käytit tätä päihdyttävää ainetta VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KUUKAUDEN AIKANA?

Merkitse kaikki sopivat.

- 1 En ole käyttänyt tällaista ainetta viimeisen 12 kuukauden aikana
 1 Poltettavia yrttisekoituksia
 1 Jauheena, kiteinä tai pillereinä
 1 Nestemäisenä
 1 Muu

Seuraavat kysymykset koskevat kaikkia päihteitä

35. Kuinka suuri terveydellinen riski tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos henkilö...

Yksi rasti riville.

	Ei riskiä	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Suuri riski	En tiedä
a) tupakoi silloin tällöin?	☐	☐	☐	☐	☐
b) polttaa yhden tai useamman askin savukkeita päivässä?	☐	☐	☐	☐	☐
c) juo yhden tai kaksi alkoholiannosta lähes joka päivä?	☐	☐	☐	☐	☐
d) juo neljä tai viisi alkoholiannosta lähes joka päivä?	☐	☐	☐	☐	☐
e) juo kuusi tai useamman alkoholiannosta kerralla lähes joka viikonloppu?	☐	☐	☐	☐	☐
f) kokeilee marihuanaa tai hasista (kannabista) kerran tai kaksi?	☐	☐	☐	☐	☐
g) polttaa marihuanaa tai hasista (kannabista) silloin tällöin?	☐	☐	☐	☐	☐
h) polttaa marihuanaa tai hasista (kannabista) säännöllisesti?	☐	☐	☐	☐	☐
i) kokeilee ekstaasia kerran tai kaksi?	☐	☐	☐	☐	☐
j) käyttää ekstaasia säännöllisesti?	☐	☐	☐	☐	☐
k) kokeilee amfetamiinia kerran tai kaksi?	☐	☐	☐	☐	☐
l) käyttää amfetamiinia säännöllisesti?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

Seuraavat kysymykset koskevat internetiä, pelaamista ja rahapelaamista

36. Minä päivinä VIIMEKSI KULUNEIDEN 7 PÄIVÄN aikana vietit aikaa internetissä (tietokoneella, tabletilla, älypuhelimella, pelikonsolilla tai muulla elektronisella välineellä)? Sisällytä vastaukseesi kaikki mahdolliset tavat käyttää internetiä.

Merkitse kaikki sopivat.

Ei mikään	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	1	1	1	1	1	1	1

37. Kuinka monta tuntia VIIMEKSI KULUNEIDEN 7 PÄIVÄN aikana vietit aikaa internetissä (tietokoneella, tabletilla, älypuhelimella, pelikonsolilla tai muulla elektronisella välineellä) TYYPILLISENÄ ARKIPÄIVÄNÄ ja TYYPILLISENÄ VIIKONLOPPUPÄIVÄNÄ?)? Sisällytä vastaukseesi kaikki mahdolliset tavat käyttää internetiä.

Yksi rasti riville.

	En yhtään	Puoli tuntia tai vähemmän	Noin tunti	Noin 2-3 tuntia	Noin 4-5 tuntia	6 tuntia tai enemmän
a) Tyypillinen arkipäivä (ma-to).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tyypillinen viikonloppupäivä (pe-su).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

38. Kuinka monena päivänä VIIMEKSI KULUNEIDEN 7 PÄIVÄN aikana vietit aikaa internetissä?

Yksi rasti riville.

	En kertaakaan	1 päivänä	2 päivänä	3 päivänä	4 päivänä	5 päivänä	6 päivänä	7 päivänä
a) Käytin sosiaalista mediaa (Whatsapp, Twitter , Skype, Instagram, Facebook, Kik, jne.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Pelasin online -pelejä (sota- tai strategiapeljä esim. World of Warcraft, Call of Duty, Grand theft Auto)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Pelasin pelejä, joissa voi voittaa rahaa (pokeri, nopat, jne)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Luin, surffailin, etsin tietoa jne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kuuntelin / katselin / latsin musiikkia, videoita, elokuvia	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Etsin, myin tai ostin tuotteita, pelejä, kirjoja, jne.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8

39. Kuinka monta tuntia vietit internetissä VIIMEKSI KULUNEIDEN 30 PÄIVÄN aikana TYYPILLISENÄ PÄIVÄNÄ?

Yksi rasti riville.

	En yhtään	Puoli tuntia tai vähemmän	Noin tunti	Noin 2-3 tuntia	Noin 4-5 tuntia	6 tuntia tai enemmän
a) Käytin sosiaalista mediaa (Whatsapp, Twitter , Skype, Instagram, Facebook, Kik, jne.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Pelasin online -pelejä (sota- tai strategiapeljä esim. World of Warcraft, Call of Duty, Grand theft Auto)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Pelasin pelejä, joissa voi voittaa rahaa (pokeri, nopat, jne)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Luin, surffailin, etsin tietoa jne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kuuntelin / katselin / latsin musiikkia, videoita, elokuvia	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) Etsin, myin tai ostin tuotteita, pelejä, kirjoja, jne.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

40. Mitä mieltä olet seuraavista sosiaalisen median (esim. Whatsapp, Twitter, Skype, Instagram, Facebook, Kik, jne) käyttöön liittyvistä väittämistä?

Yksi rasti riville.

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Vietän aivan liikaa aikaa sosiaalisen median parissa.....	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tulen pahalle tuulelle, jos en voi käyttää aikaa sosiaalisen median parissa.....	☐	☐	☐	☐	☐
c) Vanhempieni mielestä vietän aivan liikaa aikaa sosiaalisen median parissa.....	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

41. Mitä mieltä olet seuraavista tietokoneella, tabletilla, älypuhelimella, pelikonsolilla tai muulla elektronisella välineellä pelaamiseen liittyvistä väittämistä?

Yksi rasti riville.

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Käytän aivan liikaa aikaa pelaamiseen.....	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tulen pahalle tuulelle, jos en voi käyttää aikaa pelaamiseen.....	☐	☐	☐	☐	☐
c) Vanhempieni mielestä käytän aivan liikaa aikaa pelaamiseen.....	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

42. Kuinka usein olet pelannut rahasta VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KUUKAUDEN aikana?

- 1 En ole pelannut rahasta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana
- 2 Kuukausittain tai vähemmän
- 3 2-4 kertaa kuussa
- 4 2-3 kertaa viikossa
- 5 4-5 kertaa viikossa
- 6 6 kertaa tai enemmän viikossa

43. Jos olet pelannut rahapelejä VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KUUKAUDEN AIKANA, mitä pelejä pelasit INTERNETISSÄ?

Yksi rasti riville.

	En ole pelannut näitä pelejä	Kuukausittain tai vähemmän	2-4 kertaa kuussa	2-3 kertaa viikossa	4-5 kertaa viikossa	6 tai useamman kerran viikossa
a) Rahapeliautomaatteja (esim. hedelmäpelejä).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kortti- tai noppapelejä (esim. pokeri, bridge, nopat)...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Arvontapelejä (esim. raaputusarvat, bingo, keno).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Vedonlyöntipelit (esim. urheilu- ja hevospelit).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

44. Jos olet pelannut rahapelejä VIIMEKSI KULUNEIDEN 12 KUUKAUDEN AIKANA, mitä näistä peleistä pelasit MUUALLA KUIN INTERNETISSÄ?

Yksi rasti riville.

	En ole pelannut näitä pelejä	Kuukausittain tai vähemmän	2-4 kertaa kuussa	2-3 kertaa viikossa	4-5 kertaa viikossa	6 tai useamman kerran viikossa
a) Rahapeliautomaatteja (esim. hedelmäpelejä).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kortti- tai noppapelejä (esim. pokeri, bridge, nopat)...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Arvontapelejä (esim. raaputusarvat, bingo, keno).....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) Vedonlyöntipelit (esim. urheilu- ja hevospelit).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

Seuraavat kysymykset koskevat mm. vanhempiasi. Jos sinulla on esimerkiksi isäpuoli ja biologinen isä, niin vastaa sen vanhemman mukaan, jonka kanssa olet pääasiassa kasvanut

45. Missä maassa sinä ja vanhempasi olette syntyneet?

Yksi rasti riville.

	Suomi	Venäjä	Viro	Somalia	Irak	Muu maa
a) Sinä.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Äitisi.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Isäsi.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

46. Mikä on isäsi korkein koulutusaste?

- 1 Kansakoulu, peruskoulu tai vähemmän
 2 Keskikoulu, osa lukiota tai ammatillisia opintoja
 3 Lukio, ylioppilastutkinto tai ammatillinen perustutkinto
 4 Ammattikorkeakoulu- tai alempi korkeakoulututkinto
 5 Ylempi korkeakoulututkinto
 6 En tiedä

47. Mikä on äitisi korkein koulutusaste?

- 1 Kansakoulu, peruskoulu tai vähemmän
 2 Keskikoulu, osa lukiota tai ammatillisia opintoja
 3 Lukio, ylioppilastutkinto tai ammatillinen perustutkinto
 4 Ammattikorkeakoulu- tai alempi korkeakoulututkinto
 5 Ylempi korkeakoulututkinto
 6 En tiedä

48. Kuinka hyvin perheesi tulee taloudellisesti toimeen verrattuna muihin suomalaisiin perheisiin?

- 1 Erittäin paljon paremmin kuin muut
 2 Paljon paremmin kuin muut
 3 Paremmin kuin muut
 4 Samoin kuin muut
 5 Huonommin kuin muut
 6 Paljon huonommin kuin muut
 7 Erittäin paljon huonommin kuin muut

49. Ketkä asuvat samassa taloudessa kanssasi?

Merkitse kaikki kotonasi asuvat henkilöt.

- 1 Asun yksin
 1 Isä
 1 Isäpuoli
 1 Äiti
 1 Äitipuoli
 1 Veli/veljet
 1 Sisko/siskot
 1 Isovanhemmat
 1 Muu sukulainen/sukulaisia
 1 Muita

50. Miten seuraavat väitteet sopivat sinuun?

Yksi rasti riville.

	Lähes aina	Usein	Joskus	Harvoin	Tuskin koskaan
a) Vanhempani asettavat selviä sääntöjä siitä, mitä kotona saan tehdä...	☐	☐	☐	☐	☐
b) Vanhempani asettavat selviä sääntöjä siitä, mitä saan tehdä kodin ulkopuolella	☐	☐	☐	☐	☐
c) Vanhempani tietävät, kenen kanssa olen iltaisin.....	☐	☐	☐	☐	☐
d) Vanhempani tietävät, missä olen iltaisin.....	☐	☐	☐	☐	☐
e) Saan helposti huolenpitoa äidiltäni ja/tai isältäni	☐	☐	☐	☐	☐
f) Saan helposti henkistä tukea äidiltäni ja/tai isältäni	☐	☐	☐	☐	☐
g) Saan helposti lainattua rahaa äidiltäni ja/tai isältäni	☐	☐	☐	☐	☐
h) Saan helposti rahaa lahjana äidiltäni ja/tai isältäni.....	☐	☐	☐	☐	☐
i) Saan helposti huolenpitoa parhaalta ystävältäni.....	☐	☐	☐	☐	☐
j) Saan helposti henkistä tukea parhaalta ystävältäni.....	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

51. Tietävätkö vanhempasi yleensä, kuinka vietät perjantai-iltasi?

- 1 Tietävät aina
 2 Tietävät useimmiten
 3 Tietävät joskus
 4 Tavallisesti eivät tiedä

52. Jos olisit joskus käyttänyt marihuanaa tai hasista (kannabista), luuletko, että olisit myöntänyt sen tässä kyselyssä?

- 1 Olen jo sanonut käyttäneeni sitä
 2 Ilman muuta olisin myöntänyt
 3 Luultavasti olisin myöntänyt
 4 Luultavasti en olisi myöntänyt
 5 En varmasti olisi myöntänyt

Vielä muutama kysymys kaikista päihteistä**53. Arvioi kuinka moni ystävästäsi...**

Yksi rasti riville.

	Ei yksikään	Harva	Jotkut	Valtaosa	Kaikki
a) tupakoi?.....	☐	☐	☐	☐	☐
b) juo alkoholia?.....	☐	☐	☐	☐	☐
c) juo itsensä humalaan?	☐	☐	☐	☐	☐
d) polttaa marihuanaa tai hasista (kannabista)?.....	☐	☐	☐	☐	☐
e) käyttää rauhoittavia tai unilääkkeitä ilman lääkärin määräystä?.....	☐	☐	☐	☐	☐
f) käyttää ekstaasia?.....	☐	☐	☐	☐	☐
g) haistelee jotain ainetta (esim. liimaa, liuottimia) päihtyäkseen?.....	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

54. Tekeekö kukaan vanhemmista sisaruksistasi seuraavaa...

Yksi rasti riville.

	Kyllä	Ei	En tiedä	Minulla ei ole vanhempia sisaruksia
a) tupakoi?.....	☐	☐	☐	☐
b) juo alkoholia?.....	☐	☐	☐	☐
c) juo itsensä humalaan?	☐	☐	☐	☐
d) polttaa marihuanaa tai hasista (kannabista)?	☐	☐	☐	☐
e) käyttää rauhoittavia lääkkeitä tai unilääkkeitä ilman lääkärin määräystä?.....	☐	☐	☐	☐
f) käyttää ekstaasia?.....	☐	☐	☐	☐
g) haistelee jotain ainetta (esim. liimaa, liuottimia) päihtykseen?.....	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4

55. Oletko koskaan käyttänyt nuuskaa, sähkötupakkaa tai vesipiippua/ shishaa?

Yksi rasti riville.

	Kyllä päivittäin	Kyllä, viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana	Kyllä, viimeksi kuluneen 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta kauemmin kuin 12kk sitten	En koskaan
a) Vesipiippu/ shisha	☐	☐	☐	☐	☐
b) Sähkötupakka	☐	☐	☐	☐	☐
c) Nuuska.....	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

56. Minkä ikäisenä...

Yksi rasti riville.

	En koskaan	9-v. tai nuorempana	10-v.	11-v.	12-v.	13-v.	14-v.	15-v.	16-v.
a) Poltit ensimmäisen kerran sähkötupakkaa?.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Poltit sähkötupakkaa päivittäin?.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Käytit ensimmäisen kerran nuuskaa?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Käytit nuuskaa päivittäin?.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

57. Muistele VIIMEKSI KULUNEITA 30 PÄIVÄÄ. Oletko juonut...

Yksi rasti riville.

	Kertoja						
	0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) kotitekoista olutta?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) kotiviiniä?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) kotipolitoista viinaa (pontikkaa)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) sahtia?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) kiljua?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) pirtua?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) salakuljetettua olutta?.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) salakuljetettua viiniä?.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
i) salakuljetettua väkevää alkoholia?.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
j) salakuljetettua pirtua?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

58. Muistele päivää, jolloin viimeksi joit jotain alkoholijuomaa. Missä PAIKOISSA joit?

Merkitse kaikki sopivat.

- En juo koskaan alkoholia
- Kotona
- Kaverin, sukulaisen tai jonkun muun kotona
- Mökillä tai vapaa-ajan asunnolla
- Kadulla, puistossa, rannalla tai muualla yleisessä paikassa
- Baarissa, ravintolassa tai muussa anniskelupaikassa
- Festareilla, urheilu- tai muussa järjestetyssä tapahtumassa
- Muualla, missä? .....

59. Miten hankit viime käyttökerralla nauttimasi alkoholijuomat?

Merkitse kaikki hankintatavat

- En juo koskaan alkoholia
- Ostin itse Alkosta
- Ostin itse elintarvikekaupasta/kioskilta/huoltoasemalta
- Minulle tarjoiltiin baarissa tai ravintolassa
- Otin kotoa
- Isä tai äiti osti
- Isä tai äiti tarjosi
- Sisarukset hankkivat tai tarjosivat
- Kaverit hankkivat tai tarjosivat
- Joku muu tuttu henkilö osti tai tarjosi
- Joku tuntematon henkilö osti tai tarjosi
- Ulkomailta tai laivalta
- Muuten, miten? .....

60. Kuinka monta kertaa olet juonut energiajuomia (RedBull, ED, Battery jne.)?*(Älä laske mukaan "urheilujuomia" esim. Powerade, Gatorade, Multipower, Leader)*

Yksi rasti riville.

Kertojen määrä

	0	1-2	3-5	6-9	10-19	20-39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

61. Kuinka monta kertaa olet juonut energiajuomia ja alkoholia yhdessä yhdellä kertaa?*(Älä laske mukaan "urheilujuomia", esim. Powerade, Gatorade, Multipower, Leader)*

Yksi rasti riville.

	Kertojen määrä						
	0	1–2	3–5	6–9	10–19	20–39	40 tai enemmän
a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) Viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) Viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6	7

62. Onko sinulle tarjottu jotain huumausainetta (esimerkiksi kannabista, amfetamiinia tai ekstaasia) joko ilmaiseksi tai ostettavaksi?

Yksi rasti riville.

	Kyllä, ilmaiseksi	Kyllä, ostettavaksi	Kyllä, sekä ilmaiseksi, että ostettavaksi	Ei
	a) Elämäsi aikana.....	☐	☐	☐
b) Viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.....	☐	☐	☐	☐
c) Viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana.....	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4

63. Tunnetko henkilökohtaisesti ketään kannabiksen (marihuanan) kasvattajaa?1 En2 Kyllä**64. Oletko käyttänyt**

Merkitse sopivat.

1 hasista?1 marihuanaa?1 en kumpaakaan —————> siirry kysymykseen 68.**65. Miten olet hankkinut marihuanaa tai hasista (kannabista)?**

Merkitse kaikki sopivat.

1 Sitä käytettiin kaveriporukan kesken1 Vanhempi kaverini antoi1 Nuorempi tai samanikäinen kaverini antoi1 Henkilö, jonka tiesin mutta en tuntenut henkilökohtaisesti, antoi1 Tuntematon antoi1 Sisarukseni antoi1 Toinen vanhemmistani antoi1 Ostin kaverilta1 Ostin joltakin, jonka tiesin, mutta en tuntenut henkilökohtaisesti1 Ostin tuntemattomalta1 Otin kotoa ilman vanhempieni lupaa1 Kasvatin itse1 Joku muu

66. Onko sinulla ollut viimeisen 12 kuukauden aikana kannabiksen käytöstäsi johtuvia ongelmia? (riita, tappelu, onnettomuus, huono koulumenestys tms.)?

- 1 Ei koskaan
 2 Harvoin
 3 Silloin tällöin
 4 Melko usein
 5 Erittäin usein

67. Jos olet joskus käyttänyt samanaikaisesti kahta tai useampaa ainetta (esim. alkoholia ja huumeita, huumeita ja lääkkeitä jne.), mistä syystä olet tehnyt näin?

Merkitse kaikki sopivat.

- 1 En ole käyttänyt samanaikaisesti kahta tai useampaa ainetta
 1 Kokeillakseni eri aineiden yhteisvaikutusta
 1 Parantaakseni fiilistä tai suoritusta
 1 Lievittääkseni kipua tai lääkitäkseni itseäni muuten
 1 Saadakseni pääni sekaisin
 1 Muusta syystä, mistä?.....

68. Oletko koskaan tuntenut tarvetta pelata rahasta yhä enemmän ja enemmän?

- 1 En
 2 Kyllä

69. Oletko koskaan valehdellut läheillesi siitä, kuinka paljon pelaat?

- 1 En
 2 Kyllä

Vielä muutamia muita kysymyksiä

70. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Yksi rasti riville.

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Voin rikkoa valtaosaa säännöistä, jos ne eivät tunnu päteviltä	☐	☐	☐	☐	☐
b) Noudatan niitä sääntöjä, mitä itse haluan	☐	☐	☐	☐	☐
c) Elämässä on itse asiassa hyvin vähän ehdottomia sääntöjä.	☐	☐	☐	☐	☐
d) On vaikea luottaa mihinkään, koska kaikki muuttuu.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Kukaan ei oikeastaan tiedä, mitä häneltä odotetaan elämässä.	☐	☐	☐	☐	☐
f) En voi olla varma mistään elämässä.	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

71. Onko sinulle koskaan tapahtunut seuraavia asioita?

Yksi rasti riville.

	Ei koskaan	Kerran	Kaksi kertaa	3-4 kertaa	5 kertaa tai useammin
a) Olen karannut kotoa useamman kuin yhden päivän ajaksi	☐	☐	☐	☐	☐
b) Minulla on ollut itsetuhoisia ajatuksia	☐	☐	☐	☐	☐
c) Olen yrittänyt itsemurhaa	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

72. Mikä oli keskiarvosi viime lukukauden lopussa?1 9,5 – 106 7,0 – 7,42 9,0 – 9,47 6,5 – 6,93 8,5 – 8,98 6,0 – 6,44 8,0 – 8,49 5,0 – 5,95 7,5 – 7,910 4,0 – 4,9**73. Kuinka paljon rahaa VIIKOSSA käytät yleensä sellaisiin henkilökohtaisiin menoihin, joista voit itse päättää?**1 alle 1 €2 1-2 €3 3-4 €4 5-6 €5 7-9 €6 10-16 €7 17-33 €8 34-67 €9 yli 67 €

Tarkista vielä, että olet vastannut kaikkiin kysymyksiin

KIITOS OSALLISTUMISESTA TUTKIMUKSEEN!

OHJEET ANNOSTEN LASKEMISEKSI**Annoksia**

<p>OLUT (noin 4,5 %)</p> 	<p>1 pieni 33 cl pullo / tölkki 3 pientä 33 cl tai 2 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä 6 pientä 33cl pulloa / tölkkiä (six-pack) tai 4 isoa 50 cl pulloa tai tölkkiä 12 pientä 33 cl pulloa / tölkkiä tai 8 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä</p>	<p>1 3 6 12</p>
<p>SIIDERI, LONKERO, VALMIIT JUOMASEKOITUKSET (noin 4,5 %)</p> 	<p>1 pieni 33 cl pullo / tölkki 3 pientä 33 cl tai 2 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä 6 pientä 33cl pulloa / tölkkiä (six-pack) tai 4 isoa 50 cl pulloa tai tölkkiä 12 pientä 33 cl pulloa / tölkkiä tai 8 isoa 50 cl pulloa / tölkkiä</p>	<p>1 3 6 12</p>
<p>PUNA-, VALKO- tai KUOHUVIINI (noin 12 %)</p> 	<p>1 viinilasi (12 cl) 1 iso viinilasi (24 cl) ½ pulloa (37 cl) 1 pullo (75 cl)</p>	<p>1 2 3 6</p>
<p>VÄKEVÄT JUOMAT (VIINA, VISKI, KONJAKKI yms.) (yli 30 %)</p> 	<p>1 ravintola-annos (4 cl) ½ pulloa (25 cl) 1 puolen litran pullo (50 cl) 1 iso pullo (70 cl)</p>	<p>1 6 12 18</p>

Jos olet juonut jotain muuta alkoholijuomaa, vertaa sen vahvuutta (%) yllä esitettyihin ja arvioi annosmäärä sen perusteella.